

RINDI

Nr 3 • 2010

RINDI

TIDSKRIFT FÖR GOTLÄNSK BOTANIK

Årgång 30 • 2010 • Nr 3

Tidskriften ges ut av Gotlands Botaniska Förening

Redaktion: Marita Westerlind, Grötlingbo, Skolan 123, 623 38 Havdhem

Rindi erhåller du antingen genom att bli medlem i Gotlands Botaniska Förening (att bli medlem kostar fr.o.m 2007 150 kr/år för den som bor i Sverige, 250 kr/år för den som bor i utlandet och inte betalar genom svenskt postgiro) eller genom att prenumerera (samma pris som för medlemskap). Familjemedlem betalar 25 kr/år. Studerande betalar 75 kr/år.

Föreningens postgiro är 68 36 66-2. (OBS! Betalning med check accepteras ej!)

Adressen är: Gotlands Botaniska Förening, c/o Elsa Bohus Jensen, Irisdalsgatan 14, 621 42 Visby.

Hemsida: www.gotlandsflora.se

Gotlands Botaniska Förening

är en ideell sammanslutning som har som ändamål att verka för ökad kunskap om Gotlands växter och för bevarandet av en rik flora på ön. Föreningen vill också bland allmänheten sprida intresse för botanik och naturskydd.

Dessa mål söker föreningen förverkliga bl.a. genom att verka för utforskandet av Gotlands flora, att biträda myndigheter och organisationer i behandlingen av botaniskt betydelsefulla naturskyddsfrågor, att utge tidskriften Rindi och även på annat sätt informera om och propagera för sin verksamhet och sina åsikter samt genom att arrangera exkursioner och sammankomster.

Styrelse

Ordf.	Jörgen Petersson, Humlegårdsvägen 18, 621 46 Visby	tel 0498-21 45 59
V. ordf.	Dan Paulsen, Talluddskviar 22D, 621 41 Visby	tel 0498-26 49 75
Sekr.	Gun Ingmansson, Vinkelgatan 2 b, 621 49 Visby	tel 0498-27 13 43
Kassör	Elsa Bohus Jensen, Irisdalsgatan 14, 621 42 Visby	tel 0498-21 61 92
Övriga	Bo Göran Johansson, Vall, Levide 508, 621 93 Visby	tel 0498-26 62 04
	Jens-Henrik Kloth, Othem, Norrbys 563, 624 46 Slite	tel 0498-22 60 22
	Fabian Mebus, Väskind, Väskind, 621 72 Visby	tel 0498-21 36 03
	Karin Wågström, Furubjers, 620 33 Tingstäde	tel 0498-27 42 66

Omslagsbild: Spjutsporre *Kickxia elatine*, Solstäder, Havdhem 10 juli 2007.

Foto: Marita Westerlind

Simeon Landebergs *Flora Gothlandica*

BO GÖRAN JOHANSSON

År 1811 lämnade Simeon Landeberg in ett manuskript med titeln *Flora Gothlandica* till Kungliga Vetenskapsakademien för tryckning. Det innehöll en sammanställning av Gotlands flora utifrån observationer som han gjort under sin tid som läkare på Gotland 1802–1807, kompletterad med tidigare publicerade uppgifter, främst från Linné och Wahlenberg. Hans manuskript blev emellertid inte antaget för publicering. Det är först nu, 200 år senare, som det för första gången kommer i tryck.

En kort biografi

Simon Landeberg föddes 1769 i Kärna i Östergötland. Som 20-åring påbörjade han studier i kirurgi i Stockholm och arbetade en tid som underläkare vid armén i Finland. Efter att ha återvänt till Stockholm och fortsatt sin utbildning blev han 1797 underläkare vid Göta artilleriregemente i Göteborg. Han gifte sig 1798 och tjänstgjorde från 1799 som stadskirurg i Kungsbacka. 1802 flyttade han till Gotland (Callisen 1832).

På Gotland fanns fram till 1802 endast en provinsialläkare, men detta år föreskrev Kungl. Maj:t. att tillåta två, av vilka en borde bo i norra häradet och den andre i södra häradet. Som det visade sig kom emellertid båda att bo i Visby (fram till 1850-talet). När Landeberg ankom till Gotland fanns således redan en provinsialläkare i Visby, Johan Hjort. Denne hade tjänstgjort på Gotland sedan 1759 och var nu 73 år gammal. Landeberg var under två år Hjorts medhjälpare, förordnad som vice provincialmedicus. Hjort dog 1804 och efterträddes 1805 av Per Anders Almqvist (Bergström 1932). Landeberg fortsatte sin tjänstgöring fram till 1807, att döma av en årsberättelse från 1805 (Landeberg 1805) med södra delen av Gotland som verksamhetsfält.

Årsberättelsen har rubriken *Allra Ödmjukaste Ämbets-Relation från Gothlands Södra Härad för år 1805*. Han framhåller de stora kostnader, mer än hälften av hans "lilla Lön", som tjänsteresorna åsamkat honom. Efter order från Konungens Befallningshavare, det vill säga landshövdingen, hade han företagit resor till Hamra, Alva, Klinte och Sanda i samband med en spridd farsot. Han redovisar även sina övriga ämbetsresor:

Uppå Herr Domhafvandens anmodan skjedde en resa till Wall, för at besigtiga ett litet spådt Barn, hvilket vid tillfälle af Föräldrarnes bortresa, hade af en hemmavarande tolfårig Tjenstegosse blifvit ömkeligen slaget. En annan resa gjordes kort härefter til Klinte hamn, för at undersöka tilståndet med svagsinta Tunnebindaren Nils Wetterberg, hvilken af ledsnad för lifvet hade försökt at med en stor Bandknif afskjära sig strupen... Likaledes skedde en resa åt Burs för at öppna en därstädes död blifven Piga... och sist företogs, efter Ordres ifrån Lands-Cancelliet, en resa til Fide och Grötlingebo Socknar för at därstädes anställa en allmän visitation efter Veneriske sjuke.

Bland behandlingarna som Landeberg tillämpade kan nämnas te, "ett par koppar infusion" på ädelmynta som "växte i patientens hage". Reumatism hos en 60-årig gubbe "curerades grundligt" med linnea, dels i form av te, dels stampad och blandad med mjölk, att läggas på de lidande delarna. Här nämner han att en infusion på frossört också varit till gagn. Krossade blad av ulltistel användes för utvärtes behandling.

Landeberg lämnade Gotland 1807. Efter diverse arbeten i Uppland, Skåne och Östergötland blev han år 1811 konstituerad provincialmedicus och från 1813 vice provincial-medicus i Strömstad. Där tycks hans kirurgiska utbildning ha kommit väl till pass. I provinsialläkarrapporten för 1811 (Landeberg 1812) skriver han: "Efter ankomsten hit på orten har mina mästa gjöremål varit chirurgiska, emedan olyckshändelser ofta inträffar på Hwarfven och i Hamnarna." I Strömstad kom han att stanna under återstoden av sitt liv. Han dog 1834 i den första av en rad koleraepidemier som hemsökte Sverige under 1800-talet.

Simeon Landebergs *Flora Gothlandica*

Manuskriptet till *Flora Gothlandica* lämnades in till Kungliga Vetenskapsakademien år 1811 av Simeon Landeberg, som han då kallade sig. Liksom Göran Wahlenberg tidigare, 1805–06, i *Utkast till Gottlands flora*, redovisar han inte bara kärlväxtfloran utan tar också med mossor, alger, lavar och svampar. Arternas frekvens redovisas i tre klasser:

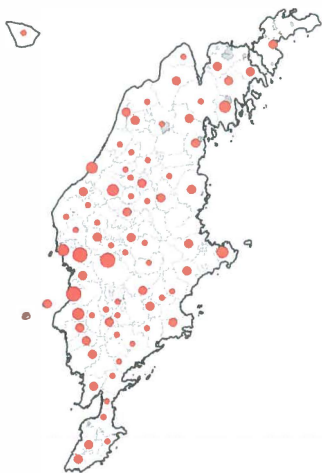
– *Allmänna*. Redovisas utan särskilda kommentarer. Arter som är allmänna, "finnas öfveralt" på Gotland men som är sällsynta i andra delar av landet markeras särskilt med

*

– *Mindre allmänna eller förekommande här och där*. Markeras med kursiv stil.

– *Sällsynta*. Lokalerna är angivna.

Vidare markerar han varieteter eller arter som han själv funnit med symbolen †.

Landebergs redovisade växtlokaler, drygt 370, visar att han rört sig över hela Gotland med en övervikt för västra delen, främst socknarna Hejde, Västergarn, Sanda, Klinte och Fröjel. Vidstående figur visar Landebergs lokaluppgifter, presenterade sockenvis. De minsta punkterna representerar 1 - 3 växtlokaler, de övriga 4 - 9, 10 - 19 respektive minst 20 omnämmanden. Sandön har markerats för sig, eftersom Landebergs uppgift är en av de tidigaste specifika noteringarna därifrån.

Förutom egna iakttagelser har Landeberg också, som han skriver i inledningen inkluderat uppgifter från Linné, Wahlenberg samt Kolmodin och Billberg.

Linnés uppgifter härrör främst från hans berättelse från Gotlandsresan 1741 (Linné 1745b), men även uppgifter från *Flora Svecica* (Linné 1755) finns med. Wahlenberg, som genomreste Gotland under fyra månader 1799 sammanställde sina noteringar 1805–06 (Wahlenberg 1805–06). Michael Kolmodin var kyrkoherde i Eksta och lämnade uppgifter till Wahlenberg. Han levde fram till 1805 och kan således även ha informerat Landeberg personligen. Billberg tjänstgjorde som landskamrer i Visby 1798–1808 och även han lämnade uppgifter till Wahlenberg.

Tyvärr ger Landeberg i sin text inga referenser, undantaget Linnés omnämmande av klubbfibbla *Arnoseris minima* från Visby samt Kolmodins uppgifter om läkebetonika *Betonica officinalis* i Eksta och en alg (troligen en slangalg, *Vaucheria sp.*) i Sproge. Omkring 50 av Landeborgs lokaler hade tidigare publicerats av Linné eller Wahlenberg. Wahlenberg citerar noggrant, förutom Linné även Billberg (skogsvicker *Vicia sylvatica*, svarthö *Bartsia alpina*, linnea *Linnaea borealis*) och Kolmodin (fjälltätört *Pinguicula alpina*, stenmalört *Artemisa rupestris*), och andra tidigare botaniker som Fuiren, Bergius, Falck och Swartz. Det utesluter emellertid inte att även Landeberg besökt dessa lokaler och själv sett de uppgivna växterna där. Ett antal av de växtplatser (och även arter) som Wahlenberg tar upp i sitt arbete har nämligen Landeberg utelämnat. I några fall finns det dock anledning att misstänka att Landeberg okritiskt skrivit av tidigare uppgifter. Så t.ex. redovisar han fliknäva *Geranium dissectum* från just de lokaler som Wahlenberg redovisar för glansnäva *G. lucidum*. Än svårare är det att bedöma de arter för vilka Landeberg inte uppger några lokaler. Det finns t.ex. goda skäl att tro att Landeberg inte sett backsippa *Pulsatilla vulgaris* på Gotland (den redovisas som allmän) utan helt enkelt hämtat uppgiften, troligen felaktig, från Wahlenbergs arbete.

Artlistan är ordnad efter Linnés sexualsystem som i *Flora Svecica* (Linné 1745a, 1755) med 24 klasser, men den sista av dessa klasser, *Cryptogamia*, är ordenligt omarbetad. Listan inleds med en förteckning över fanerogamerna, 738 arter (enligt den tidens systematik; tre kransalger tillkommer också i denna grupp). Det är en betydande utökning jämfört med de 530 arter som Wahlenberg hade i sin flora 1805–06. Även om arterna redovisas i samma ordning som hos Linné och Wahlenberg (1805–06) så följer Landeberg Liljeblads flora (ed.2, Liljeblad 1798) i namnsättningen. Det är av allt att döma denna flora som varit den huvudsakliga källan vid artbestämningen. Ett antal arter som finns nämnda hos Wahlenberg med som inte behandlas av Liljeblad (bland annat ett antal *Carex*-arter) har Landeberg sålunda valt att inte nämna i sin flora. I några fall refererar Landeberg till "Fl. Sc.", vilket är Retzius' *Floræ Scandinaviæ Prodrromus* (Retzius 1799) eller till "Syst. Veg.", Linnés *Systema Vegetabilium* (Linné, ed. 15, 1797).

Det är således ett betydande antal arter som var nya för Gotland som Landeberg presenterade, men av dessa citerar Karl Johansson bara omkring 70 i sin gotlandsflora 1897. Skälet till detta är att Landeborgs samlingar spolierats i samband med att han flyttade till Strömstad 1811 och att det sålunda var (och är) förenat med svårigheter att styrka hans uppgifter. Vad gäller de sällsyntare arterna, där Landeberg har uppgivit bestämda växtlokaler har det dock varit möjligt att i efterhand konstatera att hans fynd funnits

kvar; tuvull *Eriophorum vaginatum* finns sålunda ännu kvar på holmarna i Fardumeträsk och spjutsporren *Kickxia elatine* kan fortfarande påträffas i Fröjel, för att nämna ett par exempel på hans nyfynd. Det är bland dessa, drygt 90 arter, som Johansson efter en kritisk granskning valt ut dem för vilka han citerar Landebergs flora som första uppgift för Gotland.

På holmar i Fardume träsk fann Landeberg bäckbräsma, rosling, skvattram, tuvull och snip (*Cardamine amara*, *Andromeda polifolia*, *Rhododendron tomentosum*, *Eriophorum vaginatum* och *Trichophorum alpinum*), de fyra sista återfunna här av Rosén 1816–18. Andra arter med liknande växtkrav är kråklöver *Comarum palustre* och korallrot *Corallorhiza trifida* från Hejde träsk och den närbelägna Askängen, den senare återfunnen bara en gång på denna lokal, 1874 (Fr. Elmqvist, LD). Ytterligare en art, vanlig på fastlandet men mycket sällsynt på Gotland är hönsbär *Cornus suecica*, som Landeberg fann vid Tomsarve i Eksta, där den ännu finns kvar. Däremot har hans uppgift om vitag *Rhynchospora alba* från Fröjel inte kunnat bekräftas i efterhand och Karl Johansson nämner den inte i sin flora 1897.

Landeberg själv framhäver fynden av kalvnos och spjutsporre, *Misopates orontium* och *Kickxia elatine*, två sällsynta arter, som emellertid fortfarande kan påträffas i åkrar i den sydvästra delen av Gotland där Landeberg fann dem. Andra åkerogräs var jungfrukam *Aphanes arvensis* och åkermadd *Sherardia arvensis*. Ärt *Pisum sativum*, som Landeberg noterade från åkrar i Lärbro, Fole och Väte kommenteras kort av Johansson med ”ej vild”, och mariatistel *Silybum marianum* antecknades från ”plantager” på flera håll, men enligt Landeberg förekom den ibland även i åkrar bland vårsäd. Till åkerväxterna hör också hedblomster *Helichrysum arenarium*, funnen i sandåkrar i Hemse.

Ett stort antal arter påträffades i kulturpräglade miljöer. Bland dem kan nämnas fiskmålla, stinkmålla, berberis (en enda buske!), gullklöver, snärja (på skilda värdväxter) och gullkrage (*Chenopodium polyspermum*, *C. vulvaria*, *Berberis vulgaris*, *Trifolium aureum*, *Cuscuta* sp., *Glebionis segetum*). Det är också intressant att hans enda observation av kantig fetknopp *Sedum sexangulare* är från ”Tak i Bara”.

Två särskilt intressanta fynd kommer från hamnorter. Det ena är uppgiften om flikkorsört *Senecio erucifolius* från stranden i Slite. Artbestämningen är fel (enligt Landeberg i brev 1816); vad han troligen funnit är den tidigaste förekomsten av knappstånds, *Senecio jacobaea* ssp. *dunensis*. Den andra arten är ännu intressantare, flikbrunört *Prunella laciniata*. Landeberg vidhåller sin uppgift i brev 1816, och beskrivningen i Liljeblads flora stämmer väl in på denna art. Fynden gjordes i Kappelshamn och Katthammarvik, vilket gör det troligt att den inkommit med hamntrafiken. Arten återupptäcktes först 1984, då på sydöstra Gotland. Vi kan dock inte alls säga något om ett eventuellt samband mellan de dåtida och de nutida förekomsterna.

Andra arter som kan nämnas är röd skogslilja *Cephalanthera rubra* som bland annat antecknades från Västös i Hall (arten ska ha observerats av Swartz redan 1782, men dagboken från hans gotlandsresa har inte varit synlig på över 100 år) och ryl *Chimaphila umbellata*. Från havstränder märks kvanne *Angelica archangelica* från Marpesholm på Fårö (där ej återfunnen), strandmålla, blåmålla och strandkvickrot (*Atriplex littoralis*,

Chenopodium glaucum, *Elytrigia juncea* ssp. *boreoatlantica*). Från fuktiga eller våta miljöer kommer hästsvans, bäckmärke, topplösa (enda fyndet under 1800-talet), ävjebrodd, kaveldun och blomvass (*Hippuris vulgaris*, *Berula erecta*, *Lysimachia thyrsiflora*, *Limosella aquatica*, *Typha latifolia*, *Butomus umbellatus*).

Jag har redan nämnt att Landeberg besökt Marpesholm på Fårö. Även andra öar utanför storön finns med bland de lokaler han rapporterade: Sandön, varifrån han noterar luddvedel *Oxytropis pilosa*, Stora Karlsö (våradonis *Adonis vernalis*), Lilla Karlsö (bland annat gullborste *Critinaria linosyris*), Svältholmen i Västergarn (som förmodligen var en ö omkring år 1800), Östergarnsholm, Klasen i Hellvi, Furillen (varifrån han dock bara återger ett fynd av Linné) och Skenholmen i Rute samt Enholmen utanför Slite.

Sist men inte minst: Arter som växte i trädgårdar men som Landeberg betraktade som "fullständigt vilda". Bland dem för vilka han anger växtlokaler finner vi hägg, fågelbär och krikon, vidare vildportlak, stormhatt, judaspenningar, spikkclubba, isop, ädelmynta, kungsängslilja, trädgårdsiris och påsklilja (*Prunus padus*, *P. avium*, *P. domestica* ssp. *insititia*, *Portulaca oleracea* ssp. *oleracea*, *Aconitum napellus*, *Lunaria annua*, *Datura stramonium*, *Hyssopus officinalis*, *Mentha xgracilis*, *Fritillaria meleagris*, *Iris germanica*, *Narcissus pseudonarcissus*). Även vissa fynd från åkrar såsom rosenglim *Silene armeria* och den tidigare nämnda mariatisteln var säkerligen utkomna från odling. Styvmorsviol *Viola tricolor* omnämns såväl växande i "plantager" som från Stenhuse i Sanda, i förra fallet säkerligen förvildade odlingsformer, medan violen från Stenhuse var den inhemska underarten klittviol, ssp. *curtisii*, som fanns kvar här så sent som på 1980-talet. Johansson (1897 s. 195) nämner bara den senare. Uppenbarligen omfattade han inte Landeborgs generösa inställning ifråga om vad som var vildväxande utan förbigick åtskilliga av dessa uppgifter.

Med tanke på denna rika lista över arter som var nya för Gotland är det förvånansvärt få arter som det finns skäl att ifrågasätta. Några arter är säkerligen felbestämda; flikkorsörten *Senecio erucifolius* från Slite korrigerades av Landeberg själv, och stenmåran *Galium saxatile* i Klinte var säkerligen åkermadd (som senare återfanns på en av lokalerna). Gullpudra, fyrling, vattenblink, bandnate, dyblad och vattenaloe (*Chrysosplenium alternifolium*, *Tillaea aquatica*, *Hottonia palustris*, *Potamogeton compressus*, *Hydrocharis morsus-ranae*, *Stratiotes aloides*) har varken förr eller senare påträffats på Gotland. Johansson (1897 s.7) vill dock inte helt utesluta möjligheten att någon eller några av dessa arter kunnat förekomma på Gotland i början av 1800-talet innan utdikningarna av myrar och våtmarker inletts och lämpliga miljöer för dessa vatten- och fuktmarksväxter därmed reducerats.

En grupp av arter där det är mycket svårt att bedöma tillförlitligheten av Landeborgs uppgifter är den som omfattar arter som Landeberg bedömer som allmänna eller mindre allmänna, där det alltså inte följer med någon lokaluppgift. Denna grupp omfattar ett drygt hundratal arter, där de flesta senare har påträffats på Gotland, som exempelvis gulsippa *Anemone ranunculoides*, medan andra aldrig senare kunnat beläggas från Gotland, som exempelvis åkerfibbla *Hypochaeris glabra* eller portlakmålla *Atriplex portulacoides*, båda bedömda som allmänna av Landeberg. Även arter som senare bara påträffats vid

något enstaka tillfälle, som bitterpilört *Persicaria hydropiper*, har ibland hamnat i denna grupp (i detta exempel som "mindre allmän"). Johansson har i sin flora (1897) förbigått Landebergs uppgifter i dessa fall (med något enstaka undantag), enligt min mening med goda skäl. Med en mer generös inställning gentemot odlade arter hade han dock kunnat inkludera de "vilda" arter inom denna grupp som har kommit ut från odling, ett drygt tjugotal. Exempel från denna grupp är snöklöcka och hyacint, *Leucojum vernum* och *Hyacinthus orientalis*.

Den första gruppen i Klass 24, *Cryptogamia*, är *Filices*, "ormbunkar", som innehåller fräkenväxter, låsbräken och ormbunkar, totalt 18 arter. Av dessa var 8 då nya för Gotland, men åtminstone en av uppgifterna, hällebräken *Woodsia ilvensis*, kan starkt ifrågasättas.

Härnäst följer gruppen *Musci*, "mossor", som innehåller två lummerväxter, revlumner och mattlumner (*Lycopodium annotinum*, *L. clavatum*), 44 bladmossor och 12 levermossor. Arterna listas så gott som helt utan lokalangivelser eller andra kommentarer. Wahlenberg beskriver ett åttiotial arter, men en jämförelse försvåras här av att Landeberg, till skillnad från Wahlenberg, för bladmossorna använder sig av namnskick och ordning efter Swartz (1799). För levermossorna följer Landeberg *Flora Svecica* (Linné 1755). Knappt två tredjedelar av Landebergs uppgifter finns redan med hos Wahlenberg, men nästan alla arter har senare påträffats på Gotland. Det kvarstår emellertid en viss osäkerhet ifråga om tolkningen av de äldre namn som Landebergs använt, och man kan inte heller vara säker på att hans artbestämningar var helt igenom korrekta.

Så gruppen *Algæ*, som omfattar 36 lavar och 21 alger. En gelésvamp och en rostsvamp har också hamnat här, liksom ett par arter som jag inte kunnat identifiera. Merparten av Landebergs lavar återfinns redan i Wahlenbergs arbete, som omfattar 60 arter. Här råder i än högre grad än för mossorna en stor osäkerhet beträffande tolkningen av de äldre namnen (Lars Fröberg har här varit till mycket stor hjälp). Landeberg har av allt att döma följt Acharius arbete (1803). Man lägger märke till att några vanliga och iögonfallande arter som svavellav *Fulgensia bracteata* inte är medtagna, medan en så sällsynt art som praktlav *Xanthoria elegans* (med blott två kända tidigare förekomster på Gotland, Irevik och Sandön) markeras som mindre allmän. Så även här krävs stor försiktighet i bedömningen av Landebergs uppgifter, särskilt som lokaluppgifterna är ytterst få.

Av de 21 algerna återfinns alla utom fyra i *Flora Svecica*, men flera (merparten?) av dem måste bedömas som osäkra. Exempelvis havssallat *Ulva lactuca* är i dag inte känd längre norrut i Östersjön än Blekinge (Tolstoy & Österlund 2003), och sannolikheten för att en förväxling med snarlika arter ägt rum är inte liten. Linné beskriver flera arter från gotlandsresan (Linné 1745b s. 201) men utöver dem som han citerar med gotländska namn har jag inte kunnat identifiera några utifrån hans beskrivningar.

Sist kommer svamparna, *Fungi*, 41 arter. Här är Landeberg den förste som upprättat en förteckning över svampar på Gotland. Linné och Wahlenberg reste på ön under jämförelsevis kort tid och utanför svampsäsongen; Wahlenberg nämner bara två arter. Däremot återfinns de flesta arterna i *Flora Svecica* som, tillsammans med Liljeblads flora är Landebergs huvudkälla. Vid tolkningen av de äldre namnen har Elsa Bohus Jensen varit mig till stor hjälp, även om inte alla gått att identifiera och ännu fler är mer eller

mindre osäkra. Linnés artavgränsningar ifråga om kryptogamer var inte alltid förenliga med dagens.

Gotländska växtnamn

I Landebers artlista finner vi också ett stort antal gotländska växtnamn, närmare bestämt 156 stycken. Ungefär en tredjedel av dessa är tidigare kända från Linnés gotlandsresa eller från *Flora Svecica* (Linné 1745a, 1755), några också från Münchenbergs herbarium (Pettersson 1948) eller från Wahlenbergs arbete (Wahlenberg 1805–06). Det är en omfattande förteckning som går betydligt längre än tidigare kända källor från denna tid (se Ekvall 1990). För ytterligare en tredjedel av Landebers namn finns senare uppgifter (främst Gustavson 1947) som konfirmerar hans uppgifter (några få av namnen används dock för andra arter; Gustafson har t.ex. med *kytbrustgras* för småborre *Agrimonia eupatoria* medan Landeberg anger *köttbrustigras* för gråbo *Artemisia vulgaris*).

Även om åtskilliga namn kan ha varit bekanta för Landeberg genom tidigare arbeten håller jag det för troligt att han baserar sina uppgifter på egna erfarenheter. Hans stavning är exempelvis betydligt mer ljudenlig än Linnés (namnet "*psalmbär*" är här ett undantag, i detta fall kan man inte utesluta att han lånat namnet från Linné). Ofta skiljer de sig åt i detaljer som när Landeberg har *pestilentsblomster* och Linné *pestilens-blomma* eller *pestilens-blommer*. Eller *båtsmanshattar* hos Landeberg och *båtsmansmyssa* hos Linné. Några anslående namn hos Linné som *ormskalle* (guckusko) eller *hirkenpirk* (johannesört) saknas däremot hos Landeberg, liksom *rind* (murgröna) som återges av Wahlenberg. Det tyder på att Landeberg inte utan vidare inkluderat Linnés och Wahlenbergs uppgifter i sitt eget arbete.

Landebers behandling av gotländska växtnamn förtjänar ett fullständigare studium än vad tid och utrymme medger här. Jag har nöjt mig med att sammanställa en lista över namnen, sorterad efter arternas vetenskapliga namn (men med lavar och alger på slutet). Jag har också angivit om namnen förekommit tidigare hos Fuiren (efter Bartholin 1662), Münchenberg, Linnés gotlandsresa (L. Gotl.) från dagboken (efter Gullander 1971) eller den tryckta reseberättelsen (Linné 1745b) eller i Linnés *Flora Svecica* (1745a, 1755), eller hos Wahlenberg (1805–06).

Acer platanoides Lönn, Lunn

Achillea millefolium Röllika, *Pestilentsblomster*. L. Gotl. *Pestilens-blomma*, Fl. Svec.

Pestilens-blommer. Fuiren har Røllike.

Adonis vernalis Våradonis, *Torsksblommor*.

Aegopodium podagraria Kirskål, Härs.

Agrimonia eupatoria Småborre, Tinner.

Agrostemma githago Klätt, Slätt. Namnet finns redan hos Münchenberg; även L. Gotl., Fl. Svec.

Agrostis capillaris Rödven, Brun-tatel.

Allium oleraceum Backlök, Geitlök.

Allium scorodoprasum Skogslök, *Keipe*, även L. Gotl., Fl. Svec. Münchenberg har *Köipor*.
Allium ursinum Ramslök, *Rams*, även L. Gotl., Fl. Svec.
Anchusa officinalis Oxtunga, *Jernört*.
Anemone nemorosa Vitsippa, *Fagningeblomma*. L. Gotl., Fl. Svec. *Fageblomma*.
Anthemis tinctoria Färgkulla, *St. Johannisblommor*. L. Fl. Svec.: *Sankt Johans blommor*.
Anthriscus sylvestris Hundkäx, *Hundlök*.
Apera spica-venti Kösa, *Tatel*. L. Gotl.: *Tåtel*.
Aphanizomenon flos-aquae Knippvattenblom, *Vattuglunger*. L. Fl. Svec.: *Watu-glunger*.
Arctium Kardborrar, *Pukborrar*.
Arctostaphylos uva-ursi Mjölon, *Mjöllind*. L. Fl. Svec.: *Linbär*. (Wahlenberg och Landeberg anger *Linbär* för lingon.)
Artemisia vulgaris Gråbo, *Aplona*, *Köttbrustigras*.
Asperula tinctoria Färgmåra, *Madre*. Även L. Fl. Svec. L. Gotl.: *Madra*. Münchenberg: *Mädra* hwit.
Ballota nigra Bosyska, *Raukört*.
Bellis perennis Tusensköna, *Wintergäckor*.
Betula pendula/pubescens Vårtbjörk/glasbjörk, *Bjärke*.
Brassica napus ssp. *napifera* Kålrot, *Aker-rofva*. L. Gotl.: *Åkerrova*. Fl. Svec. *Åkerrofva*.
Briza media Darrgräs, *Bäfve-gras*. L. Gotl.: *Bäfwegräs*, Fl. Svec.: *Bävegräs*.
Bromus secalinus Råglosta, *Gåshafre*. Även L. Gotl., Fl. Svec. Münchenberg: *Gåshafre*, *Gåshagre*.
Calendula officinalis Ringblomma, *Solsickor*.
Calluna vulgaris Ljung, *Graun*. Münchenberg. – L. Gotl., Fl. Svec. har *Graune*.
Camelina alyssum Lindådra, *Hörkälling*. Ett oklart namn. Linné har i Fl. Svec. från Västergötland *Hör-kärring* för lindådra, men jag har inte funnit *Hör* som gotländskt namn för lin. Linné har i Gotl. *Vill-lin*, i Fl. Svec. *Willin*.
Campanula rotundifolia Liten blåklocka, *Fingerhattar*. L. Gotl., Fl. Svec. *Fingerhatt*.
Centaurea cyanus Blåklint, *Båtsmanshattar*. L. Gotl.: *Båtsmanshatt*, men Fl. Svec. *Båtsmansmyssa*.
Centaurea scabiosa Väddklint, *Jernrotter*. Fl. Svec. *Järnrot*.
Chelidonium majus Skelört, *Affärlegras*.
Cirsium vulgare Vägtistel, *Tissler*.
Cladium mariscus Ag, *Agh*. L. Gotl., Fl. Svec. Namnet finns redan i Gotlandslagen. Wahlenberg: *Starr*.
Convallaria majalis Liljekonvalj, *Majblommor*.
Convolvulus arvensis Åkervinda, *Jungfrusärkar*, *Manschettblomster*, *Wäwald*. Fl. Svec.: *Jungfru-Särkar*. Wahlenberg: *Manschettblommor*.
Cornus sanguinea Skogskornell, *Kobärsträd*. Münchenberg: *Benwide*.
Cornus suecica Hönsbär, *Mjölbär*.
Corylus avellana Hassel, *Hessle*.
Crataegus sp. Hagtorn, *Hagtyenne*.
Cynoglossum officinale Hundtunga, *Prästlöss*.

Dianthus armeria Knippnejlika, *Saronsblomster*. L. Gotl., Fl. Svec.: *Sarons blomster*.
Erophila verna Nagelört, *Fåreblomster*.
Euonymus europaeus Benved, *Brudbärsbuske*.
Filipendula ulmaria Älgört, *Brake*. L. Gotl., Fl. Svec.
Filipendula vulgaris Brudbröd, *Brudd*.
Fragaria vesca Smultron, *Röbär*. L. Gotl., Fl. Svec., Wahlenberg: *Rödbär*.
Fragaria viridis Backsmultron, *Nejkon*. Wahlenberg.
Frangula alnus Brakved, *Gullbark*. L. Gotl., Fl. Svec.: *Gulbark*.
Fraxinus excelsior Ask, *Äske*.
Galanthus nivalis Snödroppe, *Snöflickor*.
Galium odoratum Myskmadra, *Myschia*.
Geum rivale Humleblomster, *Kattepungar*. L. Gotl., Fl. Svec.: *Kattballar*.
Hepaticanobilis Blåsippa, *Killingblom*: (förkortat för *Killingblomma*?). L. Gotl. *Killingeblomma*, Fl. Svec.: *Killingeblomma*.
Herminium monorchis Honungsblomster, *Desmansknopp*. L. Gotl.: *Desmans-blomma*.
 Fl. Svec.: *Däsmansknopp*.
Hydrocotyle vulgaris Spikblad, *Spikblad*. Fl. Svec.
Hylotelephium telephium Kärleksört, *Dunderlök*.
Hyoscyamus niger Bolmört, *Svinbönor*.
Jasione montana Blåmunkar, *Munkhufvud*.
Juniperus communis En, *Eine*.
Leucojum vernum Snölocka, *Winternarrar*.
Linaria vulgaris Gulsporre, *Nio mans kraft*.
Linnaea borealis Linnea, *Brudkrantsar*.
Listera ovata Tvåblad, *Ormbloster*.
Lolium temulentum Därrepe, *Schäde*. L. Gotl., Fl. Svec.: *Skäde*.
Lotus corniculatus Käringtand, *Källingtänder*.
Lunaria annua Judaspenningar, *Urnyckelblomma*.
Maianthemum bifolium Ekorrbär, *Harbär*.
Malus sylvestris Vildapel (och/eller apel *M. domestica*), *Apald*.
Malva moschata Myskmalva, *Desmaros*. Linné uppger i Fl. Svec. *Däsmerosor* från Östergötland.
Matricaria recutita Kamomill, *Kamelblomster*.
Melampyrum arvense Pukvete, *Pukhvete*. Även Fl. Svec., och i L. Gotl.: *Pukhwete*. I dagboken från gotlandsresan anføres *Kråkefot*.
Myrica gale Pors, *Beiske-pors*.
Narcissus poeticus Pingstlilja, *Pingstnellker*.
Narcissus pseudonarcissus Påsklilja, *Påsknellker*, *Korgen*.
Neotinea ustulata Krutbrännare, *Brunnacke*. Münchenberg: *Svartlasse*.
Ononis spinosa ssp. *maritima* Puktörne, *Puk-tynne*. L. Gotl., Fl. Svec. *Puktörne*.
Ophrys insectifera Flugblomster, *Flugblomster*.
Papaver argemone Spikvallmo, *Fallrosor*. Wahlenberg: *Fall-blomster*.

Paris quadrifolia Ormbär, Pukbär. Fl. Svec. Ormbär.
Phalaris arundinacea Rörflen, Rörgras.
Phragmites australis Vass, Wass.
Picea abies Gran, Gräne.
Pinguicula vulgaris Tätört, Fetnacke. L. Gotl., Fl. Svec.
Pinus sylvestris Tall, Fauru.
Poa annua Vitgröe, Tomt-gröde.
Populus tremula Asp, Äspe.
Potamogeton natans Gäddnate, Not-gras.
Potentilla argentea Femfingerört, Takseller.
Potentilla reptans Revfingerört, Killingrefvor.
Primula farinosa Majviva, Källblomster. L. Gotl. Marieblomma, Fl. Svec.: *Mariae* blomma.
Primula veris Gullviva, Gaukblommor. L. Gotl. Gjöckblomma, Fl. Svec. Gjöckblomma.
Prunus domestica ssp. *insititia* Krikon, Kriker.
Prunus spinosa Slån, Slier.
Pteridium aquilinum Örnbräken, Fräkner. L. Gotl., Fl. Svec.: *Fräkna*.
Pulsatilla pratensis Fältsippa, Bäckskägg.
Pyrus communis Päron, Steinpigg.
Quercus robur Ek, Eike.
Ranunculus ficaria Svalört, Smörblomster.
Rhamnus cathartica Getapel, Wärntynne. Fui ren har *Wriebaers-Trae*. Linné uppger i Fl. Svec. Werrentorn från Skåne.
Rhinanthus serotinus Höskallra, Penninggras. L. Gotl.: *Penningegräs*, Fl. Svec.: *Penninge-gräs*.
Rhododendron tomentosum Skvattram, Luslummer.
Ribes rubrum Trädgårdsvinbär, Ribs.
Rosa canina/dumalis Stenros/nyponros, Tynne.
Rosa rubiginosa Äppelros, Citron-tynne.
Rubus caesius Blåhallon, *Psalmbär*. L. Gotl., Fl. Svec. I detta fall tycks Landeberg ha övergett den ljuvenliga stavning som han annars använder. Eller kan "p" ha uttalats i namnet? Gissningsvis har han här påverkats av Linnés stavning. Münchenberg har *Salmbärsört*.
Rubus saxatilis Stenbär, Fogelbär.
Rumex acetosa Ängssyra, Surbillier. Linné uppger i Fl. Svec. *Syrbilla* från Östergötland.
Rumex obtusifolius Tomtskräppa (och/eller Krusskräppa × tomtskräppa), Rödbom.
Salix caprea Säl, Säl.
Salix repens ssp. *repens* Krypvide, Puk-Wide.
Sambucus nigra Fläder, Fulbom. Även Fl. Svec. och Münchenberg.
Saxifraga granulata Mandelblom, Mjölkblomster.
Scorzonera humilis Svinrot, Lammetungor. Linné i dagboken från gotlandsresan: *Svinblomma*.

Scrophularia nodosa Flenört, Eitel-ört.
Sedum acre Gul fetknopp, Fetört.
Sedum album Vit fetknopp, Mörtegräs. Fl. Svec.: Mörtegräs.
Sedum annuum Liten fetknopp, Kråkebär. Troligen felbestämd gul fetknopp, *S. acre*.
Seriphidium maritimum Strandmalört, Gubbeskägg.
Silene latifolia ssp. *alba* Vitblära, Fagerros.
Silene vulgaris Smällglim, Tarald. även L. Gotl., Fl. Svec. Münchenberg har Tarall.
Solanum nigrum Nattskatta, Hansletsört. L. Gotl., Fl. Svec. Hansletsgräs.
Sorbus aucuparia Rønn, Rønne.
Sorbus intermedia Oxel, Högsel. Fuiren: Huchseltrae.
Sorbus hybrida Finnoxel, Ampelbärs-träd.
Stellaria graminea Grässtjärnblomma, Ängstjernor.
Stellaria media Våtarv, Mire.
Taraxacum Maskros, Skorfblommor.
Trifolium pratense Rödklöver, Honungsblomster. L. Gotl., Fl. Svec.: Honungs-blomster.
Tussilago farfara Hästhov, Bladlösa.
Typha angustifolia Smalkaveldun, Dunståckar. Fl. Svec.
Ulmus minor Lundalm, Álme.
Vaccinium vitis-idaea Lingon, Linbär. Wahlenberg.
Valerianella locusta Värklynne, Akersallad.
Verbascum thapsus Kungsljus, Lungört.
Veronica officinalis Ärenpris, Barsleik.
Viburnum opulus Olvon, Qvalkebär. L. Gotl., Fl. Svec.
Vicia cracca Kråkvicker, Tranärter. Linné anför i Fl. Svec. Tranärter som svenskt namn för häckvicker *V. sepium*, och noterar det även från Västergötland som namn för kråkvicker *V. cracca*.
Vicia hirsuta Duvvicker, Mausärter. Linné har i Fl. Svec. Mus-ärter som svenskt namn för kråkvicker *V. cracca*.
Vicia sativa Fodervicker, Swart-Lintz.
Vicia tetrasperma Sparvvicker, Fugelärter.
Vincetoxicum hirundinaria Tulkört, Tulkört. Fl. Svec. Tulkegräs.
Viola tricolor Styvmorsviol, Natt och dag.
Zostera marina Bandtång, Tång, L. Gotl., Fl. Svec.: Tang.

Anaptychia ciliaris Allélav, Greis-mos.
Bryoria fuscescens Manlav, Fauru-lav.
Squamarina cartilaginea Tjock kantlav, Stein-mos. Linné har *Stenmossa* för färglav
Parmelia saxatilis (Fårö). Möjligen användes namnet för varjehanda lavar som växte på sten.
Usnea barbata Gropig skägglav, Gaitskägg.
Xanthoria parietina Vägglav, Gule-mos.

Chorda filum Sudare, *Torskmantel*.

Fucus vesiculosus Blåstång, *Hauter*. L. Gotl., Fl. Svec.

Furcellaria lumbricalis Kräkel, *Kräkel*. L. Gotl., Fl. Svec.

Pyllaiella littoralis Trådslick, *Ylle*. L. Gotl., Fl. Svec.

Ulva lactuca Havssallat, *Källingskinn*.

“*Spiloma melanopa*” ej identifierad, *Gässe*. Det gotländska namnet ej återfunnet.

Manuskriptet och dess vidare historia

Redan 1806, när han ännu bodde i Visby, tog Landeberg kontakt med Olof Swartz vid Kongl. Vetenskapsakademien med ett brev. Ur detta framgår att han avsåg att utarbete ett tillägg till Wahlenbergs gotlandsflora och han bad om en avskrift av den sista delen, som han då inte hade tillgång till (Landeberg 1806). Det är osäkert om han verkligen fick den i sin hand; hans behandling av kryptogamerna skiljer sig en hel del från Wahlenbergs behandling i den fjärde och sista delen av *Utkast till Gottlands flora*.

Det kom att dröja fem år tills Landeberg hade avslutat sitt arbete, juli 1811, och sände in sitt manuskript för tryckning. Manuskriptet, som i dag finns vid Centrum för Vetenskapshistoria vid Kungliga Vetenskapsakademien, omfattar en titelsida, en inledning om fyra sidor och en artförteckning om 63 sidor (paginerad från 1 till 64; sidan 18 har hoppats över vid pagineringen). Det är 172 × 113 mm till formatet. Vid utskriften har jag valt att tolka hans understrykningar i manuskriptet som instruktioner att sätta texten i kursiv. I pagineringen och hos de lokala växtnamnen har Landeberg satt sidnummer resp. växtnamn inom raka streck, oftast med kolon tillagt på ömse sidor, men ibland med punkt och ibland helt utan, | 2 |, | 4. |, | :7: | och så vidare. Jag har valt att konsekvent bara ta med mellanslag och sätta texten i kursiv stil. Även Landeberts interpunktion är tämligen slumpmässig, men här har jag begränsat mig till att använda en enhetlig form för bindestrecken. Även hans stavning av sockennamn och växtnamn är en smula nyckfull, men dessa fall har jag inte gjort några ändringar.

Landebergs manuskript blev emellertid inte tryckt. Ett år efter det att manuskriptet sänts in erhöll Landeberg ett brev från Swartz där ett antal av hans uppgifter sattes ifråga. Brevet ifråga är inte bevarat – tecken på dess existens och vissa uppgifter om dess innehåll finns i Landeberts svarsbrev 1816. Här skriver Landeberg att han vid sin flyttning till Strömstad hösten 1811 lämnade sina samlingar hos en bekant i Västervik och att han sedan förgäves väntade på att återfå materialet, men slutligen fick veta att det “af Barn och Tjenstefolk blifvit aldeles spolierad”. Han lyckades dock finna några fragment vilket föranledde honom att skriva till Swartz och översända detta:

då jag för några dagar sedan skulle nyttja en gammal medförd foliant, fann jag däruti några få fragment af mina Gothländska Samlingar och däribland af de betviflade: Antirrhinum Elatine, Astragalus pilosus, Anemone pratensis och Inula Britannica. Desse tager jag mig nu den friheten att tillsända Herr Professorn under stor längtan att få höra om jag misstagit mig på dem. Hvad jag sjelf är öfvertygad om såsom felaktigt är Galium Saxatile, Rumex Nemolapathum och Senecio erucifolius; men att Veronica triphyllos, Agrostis pumila, Thalictrum minus, Prunella

laciniata, Trifolium filiforme, Sedum reflexum, Campanula parviflora, Oenanthe fistulosa, Ballota nigra, Chenopodium hybridum och Scandix Pecten finnas på Gothland |: och en del i mängd t.ex. Ballota, Oenanthe & Scandix |, det dem emellan; den senare en liten byting, knappt så stor som Iberis nudicaulis, har jag aldrig sedt mer än på Gothland, den förra däremot är stor och finnes på gator och vid gödselhögarr öfver hela Riket.

I efterhand kan man konstatera att Landebergs bedömning i brevet har visat sig vara helt riktig. Men utifrån det fysiska material som han kunde tillhandahålla bedömdes tydligen hans uppgifter som osäkra och hans flora kom aldrig i tryck. Denna osäkerhet hindrade inte dock inte Rosén att några år senare inkludera ett stort antal av Landebergs uppgifter i sin uppsats om Gotlands flora (Rosén 1821). Enligt Karl Johanssons genomgång av materialet (manuskript, Naturhistoriska Riksmuséet) refereras i drygt 20 fall till Landeberg, ofta (i nio av dessa fall) när det gäller arter som senare inte återfunnits. I närmare 30 fall tar Rosén med Landebergs lokaler utan referens. I dessa fall har Rosén emellertid kompletterat med egna lokaluppgifter. Det finns ett undantag, hönsbär *Cornus suecica*, men det är möjligt att Rosén återbesökt Landebergs lokal och själv sett arten växa där och därmed ansett det onödigt att referera till Landeberg. Rosén har också, utan referens till Landeberg, med ett drygt 40-tal uppgifter som Landeberg lämnat utan att ange lokaler.

Landebergs manuskript har i efterhand försetts med diverse kommentarer av en eller flera för mig okända personer. Det handlar om fyra slag av kommentarer:

- Bockar i marginalen för arter som inte var medtagna av Wahlenberg 1805–06. Avböckningen är inte helt konsekvent: inte alla de arter som saknas hos Wahlenberg är markerade med bockar.
- Överstrykningar av text, lokalbeskrivningar och andra kommentarer till arter som inte finns med i Wahlenberg. Oftast har dessa inte heller tagits med i Roséns arbete. Men artnamn och text till röd skogslilja *Cephalanthera rubra* har strukits över, fastän arten finns med hos Rosén som också (utan referens) har med Landebergs lokal vid Västös i Hall (preciserad till “Storängen”, så Rosén har säkerligen besökt lokalen). Första fyndet av denna art gjordes för övrigt av Swartz 1782, även om närmare uppgifter om fyndplats inte är bekanta. Det är därför inte troligt att det är Swartz som gjort dessa strykningar. När det gäller Landebergs uppgifter om stenmåra *Galium saxatile* har kommentatorn korregerat dem till åkermadd *Sherardia arvensis*. Dessa ändringar återfinns i Roséns uppsats, så möjligen är det han som infört dem,
- Namnändringar: Ett äldre namn har i några få fall strukits och ersatts av ett nyare. Exempelvis har höstfibblans namn ändrats från *Hypochoeris autumnalis* till *Apargia autumnalis*.
- Nya arter har lagts till. I dessa fall är det uppgifter från Wahlenbergs *Utkast till Gottlands flora* (1805–06) som skrivits till.

Eftersom kommentatorn eller kommentatorerna förblivit okända för mig har jag valt att inte ta med dessa kommentarer i denna utgåva av texten. Däremot finns det en senare kommentator vars synpunkter jag har återgett; Karl Johansson. Hans kommentarer

återfinns i en avskrift av Landebergs manuskript som i dag finns på Naturhistoriska Riksmuseet. Denna avskrift gjordes 1896, alltså ett år innan Johanssons gotlandsflora trycktes. Här har han infört anteckningar om första fynd på Gotland samt gjort en del kommentarer till särskilda arter. De arbeten och uppgiftslämnare som Johansson här refererar till följer nedan.

Före Landeberg:

- [L] Linné Carl von, 1741. *Samling af Et hundrade Wäxter upfundne på Gothland, Öland och Småland*.
Linné Carl von, 1745. *Carl Linnæi Öländska och Gothländska Resa*.
[L. Fl. Suec.] Linné Carl von, 1745, 1755. *Flora Svecica* ed.1, ed. 2.
[L. 1761] Linné Carl von, 1761. *Floræ Svecicæ Novitiæ*.
[Bergius] Peter Jonas Bergius reste på Gotland 1752, refereras i *Flora Svecica*.
[Falk] Johan Peter Falck, reste på Gotland 1759, refereras av Linné 1761.
[Sw] Olof Swartz, professor Bergianus (i botanik), reste på Gotland 1782, refereras av Wahlenberg 1805–06.
[Kolm.] Michael Kolmodin, präst i Eksta, refereras i Wahlenberg 1805–06.
[Billberg] Gustaf Billberg, landskamrer i Visby 1798–1808, refereras i Wahlenberg 1805–06.
[Wg] Wahlenberg G., 1805–06. *Utkast till Gottlands flora*.

Efter Landeberg:

- [R] Rosén J. P. 1821: *Gothlandiæ Plantæ rariores annis 1816, 1817 et 1818 detectæ*.
[Myrin] Claës Gustaf Myrin reste på Gotland 1829, citeras i Vikström 1830: *Årsberättelser i Botanik*.
[SS] Säve Carl & Sundberg Arvid, 1837. *Synopsis Floræ Gothlandicæ*.
[N] Nyman Carl Fredrik, 1840. *Bidrag till Gottlands flora*.
[Afz] Afzelius Pehr Conrad, 1844. *Novitiæ Floræ Gotlandicæ*.
[Lénstr.] Lénström C. A. E., 1866. *Strödda bidrag till Sveriges flora*.
[Ced.] Cederwald Gustaf von, 1867. *Strödda bidrag till Skandinaviens flora*.
[ES] Eisen Gustaf & Stuxberg Anton, 1868. *Gotlands Fanerogamer och Thallogamer*.
[ES: Sandö] Eisen Gustaf & Stuxberg Anton, 1868. *Bidrag till kännedomen om Gotska Sandön*.

Tack

Anne Miche de Malleray vid Centrum för Vetenskapshistoria, Kungl. Vetenskapsakademien har varit till stor hjälp med Landebergs originalmaterial. Thomas Karlsson, Naturhistoriska Riksmuseet har på samma sätt hjälpt mig med Karl Johanssons anteckningar. Elsa Bohus Jensen har hjälpt till med tolkningen av de äldre svampnamnen, Lars Fröberg med lavnamnen, liksom Lars-Åke Pettersson. Jörgen Petersson har tillhandahållit bilder och läst korrektur och Marita Westerlind har tagit fram omslagsbilden. Stort tack till alla!

Litteratur

- Acharius Erik, 1803. *Methodus qua omnes detectos Lichenes*. Stockholm.
- Afzelius Pehr Conrad, 1844. *Novitiæ Floræ Gotlandicæ*. Upsala.
- Bergström Kurt, 1932. *Gotlands Läkarehistoria* Del I och II. Författarens förlag. Visby
- Bartholin Th., 1662: *Cista Medica Hafniensis*. Hafniae.
- Billberg Gustaf, 1816. *Ekonomisk botanik för landtbruk, trädgårdar och apotek*. 2. C. Delén, Stockholm.
- Callisen, Adolph Carl, Peter, 1832. *Medicinisches Schrifsteller-Lexikon der jetzt lebenden Aerzte, Wundärzte, Geburtshelfer, Apotheker, und Naturforscher aller gebildeten Völker*. Copenhagen.
- Cederwald Gustaf von, 1867. Strödda bidrag till Skandinaviens flora. *Bot. Notiser*.
- Ekvall, Ulla, 1990. *Gotländska växtnamn. Tradition och förnyelse i ett lokalt växtnamnsskick*. Acta Universitatis Stockholmiensis. New Series. 19.
- Eisen Gustaf & Stuxberg Anton, 1868. *Gotlands Fanerogamer och Thallogamer*. Upsala.
- Eisen Gustaf & Stuxberg Anton, 1868. Bidrag till kännedomen om Gotska Sandön. Övers. K. V. A. Handl.
- Gustavson Herbert, 1947. *Gotländska växtnamn*. Landsmålsarkivets frågelistor 38:1. Visby.
- Landeberg Simon, 1805. *Aller Ödmjukaste Ämbets-Relation från Gothlands Södra Härad för år 1805*. (mscr.) Collegium medicum, Årsberättelser från provinsialläkare, SE/RA/420606/E 3/4 (1801-1807), s. 817-823.
- Landeberg Simon, 1806. Brev till Olof Swartz. Manuskript. Centrum för Vetenskapshistoria, Kungl. Vetenskapsakademien.
- Landeberg Simon, 1816. Brev till Olof Swartz. Manuskript. Centrum för Vetenskapshistoria, Kungl. Vetenskapsakademien.
- Landeberg Simon, 1812. *Allerödmjukaste Ämbetsberättelse för 1811* (mscr.) Collegium medicum, Årsberättelser från provinsialläkare, SE/RA/420606/E 3/6 (1809-1811).
- Lénström C. A. E., 1866. Strödda bidrag till Sveriges flora. *Bot. Notiser*.
- Liljeblad, Samuel, 1798. *Utkast til en Svensk Flora. Andra Uplagan, tillögd och förbättrad*. Joh. Fr. Edman. Upsala.
- Linné Carl von, 1741. Samling af Et hundrade Växter upfundne på Gothland, Öland och Småland. K. V. A. Handl. s. 179-210.
- Linné, Carl von, 1745a. *Flora Svecica*. C. & D. Wishoff. Leiden.
- Linné, Carl von, 1745b. *Carl Linnæi Öländska och Gothländska Resa*. Stockholm och Upsala 1745.
- Linné, Carl von, 1755. *Flora Svecica*. Editio secunda aucta et emendata. L. Salvius. Stockholm.
- Linné Carl von, 1761. *Floræ Svecicæ Novitiæ*. I *Fauna Svecica*. Editio altera. L. Salvius. Stockholm. s. 557-558.
- Linné, Carl von, 1797. *Systema Vegetabilium. Editio Decima Qvinta*. Christ. Dieterich, Göttingen.
- Pettersson, Bengt, 1948: Antonius Münchenbergs herbarium vivum. *Bot. Notiser*, s. 223-269.
- Retzius, Andreas Johannes, 1798. *Floræ Scandinaviæ Prodromus*. Petrus Hesselberg, Stockholm.
- Rosén Joh. Petr., 1821. Gothlandiæ Plantæ rariores annis 1816, 1817 et 1818 detectæ. *Nova Acta Regiæ Societatis Scientiarum Upsaliensis*. Vol. VIII, s. 203-257..
- Swartz, Olof, 1799: *Dispositio systematica Muscorum frondosorum Sueciæ*. Erlangen.
- Tolstoy, Anna & Österlund Katrin, 2003. *Alger vid Sveriges östersjökust*. Artdatabanken, SLU. Uppsala.
- Wahlenberg, Göran, 1805–06. *Utkast till Gottlands Flora*. Kongl. Vetenskapsakademiens Nya Handlingar XXVI (1805), s. 49-66, 110-136, XXVII (1806), s. 57-75, s. 130-148.

Flora
GOTHLANDICA.

af
Simeon Landeberg.
Vice Provincial - Medicus.

Förstasidan i Landeborgs manuskript. "Flora Gothlandica", MS Landeberg, Centrum för Vetenskapshistoria, Kungl. Vetenskapsakademien.

FLORA
GOTHLANDICA

af

Simeon Landeberg.

Vice Provincial-Medicus.

Innan Herr G. Wahlenberg ännu låtit införa sin Flora Gothlandica i Kongl: Wetensk: Acad: Handlingar, och innan jag ännu viste sådant vara hans afsigt, företog jag mig, att, under mina ämbetsresor, antekna alla de växter på Ön som jag öfverkom, i tanka att äfven som han till K: W: A: uppgifva hvad jag funnit. Men sedan bemälte Herr Wahlenberg före kommit mig härutinnan, har jag beslutit att härmedelst särskildt låta trycka min Flora såsom ansenligt talrikare än hans.

Skulle detta arbete icke tjäna till något annat, så kan det dock blifva gagneligt för en ny upplaga af Flora Svecica. Om, efter Finlands förlorande Hippuris tetraphylla, Arabis arenosa och
Astra-

Astragalus uralensis måste uti vår Svenska Flora utstrykas, så får man i stället införa Silene Armeria, Tormentilla reptans och Antirrhinum Elatine, i synnerhet de tvänne senare, och aldrasynnerligast Antirrhinum Elatine, som växer till stor mängd bland säden på åkrar i Fröijel Socken och äfven på ängar i Sanda: detta sedan, bevisar att hon ej är införd med utländsk spannmål, utan är verkeligen gammal Svensk. Att jag äfven anför Scandix odorata, Leucojum vernalis, Portulaca oleracea, Narcisser m. fl: såsom Svenska, emedan de växa vilda på åtskilliga ställen, hoppas jag vara skedd med lika så mycken rätt, som att Ornithogalum umbellatum, Melica altissima, Hyacinthus botryoides, Lavatera Thuringiaca och många andra förut blifvit upptagne såsom vilda. Då en ört i en lång sträcka af år fortplantar sig sjelf, det må skje, antingen genom frö eller genom afläggning, så måste

hon

hon otvifvelaktigt tillhöra det klimat i hvilket hon finnes.

En förut osedd Draba, hvilken jag gjordt till ett nytt species och kallat ruderalis, torde af andra Örtkännare blott blifva ansedd som varieté af incana; men de äro likväl lika mycket skiljda, som incana och con-torta, hvilken sednare i Flora Scandinavica är upptagen som särskild art.

Alla allmänna växter äro anteknade utan någon tillsats: den cursiva stilen betyder mindre allmänna, eller sådana som växa här och där: vid de sällsynta är växtorten noga utsatt: stjärnan (*) betyder sådana som i andra provinser äro rara, men på Gothland finnas öfveralt (¹) och korseteknet (†) bemärker nya varieteter eller arter fun-

na

(¹) Således är det icke rätt, att Liljeblad, t.e. pag. 367, skrifver *Bellis perennis* r. utan bör heta: *Bellis perennis*. I Skåne och på Gothland a. annorstädes r.

na af mig. Några växter som jag
icke sedt, men af v. Linné, Wahlenberg,
Billberg eller Kolmodin varit funna, har
jag äfven upptagit, på det samlingen
måtte vara komplett.

Harg den 27. Julii 1811.

S: Landeberg.

Classis I. Monandria (*).

Ord: Monogynia.

Salicornia herbacea. Väx. vid Nymanstrand, Fröijel, Skenholmen &c:
Hippuris vulgaris. V. v. Krämplösa bro, Westergarn; Dalhems bro; Götums å &c.

Glasört *Salicornia europaea* [L]

Hästsvans *Hippuris vulgaris*
ny! [R: plur. loc.]

Digynia.

Callitriche verna.

Lånke, *Callitriche* sp.⁽¹⁾ [Wg]

a) *C. fol. omnibus lanceolatis apice integris*.

—— autumnalis. V. i gropar omkring Öjle myr.

Höstlånke *C. hermaphrodita* ⁽²⁾
(ny) [Lg, R]

Blitum virgatum. V. bland Svinmål och annat ogräs i Trägårdar.

Bärmålla *Chenopodium foliosum* ⁽³⁾

Cl:II. Diandria.

Monogynia.

Veronica spicata.

Axveronika *Veronica spicata* [L]

a) *V. foliis ovatis integerrimis* †.

K. Joh: *Första publikationen står inom* []. ”ny” = upptagen som sådan i min Gotl. Fl. 74 st
Anm. af K. Joh. 1896

⁽¹⁾ Wahlenberg (1805 s. 110) tar upp ”*C. verna* β. vid Kullstade gård i Vall”, Johansson bedömde (1897, s. 224) att det inte gick att klarlägga vilken art som avsågs.

⁽²⁾ Johansson 1897, s. 224: *C. autumnalis* L., som uppgifvits för ”Hejde i en graf i Öjlemyr” (Lg) ... är på förra stället förgäfvets eftersökt (af An)...

⁽³⁾ K. Joh. har med blyerts tillagt: (*Chenop. rubr.*?).

Under senare tid har bärmålla påträffats som trädgårdsogräs på Gotland, så Landebergs uppgift kan inte utan vidare avfärdas.

Ärenpris <i>Veronica officinalis</i> ⁽¹⁾ [Wg]	<i>Veronica officinalis</i> <i>Barsleik</i> .
Majveronika <i>V. serpyllifolia</i> [SS]	— <i>serpyllifolia</i> .
Bäckveronika <i>V. beccabunga</i> [Wg]	— <i>Beccabunga</i> .
Vattenveronika <i>V. anagallis-aq.</i> ⁽²⁾	— <i>Anagallis</i> .
Dyveronika <i>V. scutellata</i> [Wg]	— <i>scutellata</i> . V. på våta ställen i Eikstad, Sproge, Sanda, Wiklau.
Teveronika <i>V. chamaedrys</i> [Wg]	— <i>Chamædrys</i> .
Åkerveronika <i>V. agrestis</i> [Wg]	— <i>agrestis</i> .
Fältveronika <i>V. arvensis</i> [Wg]	— <i>arvensis</i> .
Murgrönsveronika <i>V. hederifolia</i> ⁽³⁾	— <i>hederæfolia</i> . V. i Wall.
Klibbveronika <i>V. triphyllos</i> ⁽⁴⁾ ny!	— <i>triphyllos</i> . V. i Ahlskog.
Vårveronika <i>V. verna</i> [Wg]	— <i>verna</i> .
Tätört <i>Pinguicula vulgaris</i> [L]	<i>Pingvica vulgaris</i> . <i>Fetnacke</i> .
Fjälltätört <i>P. alpina</i> ⁽⁵⁾ [Kolmod: Wg]	— <i>alpina</i> *.
Dybläddra <i>Utricularia media</i> [Wg]	<i>Utricularia media</i> . V. v. Eimunds bro i Mästerby, Wallebro i Boge, samt här och där i Bryor <i>hålör</i> .
Strandklo <i>Lycopus europæus</i> [L]	<i>Lycopus europæus</i> .

Digynia.

Vårbrodd <i>Anthoxanthum odoratum</i> [Wg]	<i>Anthoxantum odoratum</i> .
--	-------------------------------

⁽¹⁾ Först skrivet 'Veronica spicata officinalis' men 'spicata' överstruket (av Landeberg).

⁽²⁾ *V. anagallis-aquatica*. K. Joh.: *sälls.* – Här inräknades även dikesveronika *Veronica catenata*.

⁽³⁾ K. Joh.: [Wg: 2 lok.]

⁽⁴⁾ K. Joh.: [SS] *Rätt enl. Lg:s bref.*

⁽⁵⁾ K. Joh.: Ovan [Kolmod: Wg] tillagt: 1 lok. I marginalen: / *rödl* !

Cl:III. Triandria. Monogynia.

Valeriana officinalis.
 — locusta *. | *Akersallad* |.
Iris germanica. V. vild i Trägårdar.
 — Pseudo-Acorus.
Schoenus Mariscus *. | *Agh* |.
 — nigricans.
 — ferrugineus *.
 — albus. V. i Botarfve norra
 kohage i Fröijel.
 — compressus.
Scirpus palustris.
 — baeotryon.
 — lacustris.
 — maritimus.
Eriophorum polystachion.
 — vaginatum. V. på holmarna
 i Fardume Träsk.
 — alpinum. V. i mängd på Vif-
 lingsholm i Fardume Träsk.
Nardus stricta. V. i Garde.

(¹)

Läkevänderot *Valeriana officin.* (²)
 Vårklynne *Valerianella locusta* [Wg]
 Trädgårdsisir *Iris germanica*
 Svärdsilja *I. pseudacorus* [Wg]
 Ag *Cladium mariscus* [L]
 Knappag *Schoenus nigricans* [L]
 Axag *S. ferrugineus* [L]
 Vitag *Rhynchospora alba*
 [R: 2 andra lok.]
 Plattsäv *Blysmus compressus* [Wg]
 Knappsäv *Eleocharis palustris* (³)
 Tagelsäv *E. quinqueflora* [Wg]
 Säv *Schoenoplectus lacustris* (⁴)
 Havssäv *S. maritimus* [L]
 Ängsull *Eriophorum angustifol.* (⁵)
 Tuvull *E. vaginatum* (⁶) ny!
 [R: 1 lok. utom Fardume tr.]
 Snip *Trichophorum alpinum* ny!
 [R: dō + 1 ny]
 Stagg *Nardus stricta* [Wg]

(¹) K. Joh. s.3

(²) *Valeriana officinalis*. K. Joh.: [L]

(³) K. Joh.: [Wg]. – Även agnsäv *Eleocharis uniglumis* innefattades här.

(⁴) Häri innefattades även blåsäv *S. tabernaemontani*. I marginalen: [Wg h.o.d.]

(⁵) *Eriophorum angustifolium*. K. Joh.: [Wg] – Även gräsull *Eriophorum latifolium* inkluderades här.

(⁶) Tuvull finns ännu kvar på denna lokal.

Digynia.

- (¹) Rörflen *Phalaris arundinacea* [Wg] *Phalaris arundinacea* | Rörgras |.
 Flentimotej *Phleum phleoides* [Wg] — *phleoides* *.
 Kavelhirs *Setaria viridis*[Myrin 1829] *Panicum viride*.
 Timotej *Phleum pratense* [Wg] *Phleum pratense*.
 Sandtimotej *P. arenarium* [Wg] — *arenarium*.
 Ängskavle *Alopecurus pratensis* (²) *Alopecurus pratensis*.
 Renkavle *A. myosuroides* [Wg] — *agrestis*. V. på åkerrenar i
 Klinte, Sanda och Fröijel.
 Kärrkavle *A. geniculatus* [Wg: flerst.] — *geniculatus*.
 Hässlebrodd *Milium effusum* (³) *Milium effusum*.
 Kösa *Apera spica-venti* [L] *Agrostis spica venti*. | Tatel |.
 Piprör *Calamagrostis arundinac.* (⁴) — *arundinacea*.
 Rödven *Agrostis capillaris* (⁵) — *rubra*. | Brun-Tatel |.
 Bergven/brunven *A. vinealis/can.* (⁶) — *canina*.
 Krypven/storven *A. stol./gig.* (⁷) [Wg] — *stolonifera*
 a) *A. tenuifolia*.
 b) *A. decumbens*. V. i sanden vid
 Näs och Wamblingbo stränder.
 — *pumila*. V. på sandiga ställen
 i Eikstad, Sproge och Sanda.
 Tuvtåtel *Deschampsia cespitosa* [L]? *Aira cæspitosa*.
 Kruståtel *D. flexuosa* (⁹) [Wg: 1 lok] — *flexuosa*. V. på Kalkberget vid
 Lum-
- (¹) K. Joh. s. 4 (²) K. Joh.: [Wg: sälls.] – Här även svartkavle *A. arundinaceus*.
 (³) K. Joh.: [Vahlberg: 1 lok. N]
 (⁴) *Calamagrostis arundinacea*. K. Joh.: [ES]. – Denna uppgift trol. från Wahlenberg
 (1805 s. 114) som anger *Agrostis "arundinacea var."* från Bunge, Torsburgen och
 Hall." I Flora Suecica (1824 s. 42) tas den upp som *Arundo varia*. Det är piggrör,
Calamagrostis varia, som åsyftas. (⁵) K. Joh.: *Osäkert enl. Lg:s bref*
 (⁶) K. Joh.: [Wg: sälls.]. *Agrostis vinealis/canina*. "Sandområden och hållmark" (Joh.
 1897 s. 256) tyder på bergven.
 (⁷) *A. stoloniferal/gigantea*. K. Joh. *vulgaris eller alba*! – Även *A. tenuifolia, decum-*
bens och *pumila* är trol. olika former av krypven/storven.
 (⁸) K. Joh.: *Rätt enl. Lg:s bref*
 (⁹) En form av kruståtel *D. flexuosa*, se även nästa sida.

Lummelunds bruk och vid gården Ava
på Fårön.

Aira montana.

Melica ciliata *.

—— *nutans*.

—— *uniflora*.

—— *coerulea*.

Poa pratensis

—— *angustifolia*.

—— *trivialis*.

—— *annua*. | *Tomt-gröde* |.

—— *palustris*.

—— *compressa*. V. i Stenkyrke &

Ekeby.

—— *nemoralis*.

a) *P. spic. biflor. mucronatis obtu-*
sis, culmo erecto †. V. i Lye skog.

—— *bulbosa*. V. till myckenhet

på Lingvede Lönåker i Burs.

Briza media. | *Bäfve-gras* |.

Dactylis glomerata.

Cynosurus cristatus.

—— *coeruleus*.

Festuca ovina.

Kruståtel *Deschampsia flexuosa* ⁽¹⁾

Grusslok *Melica ciliata* [L]

Bergslok *M. nutans* [Wg]

Lundslok *M. uniflora* [Wg]

Blåtåtel *Molinia caerulea* [L]

Ängsgröe *Poa pratensis* ssp. *pr.* ⁽²⁾

Smalgröe *Poa pratensis* ssp. *ang.* ⁽³⁾

Kärrgröe *P. trivialis* ⁽⁴⁾ [Wg]

Vitgröe *P. annua* [Wg]

Sengröe *P. palustris* ⁽⁵⁾

Berggröe *P. compressa* [L] Wg: ymn.

Lundgröe *P. nemoralis* [Wg]

⁽⁶⁾

Knölgröe *P. bulbosa* [Wg]

Darrgräs *Briza media* [L]

Hundäxing *Dactylis glomerata* [Wg]

Kamäxing *Cynosurus cristatus* [Wg]

Älväxing *Sesleria uliginosa* [L]

Fårsvingel *Festuca ovina* [L]

Fest-

⁽¹⁾ K. Joh.: [Wg: allm]

⁽²⁾ *Poa pratensis* ssp. *pratensis*. K. Joh.: [Wg] – Landeberg har skrivit 'Poa pratensis angustifolia' men sedan markerat med en slinga att 'angustifolia' ska stå på en separat rad. Wahlenberg (1805 s. 116) anger *Poa pratensis* ("Allestädes") för sig och "*pratensis* β *angustifolia*" för sig. Även Linné har i *Flora Svecica* (1755) två arter: *Poa pratensis* och *Poa angustifolia*.

⁽³⁾ *Poa pratensis* ssp. *angustifolia*.

⁽⁴⁾ Ett extra streck, '—', draget men sedan överstruket av Landeberg.

⁽⁵⁾ K. Joh.: ?

⁽⁶⁾ K. Joh.: ?

Rödsvingel <i>Festuca rubra</i>	[Wg]	<i>Festuca rubra</i> .
Ängssvingel <i>F. pratensis</i>	[Wg: allm.]	— <i>elator</i> .
Knägräs <i>Danthonia decumbens</i>	[Wg: allm.]	— <i>decumbens</i> . V. emell. gårdar- ne Norrbys och Lillwede i Fälling- bo, samt i hagar kring Östergarns hamn.
Mannagräs <i>Glyceria fluitans</i>	[Wg]	— <i>fluitans</i> .
(¹)		— <i>dumetorum</i> . Syst. Veg. V. vid Boge och Garnshamn.
Råglosta <i>Bromus secalinus</i>	[L]	<i>Bromus secalinus</i> . <i>Gåshafre</i> .
Renlosta <i>B. arvensis</i>	[Wg]	— <i>arvensis</i> .
Luddlosta <i>B. hordeaceus</i>	[Wg]	— <i>mollis</i> .
(²)	[Wg]	a) <i>B. nanus</i> Weig. V. på kalkfli- sorna näst: utan jord.
Taklosta <i>Anisantha tectorum</i>	(³)	— <i>tectorum</i> .
Långsvingel <i>Festuca gigantea</i>	(⁴)	— <i>giganteus</i> *.
Rörsvingel <i>F. arundinacea</i>	(⁵)	— <i>littoreus</i> . Fl. Sc. V. v. Silte strand.
Backskafting <i>Brachypodium p.</i>	(⁶) [L]	— <i>pinnatus</i> *.
Lundskafting <i>B. sylvaticum</i>	[Wg: allm]	a) <i>B. villosus</i> . Fol. latissim. Gram. totus villosus †. V. på branderna i Butle skog.
Knylhavre <i>Arrhenaterum elatius</i>	[Wg]	<i>Avena elatior</i> .
Gullhavre <i>Trisetum flavescens</i>	(⁷)	— <i>flavescens</i> .
Ängshavre <i>Helictotrichon prat.</i>	(⁸)	— <i>pratensis</i> .

(¹) K. Joh.: ? *Lönnr. ex. i hb. Ups.* [Lilla Karlsö 1849, K. Lönnroth, nu bestämd som *Festuca arenaria*] – Beskrivningen i Syst. Veg (Linné, 1798 s. 121), "panicula spiciformi pubescente, foliis filiformibus" tyder på en form av rödsvingel eller kanske snarare gråsvingel *Festuca arenaria*.

(²) Beskrivs av Liljeblad (1798 s. 50) som lågvuxen, på torra backar, "Flere strå upkomma ofta från en rot." Här handlar det troligen om hållmarksformer som på Gotland kan vara extremt lågvuxna.

(³) K. Joh.: [R: 2 lok.].

(⁴) K. Joh.: [Wg: 1 lok]. 'giganteus'. Rättat av Landeberg till 'giganteus'.

(⁵) K. Joh.: [R: passim]. K. Joh.: *Osäkert enl. Lg:s bref*

(⁶) *Brachypodium pinnatum*. (⁷) K. Joh.: [Bergius]. *Osäkert enl. Lg:s bref*.

(⁸) *Helictotrichon pratense*. K. Joh.: [Wg].

Avena fatua.

Arundo Phragmites. | *Wass* |.

—— *colorata*.

—— *calamigrostis*.

—— *arenaria*. V. vid stränderna
af Fårön.

Lolium perenne.

—— *temulentum*. | *Schäde* |.

Elymus caninus. V. i en äng vid

Qviungs gård i Stenkumla.

—— *arenarius*. V. på Svältholmen
och Korumpan emell. Klinte- och Ve-
stergarns hamn.

Triticum repens.

—— *junceum*. V. i Vestergarn u-
ti ängtäpporna vid stränderna; äf-
venledes vid Sproge stränder.

Trigynia.

Montia fontana. V. vid Roma
Kongsgård.

Flyghavre *Avena fatua* [Wg]

Vass *Phragmites australis* [Wg]

Randgräs *Phalaris arundinacea* ⁽¹⁾

Grenrör *Calamagrostis canescens* ⁽²⁾

Sandrör *Ammophila arenaria* [L]

Engelskt rajgräs *Lolium perenne* [Wg]

Dårrepe *L. temulentum* ⁽³⁾ [Wg: h.o.d.]

Lundelm *Elymus caninus* [Wg]

Strandråg *Leymus arenarius* [Wg]

Kvickrot *Elytrigia repens* Wg

Strandkvickrot *E. juncea* ssp. *boreo-*
atlantica Ny! [Lg, R]

Källört *Montia fontana* ⁽⁴⁾ (ny)
[Kolmod; R]

⁽¹⁾ *Phalaris arundinacea* 'Picta'. K. Joh.: ? *Ej i Liljebl.* Landeberg har här använt sig av beskrivning och namnsättning från band 2 av Svensk Botanik (Palmstruch 1803 nr 107).

⁽²⁾ K. Joh.: [SS] = *P. lanceolat*.

⁽³⁾ K. Joh.: *försvinner*!

⁽⁴⁾ Johansson (1897 s. 215) skriver att källört förgäves eftersökts i Roma (och ytterligare några lokaler varifrån den uppgivits av andra botanister) och räknar inte in den i Gotlands flora.

Cl. IV. *Tetrandria.*

Monogynia.

Bergsskrabba <i>Globularia vulgaris</i> [L]	<i>Globularia vulgaris</i> . V. i synnerhet i medlersta delen af Landet, ss: i Träkumla, Westerheide, Torsburgen &c.
Ängsvädd <i>Succisa pratensis</i> [L]	<i>Scabiosa Succisa</i> .
Åkervädd <i>Knautia arvensis</i> [Wg]	—— <i>arvensis</i> .
Fältvädd <i>Scabiosa columbaria</i> [L]	—— <i>columbaria</i> .
Myskmadra <i>Galium odoratum</i> ⁽¹⁾	<i>Asperula odorata</i> . <i>Myschia</i>
Färgmåra <i>Asperula tinctoria</i> [L]	—— <i>tinctoria</i> *. <i>Madre</i> .
Åkermadd <i>Sherardia arvensis</i> ⁽²⁾ ny!	<i>Scherardia arvensis</i> . V. på åkrar vid Norrgårda i Sanda.
Vattenmåra <i>Galium palustre</i> [Wg]	<i>Galium palustre</i> .
Sumpmåra <i>G. uliginosum</i> [Wg: sälls.]	—— <i>uliginosum</i> .
Stenmåra <i>G. saxatile</i> ⁽²⁾	—— <i>saxatile</i> . V. på åkerrenarna vid gårdarna Sicklings och Werldsände i Klinte.
Gulmåra <i>G. verum</i> [L]	—— <i>verum</i> .
Vitmåra <i>G. boreale</i> [L]	—— <i>boreale</i> .
Snärjmåra <i>G. aparine</i> [Wg]	—— <i>Aparine</i> .
Groblad <i>Plantago major</i> [Wg]	<i>Plantago major</i> .

⁽¹⁾ K. Joh.: [Wg] 1 lok.

⁽²⁾ K. Joh.: [R] *Samma lok.* + 2 andra. — Landebergs lokaler för *G. saxatile* nedan redovisas av Rosén (1821) som fynd av *Sherardia*. Johansson (1897 s. 139) bekräftar (med !) att han granskat belägg av *Sherardia* från Sicklings vid Klinte. Se även fotnot till *Galium saxatile*.

⁽³⁾ Se *Sherardia arvensis*. — K. Joh.: *Fel enl. Lg:s bref*

Plantago media.

—— lanceolata.

—— dubia. V. i strandgrus på St:

Olofsholm, Skälsö &c.

—— maritima.

Sanguisorba officinalis. V. i Dala-

ängen och Sjumansslåttan i Lye; samt

i Östergarns, Närs och Alskogs ängar.

Cornus sanguinea *. | *Kobärsträd* |.

—— svecica. | *Mjölbbär* |. V. i Toms-

arfve kyrkeskog i Eikstad.

Alchemilla vulgaris.

—— *Aphanes*. V. på åkrar vid

Sixarfve i Heide samt Bolex i Es-

kilhem.

Rödkämpar *Plantago media* [Wg]

Svartkämpar *P. lanceolata*. [Wg]

(¹) [L]

Gulkämpar *P. maritima* [L]

Blodtopp *Sanguisorba officinalis* [L]

Skogskornell *Cornus sanguinea* [L]

Hönsbär *C. suecica* ny

[samma lok. utan cit.][R]

Daggkåpor *Alchemilla* [Wg]

Jungfrukam *Aphanes arvensis* ny!

[Samma lok. + 1 egen][R]

Digynia.

Cuscuta europaea. V. på Nässlor i Norr

gårda: Sanda; på Humla vid Bå-

tels: Mästerby; på Lin vid Tass och

Loifves i Heide.

Snärjor *Cuscuta* (²) ny! [R]

[Norrgård i Sanda, Mästerby,

Hamra]

Tetragynia.

Potamogeton natans. | *Not-gras* |.

Gäddnate *Potamogeton natans* [L]

(¹) Linné skildrar (1745 s. 219) den håriga alvarformen av svartkämpar från Kylej: "så lik *Plantago angustifolia major*, som hon någonsin kunde wara, så till Ax, som til afbetna roten, at man tyktes se naturen welat kläda henne med långa hår, och liksom bewara henne ifrån det kulna hafswädet. ..." Wahlenberg (1805 s. 120) redovisar denna under *Plantago lanceolata*, men Landeberg följer Liljeblad (1798 s. 64-65) som behandlar *P. dubia* som en egen art.

(²) Av värdväxterna att döma kan nässelsnärja *C. europaea* och linsnärja *C. epilinum* vara representerade här, kanske också ljungsnärja *C. epithymum* var. *epithymum*.

Gräsnate <i>Potamogeton gramineus</i> ⁽¹⁾	Potamogeton heterophyllum. *
Ålnate <i>P. perfoliatus</i> ⁽²⁾ [SS]	— <i>perfoliatum</i> .
Krusnate <i>P. crispus</i> ⁽³⁾	— <i>crispum</i> .
Bandnate <i>P. compressus</i> ⁽⁴⁾	— <i>compressum</i> . V. i gropar vid
[Kolmod: R] [Samma lok]	Hablingbo Myr.
Gropnate <i>P. berchtoldii</i> ⁽⁵⁾	— <i>pusillum</i> . V. i bäckar v. Dal-
[Wg: annan lok]	hem, Othem &c.
Borstnate <i>P. pectinatus</i> ⁽⁶⁾ [L]	— <i>marinum</i> . V. i hafvet vid
	Klinte hvarf.
Krypnarv <i>Sagina procumbens</i> [Wg]	<i>Sagina procumbens</i> .
⁽⁷⁾	— <i>apetala</i> .
Fyrpling <i>Tillaea aquatica</i> ⁽⁸⁾ [Lg, R]	<i>Tillæa aquatica</i> . V. i bäcken vid Dal-
(ny)	hem.

Cl. V. Pentandria. *Monogynia.*

Förgätmigej <i>Myosotis scorpiodes</i> ⁽⁹⁾	<i>Myosotis palustris</i> . V. vid Närs å.
Backförgätmigej <i>M. ramosissima</i> ? ⁽¹⁰⁾	— <i>ruderalis</i> .
Åkerförgätmigej <i>M. arvensis</i> [SS]	— <i>arvensis</i> .
Piggfrö <i>Lappula squarrosa</i> [L]	— <i>Lappula</i> . *.
Stenfrö <i>Lithospermum officinale</i> [L]	<i>Lithospermum officinale</i> . V. på Sto-
	ra Carlsön och på Wifwesholm.
Sminkrot <i>L. arvense</i> [Wg]	— <i>arvense</i> .

- ⁽¹⁾ K. Joh.: (= *gramin*) [SS]. – *P. heterophyllus* nämns av Wahlenberg (1805 s. 120).
⁽²⁾ Sæve (1837 s. 8) uppger *P. perfoliatus* från Kappelshamnsviken (enl. Noréus), men Johansson (1897 s. 238) ansåg detta obestyrkt och inräknade inte ålnaten i floran. Däremot är dess hybrid med gräsnate belagd från Gotland.
⁽³⁾ Ej noterad i övrigt från Gotland. Johansson (1897) tar inte upp krusnate i sin flora.
⁽⁴⁾ Eftersom inga ytterligare uppgifter finns om denna art får Landebergs (Kolmodins) uppgift betraktas som osäker.
⁽⁵⁾ Utifrån Landebergs biotopexempel förefaller borstnate *P. pectinatus* eller trådnate *P. filiformis* vara troligare än gropnate.
⁽⁶⁾ Eller trådnate *P. filiformis*? Men Linnés uppgift om *P. marinus* från Gothenmsån förs av Wahlenberg (1805 s. 121) till *P. pectinatus* (I Linnés herbarium i Linn. Soc. finns *P. marinus* från Gotland, bestämt som *P. pectinatus*, Z. Kaplan 2002).

Anchusa officinalis. | *Jernört* |.
Cynoglossum officinale. | *Prästlöss* |.
Asperugo procumbens.

Lycopsis arvensis.

Echium vulgare *.

Primula veris, | *Gaukblommor* |.

a) *P. elatior*. V. vild i Trägårdar.

— *farinosa*. | *Källblomster* |.

a) *P. acaulis* †. Är utan stjälek
och har små blommor tätt vid roten.

Androsace septentrionalis.

Datura Stramonium. V. vid Me-
deby's i Heide.

Menyanthes trifoliata.

Hottonia palustris. V. i Dyängen vid
gården Thors i Bro.

Lysimachia vulgaris.

— *Thyrsiflora*; V. i Dede Såg-
äng i Fällingebo.

Anagallis arvensis *.

Convolvulus arvensis. | *Jungfrusär-
kar*, *Manschettblomster*, *Wäwald* |.

Oxtunga Anchusa officinalis [Wg]

Hundtunga Cynoglossum off. ⁽¹⁾ [Wg]

Paddfot Asperugo procumbens ⁽²⁾

Fårtunga Anchusa arvensis [Wg]

Blåeld Echium vulgare [L]

Gullviva Primula veris [L]

Lundviva P. elatior

Majviva P. farinosa [L]

ny! [SS]

Grusviva Androsace septent. ⁽³⁾ Wg]

Spikklubba Datura stramonium [ES]

Vattenklöver Menyanthes trif. ⁽⁴⁾ [Wg]

Vattenblink Hottonia palustris ⁽⁵⁾

(ny) [R]

Strandlysing Lysimachia vulgaris ⁽⁶⁾

Topplösa L. thyrsiflora ⁽⁷⁾

Rödmire Anagallis arvensis [L]

Åkervinda Convolvulus arvensis [L]

Con-

⁽¹⁾ *Cynoglossum officinale*.

⁽²⁾ K. Joh.: [Wg].

⁽³⁾ *Androsace septentrionalis*.

⁽⁴⁾ *Menyanthes trifoliata*.

⁽⁵⁾ K. Joh.: [Dyängen o.a.lok.]. Rosén (1821 s. 214) anför även Brissund, men uppgif-
terna är obestyrkta och arten inräknas inte i Gotlands flora av Johansson (1897 s.
159).

⁽⁶⁾ K. Joh.: [Wg]

⁽⁷⁾ Uppgiften nämns inte av Johansson (1897) och andra. Under 1900-talet har topp-
lösa anträffats på några gotländska lokaler i naturlig miljö.

⁽⁷⁾ K. Joh.: ? är eg föreg – Anm: Hos Liljeblad (1798 s. 187) betecknar *S. apetala* for-
mer av krypnarv utan kronblad. ⁽⁸⁾ Citeras av Rosén (1821) och Wahlenberg
(1824), men inga ytterligare fynd är kända. Ej i Johanssons flora (1897).

⁽⁹⁾ K. Joh.: [Wg: allm]. ⁽¹⁰⁾ K. Joh.: ?? *M. collina* ?

Snårvinda <i>Calystegia sepium</i>	[Wg]	Convolvulus Sepium. V. vid gärdes- gårdar i Wisby. (tar .
Liten blåklocka <i>Campanula rot.</i> (¹) [L]		Campanula rotundifolia. <i>Fingerhat-</i> (²) — parviflora
Stor blåklocka <i>C. persicifolia</i>	[Wg]	— persicifolia.
Hässelklocka <i>C. latifolia</i> (³)		— latifolia.
Nässelklocka <i>C. trachelium</i>	[L]	— <i>Trachelium</i> .
Toppklocka <i>C. glomerata</i> (⁴)	[L]	— glomerata. V. på ängar i Ar- dre och Rute.
Skogstry <i>Lonicera xylosteum</i> (⁵)		Lonicera Xylosteum.
Vidkaprifol <i>L. periclymenum</i>		— Periclymenum. V. i Trägård:
Kungsljus <i>Verbascum thapsus</i>	[L]	Verbascum Thapsus. <i>Lungört</i> .
Mörkt kungsljus <i>V. nigrum</i>	[Wg]	— <i>nigrum</i> .
Bolmört <i>Hyoscyamus niger</i> (⁶)	[Wg]	Hyoschyamus niger. <i>Svinbönor</i> .
Besksöta <i>Solanum dulcamara</i>	[L]	Solanum Dulcamara.
Nattskatta <i>S. nigrum</i>	[L]	— <i>nigrum</i> . <i>Hansletsört</i> .
Brakved <i>Frangula alnus</i>	[L]	Rhamnus Frangula. <i>Gullbark</i> .
Getapel <i>Rhamnus cathartica</i>	[L]	— <i>cathartica</i> . <i>Wärntynne</i> .
Benved <i>Euonymus europaeus</i>	ny!	Evonymus europaeus. <i>Brudbärs-</i> buske . V. i Bosarfve högård i Sproge, samt på flere äng: i Eke.
	[R: Eke & Sproge + 2 lok.]	
Måbär <i>Ribes alpinum</i>	[Wg]	Ribes alpinum. V. på Thorsburg.
Trädgårdsvinbär <i>R. rubrum</i>	[Wg]	— <i>rubrum</i> . <i>Ribs</i> .

(¹) *Campanula rotundifolia*

(²) K. Joh.: [C. linifol. L.] Rätt enl. Lg:s bref— Som *Campanula linifolia* (i registret) antecknad från Torsburgen av Linné (1745 s. 229), betraktad som en varietet av *C. rotundifolia*.

(³) Ej inkluderad av Johansson (1897). Under 1900-talet påträffad förvildad i Gammelgarn och Visby.

(⁴) Noterad av Linné (1745 s. 226) från ängarna vid Rute kyrka. Här finns ängstoppklocka *C. glomerata* ssp. *glomerata* ännu kvar.

(⁵) K. Joh.: [Wg 1 lok]

(⁶) Felstavat, 'Hyoschyamus', stavningen korrigerad till 'Hyoscyamus', troligen av Landeberg.

Ribes Uva crispa. V. i Wisby.	Krusbär <i>Ribes uva-crispa</i>	[L]
Hedera Helix *. Förekommer allmännast med krypande telningar och 3-hörniga blad; men i Westerheide och Guldrupe skogar har den massiv trädstam och ägg runda långspetsiga löf, nästan som Pärön- träd.	Murgröna <i>Hedera helix</i>	[L]
Glaux maritima.	Strandkrypa <i>Glaux maritima</i>	[Wg]

Digynia.

Asclepias Vincetoxicum. Tulkört .	Tulkört <i>Vincetoxicum hirund.</i> ⁽¹⁾	[L]
Herniaria glabra.	Knytling <i>Herniaria glabra</i>	[L]
Chenopodium Bonus Henricus.	Lungrot <i>Chenopodium bonus-h.</i> ⁽²⁾	
— urbicum. V. i Wisby.	Bymålla <i>C. urbicum</i>	[L. Fl. Suec.]
— murale. V. i Wall.	Gatmålla <i>C. murale</i>	[Wg]
— viride.	Svenskmålla <i>C. suecicum</i>	[Wg]
— album.	Svinmålla <i>C. album</i>	[Wg]
— hybridum.	Lönnmålla <i>C. hybridum</i> ⁽³⁾	ny! [R]
— glaucum.	Blåmålla <i>C. glaucum</i>	ny! [R] Visby
a) C. fol. & flor. rubr.		
b) C. fol. crass. & pulpos. V. vid Klin te hamn; har tjocka saftiga blad som Portlak.		⁽⁴⁾
— vulvaria. V. på Wisby gator:	Stinkmålla <i>C. vulvaria</i>	ny! [R: Visby]
	luk-	

⁽¹⁾ *Vincetoxicum hirundinaria.*

⁽²⁾ *Chenopodium bonus-henricus.* K. Joh.: [Wg].

⁽³⁾ K. Joh.: [R]: Visby. Rätt enl. Lg:s bref

⁽⁴⁾ K. Joh.: Ej i Liljebl

(¹)		luktar som rutten Sill.
Fiskmålla <i>Chenopodium polysper</i>		<i>Chenopodium polyspermum</i> . V. vid Mangs
<i>mum</i> (²)	ny!	arfve i Ekeby.
Sodaört <i>Salsola kali</i>	[L]	<i>Salsola Kali</i> . V. vid Östergarns hamn, Carlssvärd vid Slitö &c.
Lundalm <i>Ulmus minor</i>	[L]	<i>Ulmus campestris</i> *. <i>Älme</i>
Kustarun <i>Centaurium littorale</i>	[L]	<i>Gentiana Centaurium</i> .
		a) <i>G. parviflora</i> , caul. simpl.
Sumpgentiana <i>Gentianella uliginosa</i>		— <i>involucrata</i> . V. på åkrar om-
(³)		kring Siltö Kyrka och uti beteshagar i Fröijel.
Ängsgentiana <i>G. amarella</i> (⁴)		— <i>Amarella</i> .
Fältgentiana <i>G. campestris</i> (⁵)	[L]?	— <i>campestris</i> .
Spikblad <i>Hydrocotyle vulgaris</i>	[L]	<i>Hydrocotyle vulgaris</i> . <i>Spikblad</i> .
		<i>Umbellatæ</i> .
Sårläka <i>Sanicula europaea</i>	[Wg]	<i>Sanicula europaea</i> .
Rödkörvel <i>Torilis japonica</i>	[L]	<i>Caucalis Anthriscus</i> .
Vildmorot <i>Daucus carota</i> ssp. (⁶)	[L]	<i>Daucus Carota</i> *.
Odört <i>Conium maculatum</i>	[L]	<i>Conium maculatum</i> .
Kärrsilja <i>Peucedanum palustre</i> (⁷)		<i>Selinum palustre</i> .
Säfferot <i>Seseli libanotis</i>	[L]	<i>Athamanta Libanotis</i> .
Spenört <i>Laserpitium latifolium</i> (⁸)		<i>Laserpitium latifolium</i> .
Björnlöka <i>Heracleum sphondylium</i>		<i>Heracleum Spondylium</i> .
(⁸)	[L]	

(¹) K. Joh.: s. 14

(²) K. Joh.: [R: "Eksta, Ekeby etc"].

(³) K. Joh.: [Kolm: R]. *Hablingbo åkrar enl. Lg:s bref* – Johansson (1897 s. 150) föreslår flockarun *Centaurium erythraea*, men utifrån beskrivningen i Liljeblands flora är sumpgentiana *Gentianella uliginosa* nog det troligaste alternativet.

(⁴) Allmän i Rute, Bunge och på Fårö enl. Wahlenberg (1805 s. 124) men "åtminstone till största delen" sumpgentiana *G. uliginosa* enl. Johansson (1897 s. 149).

(⁵) Antecknad i Rute den 28 juni av Linné (1745 s. 195-96), enl. Johanssons bedömning (1897 s. 149) sumpgentiana *G. uliginosa* eller ängsgentiana *G. amarella*. Jag tror att Linné såg den tidigblommande ängsgentianan var. *lingulata* (som han inte var bekant med; i *Fl. Svecica* skriver han om ängsgentiana att den blommar på hösten).

(⁶) *Daucus carota* ssp. *carota*. (⁷) K. Joh.: [R: 2 lok]

(⁷) K. Joh.: [Wg]. 200. (⁸) 'Spondylium' har korregerats med 'h' till Sphondylium.

Ligusticum Levisticum.

Angelica Archangelica. V. på Mar-
pesholm vid Fårön.

— *sylvestris.* V. vid Aars träsk.

Sium angustifolium *.

Oenanthe fistulosa.

Phellandrium aquaticum.

Cicuta virosa.

Æthusa Cynapium.

Scandix odorata. Fullkomligt vild.

— *Pecten* *.

— *Cerfolium* *.

— *Anthriscus* *.

Cherophyllum sylvestre. | *Hundlök* |.

— *temulum* *.

Pastinaca sativa.

Anethum Foeniculum. Trifves gan-
ska väl i kalkjorden här på Landet
och förekommer på många ställen
aldeles vild, hälst i Wisby.

Carum Carvi. Är ganska allmän
i Sanda, annars sällsynt.

Pimpinella Saxifraga.

Libbsticka *Levisticum officinale* [ES]

Kvanne *Angelica archangelica* ⁽¹⁾

ny! [Lg, R]

Strätta *A. sylvestris* [Wg]

Bäckmärke *Berula erecta* [R: 1 lok]

Pipstäkra *Oenanthe fistulosa* ⁽²⁾ ny!

Vattenstäckra *O. aquatica* ⁽³⁾

Sprängört *Cicuta virosa* ⁽⁴⁾ [ES]

Vildpersilja *Aethusa cynapium* [L]

Spansk körvel *Myrrhis odorata* ⁽⁵⁾

Nålkörvel *Scandix pecten-veneris* ⁽⁶⁾

Dansk körvel *Anthriscus cerefol.* ⁽⁷⁾

Taggkörvel *A. caucalis* [L]

Hundkåx *A. sylvestris* [Wg]

Hårkörvel *Chaerophyllum temulum* [L]

Palsternacka *Pastinaca sativa* [SS]

Fänkål *Foeniculum vulgare*

Kummin *Carum carvi* [Wg]

Bockrot *Pimpinella saxifraga* [Wg]

⁽¹⁾ K. Joh.: *A. litoralis*

⁽²⁾ K. Joh.: *Rätt enl. Lg:s bref.*

⁽³⁾ Minnesfel eller felbestämning? I övrigt ej känd från Gotland.

⁽⁴⁾ Eisen och Stuxberg (1869 s. 18) uppger sprängört från Hemse vid Oxarve i Storängen, men därutöver finns inga uppgifter om arten vilt växande på Gotland.

⁽⁵⁾ K. Joh.: ny! [SS].

⁽⁶⁾ K. Joh. ~~[Wg]~~. *Liljebl. 1798! Rätt enl. Lg:s bref* – I Johansson (1897 s. 163) finns den tidigaste uppgiften, av Falk (Linné 1761 s. 557).

⁽⁷⁾ *Anthriscus cerefolium.* K. Joh.: [L].

(¹)	ny! [SS]	a) <i>P. dissecta</i> .
Stor bockrot <i>Pimpinella major</i> (²)	ny!	<i>Pimpinella magna</i> . V. på Lilla Carls-
	[R: 1 annan lok]	ön, samt Skansholmen v. Westergarn.
Kirskål <i>Aegopodium podagraria</i> (³)		<i>Aegopodium Podagraria</i> . <i>Härs</i> .

Trigynia.

Olvon <i>Viburnum opulus</i>	[L]	<i>Viburnum Opulus</i> . <i>Qvalkebär</i> .
Fläder <i>Sambucus nigra</i>	[L.Fl.suec.]	<i>Sambucus nigra</i> . <i>Fulbom</i> .
Våtarv <i>Stellaria media</i>	[Wg]	<i>Alsine media</i> . <i>Mire</i> .

Tetragynia.

Slätterblomma <i>Parnassia palustris</i>	[L]	<i>Parnassia palustris</i> .
--	-----	------------------------------

Pentagynia.

Trift <i>Armeria maritima</i>	[Wg]	Statice <i>Armeria</i> .
Vildlin <i>Linum catharticum</i>	[L]	<i>Linum catharticum</i> .
Dvärglin <i>Radiola linoides</i> (⁴)		—— <i>Rhadiola</i> .
Rundsileshår <i>Drosera rotundifol.</i> (⁵)		<i>Drosera rotundifolia</i>
Storsileshår <i>D. anglica</i>	[Wg]	—— <i>longifolia</i> .

Polygynia.

Råttsvans <i>Myosurus minimus</i> (⁶)		<i>Myosurus minimus</i> .
--	--	---------------------------

Cl. VI. Hexandria.

Monogynia.

Snödroppe <i>Galanthus nivalis</i>	[SS]	<i>Galanthus nivalis</i> . <i>Snöflickor</i> .
------------------------------------	------	---

-
- (¹) Namnet användes för former med flikade blad.
 (²) Säkert känd från Gotland blott som sentida gräsfröinkomling (Björke, Sockerpar-
 ken i Romakloster). Ett belägg från Gotland taget av Rosén som *Pimpinella magna*
 v. *dissecta* (UPS) är bockrot *P. saxifraga* (L. Fröberg 2005).
 (³) K. Joh.: [Wg].
 (⁴) Landebergs uppgift nämns inte under dvärglin i Johansson (1897 s. 184).
 (⁵) *Drosera rotundifolia*. K. Joh.: [Wg].
 (⁶) K. Joh.: [Wg: 1 lok].

Leucojum vernalum. | *Winternarrar* |.
 Narcissus poeticus. | *Pingstnellker* |.
 — Pseudo-Narcissus. | *Påsk-
 nellker, Korgen* |. V. i Skallbjör-
 ke högård, Norrgårda krusbete: San-
 da &c.

Allium ursinum * | *Rams* |.
 — Scorodoprasum *, | *Keipe* |.
 — oleraceum. | *Geitlök* |.
 — Schoenoprasum *.
 — fistulosum.

Lilium bulbiferum.

Fritillaria imperialis.

— Meleagris. Är endast funnen
 i Klintebys Trägård: dock vild.

Tulipa sylvestris *.

Ornithogalum luteum.

— *minimum*.

— *umbellatum*.

Anthericum calyculatum.

— ramosum. V. i torra skogar
 i Stenkumla, Hau, Fole, Sten-
 kyrka, Wamblingebo och Martebo.

Snöklöcka *Leucojum vernalum* ⁽¹⁾

Pingstlilja *Narcissus poeticus* ⁽²⁾

Påsklilja *N. pseudonarcissus* [SS]

Ramslök *Allium ursinum* [L]

Skogslök *A. scorodoprasum* [L]

Backlök *A. oleraceum* [Wg]

Gräslök *A. schoenoprasum* [L]

Piplök *A. fistulosum* ⁽³⁾

Brandlilja *Lilium bulbiferum* ⁽⁴⁾

Kejsarkrona *Fritillaria imperialis* ⁽⁵⁾

Kungsängslilja *F. meleagris* ⁽⁶⁾ ny!
 [ES]

Vildtulpan *Tulipa sylvestris* [Ced] [ES]

Vårlök *Gagea lutea* [R]

Dvärgvårlök *G. minima* [R]

Morgonstjärna *Ornithogalum u.* ⁽⁷⁾

Kärrlilja *Tofieldia calyculata* [L]

Liten sandlilja *Anthericum ramosum*
 [L]

⁽¹⁾ K. Joh.: † [odlad] s. 17

⁽²⁾ K. Joh.: †

⁽³⁾ K. Joh.: †

⁽⁴⁾ K. Joh.: †

⁽⁵⁾ K. Joh.: †

⁽⁶⁾ K. Joh.: *Hn. Fl. ed. 9*

⁽⁷⁾ *Ornithogalum umbellatum*. K. Joh.: [v.Ced].

Liljekonvalj <i>Convallaria majalis</i> ⁽¹⁾	Convallaria majalis. <i>Majblommor</i> .
Getrams <i>Polygonatum odoratum</i> ⁽²⁾	—— Polygonatum.
Ekorrbar <i>Maianthemum bifolium</i> [Wg]	—— bifolia. <i>Harbär</i> .
Hyacint <i>Hyacinthus orientalis</i> ⁽³⁾	Hyacinthus orientalis ^(a) .
Knapptåg <i>Juncus conglomeratus</i> ⁽⁴⁾	Juncus conglomeratus.
Veketåg <i>J. effusus</i> [Lénstr]	—— effusus.
Borsttåg <i>J. squarrosus</i> ⁽⁵⁾	—— squarrosus.
Ryltåg <i>J. articulatus</i> [Wg]	—— articulatus.
	a) J. aquaticus.
	b) J. sylvaticus.
Stubbtåg/salttåg <i>J. compr./ger.</i> ⁽⁶⁾	—— bulbosus.
Vägtåg <i>J. bufonius</i> [L]	—— bufonius.
⁽⁷⁾	—— biglumis. V. i en liten Skogs- myr i Endre.
Vårfryle <i>Luzula pilosa</i> [Wg]	—— vernalis.
	a) J. pilosus.
Knippfryle <i>L. campestris</i> [Wg]	—— campestris.
	a) J. strictus.
Berberis <i>Berberis vulgaris</i> ny! [SS]	Berberis vulgaris. En enda buske på Goista ägor i Fröijel.

Trigynia.

Ru-

(^a) Alla i denna Class uppräknade ut-
ländska växter äro här aldeles vilda.

(¹) K. Joh: [Wg].

(²) K. Joh: [Wg].

(³) K. Joh.: †

(⁴) K. Joh.: [Wg].

(⁵) Borsttåg är i övrigt ej uppgiven för Gotland.

(⁶) *J. compressus/gerardii*. Juncus bulbosus betecknar i dag löktåg, men Wahlenberg (1805 s. 128), "på låga hafsstränder allestädes" tyder på att det här är stubbtåg *J. compressus* och/eller salttåg *J. gerardii* som åsyftas (se Johansson 1897 s. 236).

(⁷) *J. biglumis* betecknar i dag polartåg. Landebergs artbestämning är helt säkert fel.

Rumex crispus.

—— *Nemolapathum*. Flor. Scand.

—— *maritimus*. V. vid Wamb-
lingebo och Westergarns stränder.

—— *acutus*. | *Rödbom* |.

—— *aquaticus*.

—— *Acetosa*, | *Surbiller* |.

—— *Acetosella*.

Triglochin palustre.

—— *maritimum*.

Krusskräppa *Rumex crispus* [Wg]

Dikesskräppa *R. conglomeratus* ⁽¹⁾

Strandskräppa *R. maritimus* ⁽²⁾ [Wg]

R. crispus × *obtusifolius* ? ⁽³⁾ [Wg]

Hästskräppa *R. aquaticus*? ⁽⁴⁾ [Wg]

Ängssyra *R. acetosa* [Wg]

Bergsyra *R. acetosella* ⁽⁵⁾ ~~[Wg]~~

Kärresälting *Triglochin palustris* [Wg]

Havssälting *T. maritima* [Wg]

Polygynia.

Alisma Plantago.

—— *ranunculoides*. I stor ym-
nighet vid Hamra brunn; finnes
äfv. i Öjle myhr, samt v. Stenhuse i
Sanda.

Svalting *Alisma plantago-aquat.* ⁽⁵⁾

Flocksvalting *Baldellia ranunculo-
ides* [L]

Cl:VII. Heptandria. *Monogynia.*

Trientalis europaea.

Skogsstjärna *Trientalis europaea* [R]

Cl:VIII. Octandria. *Monogynia.*

⁽¹⁾ K. Joh.: *Fel enl. Lg:s bref*

⁽²⁾ K. Joh. har satt [Wg] som första uppgift, men arten nämns inte av Wahlenberg 1805, utan först av Rosén 1821. Korrigerat i Johansson (1897).

⁽³⁾ K. Joh. skriver [Wg] men *Rumex acutus* nämns ej i Wahlenberg 1805. Avgränsningen mot tomtskräppa *R. obtusifolius* var inte klar; troligen omfattar Landebergs uppgift även den arten.

⁽⁴⁾ Hästskräppans förekomst på Gotland är mycket tveksam. Landebergs uppgift (och Wahlenbergs) kan ha sin grund i felbestämda tomtskräppor.

⁽⁵⁾ K. Joh. (efter strykningen av [Wg]): L.Fl.suec.

⁽⁶⁾ *Alisma plantago-aquatica*, innefattande också gotlandssvalting *A. lanceolata*, som urskildes mycket senare. K. Joh.: [L].

Nattljus <i>Oenothera biennis</i>	ny! [SS]	<i>Oenothera biennis</i> . V. som ogräs i Träd- och Humlegårdar vid Närs Prästegård.
Mjölke <i>Chamerion angustifolium</i>	[L]	<i>Epilobium angustifolium</i> .
Luddunört <i>E. parviflorum</i> ⁽¹⁾	[Wg]	— <i>parviflorum</i> *.
Bergdunört <i>E. montanum</i>	[Wg]	— <i>montanum</i> .
Kärrdunört <i>E. palustre</i>	[Wg]	— <i>palustre</i> .
Kantdunört <i>E. tetragonum</i> ? ⁽²⁾	[SS]	— <i>tetragonum</i> . V. i diken vid Roma Kongsgård.
Blåbär <i>Vaccinium myrtillus</i>	[Wg]	<i>Vaccinium Myrtillus</i> .
Lingon <i>V. vitis-idaea</i>	[L]	— <i>vitis idæa</i> . <i>Linbär</i> .
Tranbär <i>V. oxycoccos</i>	[Wg]	— <i>Oxycoccos</i> . V. på holmar i Heide- och Martebo träsk.
Ljung <i>Calluna vulgaris</i>	[L]	<i>Erica vulgaris</i> ; <i>Graun</i> .

Trigynia.

Vattenpilört <i>Persicaria amphibia</i>		<i>Polygonum amphibium</i> .
	[Wg]	a) <i>P. terrestre</i> .
Pilörter <i>Persicaria</i> ⁽³⁾	{SS}	<i>Persicaria</i> .
		a) <i>P. angustifolia</i> .
		b) — <i>pusilla</i> .
		c) — <i>maculata</i> .
Bitterpilört <i>P. hydropiper</i>	ny! [R]	— <i>Hydropiper</i> .
Trampört <i>Polygonum aviculare</i>	[Wg]	— <i>aviculare</i> .
		a) <i>P. caule erecto</i> .

⁽¹⁾ K. Joh.: *Wg:s E. hirsut. = E. parvifl. Auct?*

⁽²⁾ Vid denna tid sågs inte grådunört och mörk dunört *E. lamyi*, *E. obscurum*) som arter skilda från kantdunört. Landebergs uppgift kan alternativt vara baserad på någon av dessa arter.

⁽³⁾ K. Joh.: *lapathif?* Liljeblad (1798 s. 171) redovisar fyra former av *P. Persicaria*:

- *angustifolia* med smala blad, 5ståndare.
- *pusilla* med utbredd krypande stjelk.
- *tomentosa* med blad som äro under hvit-ludna.
- *maculata* med rödaktige blad, äfven röda bl:r.

Gissningsvis ingår pilört *P. lapathifolia* i en eller flera av ovanstående former, kanske även åkerpilört *P. maculosa*.

Polygonum Convolvulus.

—— Fagopyrum. V. ett och annat
stånd på somliga sandåkrar.

Åkerbinda *Fallopia convolvulus* ⁽¹⁾

Bovete *Fagopyrum esculentum* [Wg]

Polygynia.

Paris quadrifolia. | *Pukbär* |.

Adoxa Moschatellina.

Ormbär *Paris quadrifolia* [L.Fl.Suec.]

Desmeknopp *Adoxa moschatell.* ⁽²⁾

Cl:IX. Enneandria.

Hexagynia.

Butomus umbellatus. V. i bryor
i Snovalds hage och i ån vid De-
de i Fållingbo; äfv. i ån vid Närs
Prästegård.

Blomvass *Butomus umbellatus* ⁽³⁾

ny! [R]

Cl:X. Decandria.

Monogynia.

Monotropa Hypopithis. V. på Gärd-
walds skog emell. Norrgårda och Bje-
stes i Sanda, samt utanföre Hallfrede
betesbage emell: Träkumla och Fållingbo.

Tallört *Monotropa hypopitys* [Wg]

Ledum palustre; | *Luslummer* |. V. på holm- Skvattram *Rhododendron tomentos-*
mar i Hellved träsk, samt i kjärr vid *um* ⁽³⁾ ny! [R]
går-

⁽¹⁾ K. Joh.: [Wg].

⁽²⁾ *Adoxa moschatellina*. K. Joh.: [R] [fere ubique: R] (här och där).

⁽³⁾ K. Joh.: [samma lok. + 1 ny]

⁽³⁾ K. Joh.: [samma lokaler]

gården Eimunds i Mästerby; äfven
i Guthenviks äng öster om Östergarns
kyrka.

Rosling *Andromeda polifolia* ny!
[R: Fardume & Martebo tr.]

Andromeda polifolia. V. på Wifvings-
holm i Fardume Träsk.

Mjölon *Arctostaphylos uva-ursi* [L]

Arbutus Uva ursi; | *Mjöllind* |.

Vitpyrola *Pyrola rotundifolia* [L]

Pyrola rotundifolia.

Klotpyrola *P. minor* [L]

—— *minor* *.

Björkpyrola *Orthilia secunda* [L]

—— *secunda*.

Ryl *Chimaphila umbellata* ny!
[R: samma lok. + 1 ny]

—— *umbellata*. V. i en skogsäng e-
mellan Westergarn och Klinte, samt
på Gärdwalds skog emellan Norrgår-
da och Bjestes i Sanda.

Ögonpyrola *Moneses uniflora* [L]

—— *uniflora*.

Digynia.

Gullpudra *Chrysosplenium alterni-
folium* ⁽¹⁾ (ny) [Kolm & Lg: R]

Chrysosplenium alternifolium. V. vid
Qvarnen emell. Eikstad och Levede .

Mandelblom *Saxifraga granulata* ⁽²⁾

Saxifraga granulata. | *Mjölklblomst*: |.

Grusbräcka *S. tridactylites* [Wg]

—— *tridactylites* *.

Grönknavel *Scleranthus annuus* [Wg]

Scleranthus annuus.

Vitknavel *S. perennis* [SS]

—— *perennis*.

Såpört *Gypsophila fastigiata* [L]

Gypsophila fastigiata. V. flerstädes
på kalk-klipporna, i synnerhet på
Fårön, i Hangvar, omkring Hau
Träsk &c.

⁽¹⁾ Johansson (1897 s. 195) kommenterar att växten inte fanns kvar på lokalen och att herbarieexemplar saknades. Han inräknade inte gullpudra i Gotlands flora.

⁽²⁾ K. Joh.: [L]. Men mandelblom noterades inte av Linné från Gotland. I Johanssons flora (1897 s. 194) är förstahandsuppgiften korrigerad till Wahlenberg 1805.

⁽⁷⁾ K. Joh.: ? – Inga säkra uppgifter från Gotland. Refererar Landebergs uppgift till en storblommig grässtjärnblomma?

⁽⁸⁾ K. Joh.: [L. Fl.Suec.]

Saponaria officinalis *.

Dianthus Armeria; | *Saronsblomster* |.

V. bland korn i Fållingbo.

— prolifer. V på lilla Carlsön, Thorsburgen och på Sandarfve kulle i Fardhem.

— deltoides.

— superbus. V. flerstädes på tomter i Wisby.

Såpnejlika *Saponaria officinalis* ⁽¹⁾

Knippnejlika *Dianthus armeria* [L]

Hylsnejlika *Petrorrhagia prolifera* ⁽²⁾

{Wg}[L.1761]

Backnejlika *Dianthus deltoides* [Wg]

Fjädernejlika *D. plumarius* ? ⁽³⁾

Trigynia.

Cucubalus Behen; | *Tarald* |.

a) *C. maritimus*. V. vid Jugarn och Cappelshamn.

Silene nutans.

— noctiflora *.

— *Armeria*. Syst. Veg. Fl. Dan.

Har jag funnit vild växande uti åker emellan gårdarna Bottarfve och Pusered i Fröijel; äfv. i Lillvede Trägård i Fållingebo.

Stellaria uliginosa.

— graminea; | *Ängstjernor* |.

a) *palustris*.

Arenaria peploides.

Smällglim *Silene vulgaris* [L]

Alvarglim *S. uniflora* ssp. *petraea* ⁽⁴⁾
[L]

Backglim *S. nutans* [Wg]

Nattglim *S. noctiflora* [Wg]

Rosenglim *S. armeria* ⁽⁵⁾

Källarv *Stellaria alsine* ⁽⁶⁾

Grässtjärnblomma *S. graminea* [Wg]

Kärrstjärnblomma *S. palustris* ⁽⁷⁾

Saltarv *Honckenya peploides* ⁽⁸⁾ {R}

⁽¹⁾ K. Joh. [SS]. s.24

⁽²⁾ K. Joh.: *Liljebl.* 1798

⁽³⁾ Fjädernejlika *D. plumarius* är troligen den art som odlades i Visby. Den omnämns av Liljeblad (1798 s. 177) under *D. superbus*. Praktnejlika, *D. superbus* är inte känd från gotländska trädgårdar. Däremot är trädgårdsnejlika *D. caryophyllus* ett annat tänkbart alternativ.

⁽⁴⁾ Strandglim *S. uniflora* ssp. *uniflora* är inte med säkerhet känd från Gotland. Linné såg alvarglim på resa från Kappelshamn mot Fleringe (1741 s. 192) och höll den som en varietet av smällglim.

⁽⁵⁾ 'uti åker emellan gårdarna Bottarfve och Pusered i Fröijel; äfv.' har strukits över.

⁽⁶⁾ Inga andra gotländska uppgifter. Felbestämning?

- Skogsnarv *Moehringia trinervia* [R] *Arenaria trinervia*
 Sandnarv *Arenaria serpyllifolia* [Wg] — serpyllifolia.
 [ES] — rubra.
 Havsnarv/saltnarv *Spergularia* ⁽¹⁾ [L] a) *A. maritima*. V. på ett näs i
 Hablingebo; Gården Nymans i Fröijel.

Pentagynia.

- Kärleksört *Hylotelephium teleph.* ⁽²⁾ *Sedum Telephium*; | *Dunderlök* |.
 Stor fetknopp *Sedum rupestre* [L] — rupestre. V. på kalkflisorna emellan
 Stenkyrka och Hangvar, samt emellan
 Kemnits Tomt och Lillwede i Fållingbo.
 Stor fetknopp *S. rupestre* ⁽³⁾ — reflexum *.
 Vit fetknopp *S. album* [L] — album; | *Mörtegras* |.
 Gul fetknopp *S. acre* [L] — acre; | *Fetört* |.
 Kantig fetknopp *S. sexangulare* ⁽⁴⁾ — sexangulare. V. på Tak i Bara.
 Liten fetknopp *S. annuum* ⁽⁵⁾ — annuum; | *Kråkebär* |.
 Harsyra *Oxalis acetosella* [Wg: 1 lok] *Oxalis Acetosella*.
 Klätt *Agrostemma githago* [L] *Agrostemma Githago*; | *Slätt*: |.
 Tjärblomster *Viscaria vulgaris* [Wg] *Lychnis viscaria*.
 Gökbloster *Lychnis flos-cuculi* [Wg] — Flos cuculi.
 — *dioica*; | *Fagerros* |.
 Vitblära *Silene latifolia* ssp. *alba* ⁽⁶⁾ a) *L. flor. alb. fol. oblong. lanceolat.*
 Hönsarv *Cerastium fontanum* ⁽⁷⁾ *Cerastium vulgatum*.
 Vårarv *C. semidecandrum* [R] — semidecandrum.

⁽¹⁾ *Spergularia media* och/eller *salina*, här som varietet(er) under *Arenaria rubra*. Det är inte troligt att Landeberg även funnit rödnarv, *Spergularia rubra*.

⁽²⁾ *Hylotelephium telephium*. K. Joh.: [Wg].

⁽³⁾ K. Joh.: [Bergius enl. L.Fl.Suec.]. *Rätt enl. Lg:s bref.* – Linné behandlar i *Flora Svecica* (1755 nr 491 och 1296) två arter, *Sedum rupestre* och *S. reflexum*. Den förra rapporterade han från flera platser på Gotland. I dag ser vi dessa båda som en och samma art.

⁽⁴⁾ K. Joh.: ny! [SS]

⁽⁵⁾ Troligen förväxling. Liten fetknopp är inte känd från Gotland. Namnet "Kråkebär" användes på Gotland om såväl gul som vit fetknopp.

⁽⁶⁾ K. Joh.: ? [R]. ⁽⁷⁾ *Cerastium fontanum* ssp. *vulgare*. K. Joh.: [Wg].

Cerastium viscosum. V. på skogen vid vägen emellan Trä- och Stenkumla.
Spergula arvensis.
 — *nodosa*.

Alvararv *Cerastium pumilum* ⁽¹⁾ [? Wg]
 Åkerspärjel *Spergula arvensis* [R]
 Knutnarv *Sagina nodosa* [L]

Cl. XI. Dodecandria.

Monogynia.

Portulaca oleracea. Syst. Veg. V. som ogräs både i gångarna och i kvarteren i en sandig Trägård vid Skogs i Lev-ede. Har mörkare och smärre blad än den odlade.

Vildportlak *Portulaca oleracea* ssp. *oleracea* ⁽²⁾

Lythrum Salicaria.

Fackelblomster *Lythrum salicaria* [L]

Digynia.

Agrimonia Eupatoria. | *Tinner* |.
Reseda undata. V. vild som ogräs i plantager vid Medebys i Heide, Lillvede i Fållingbo och i När.

Småborre *Agrimonia eupatoria* [L]
Reseda undata ? ⁽³⁾

Trigynia.

Euphorbia Peplus.
 — *Helioscopia*.
 — *palustris*. V. i Kyrkeby Alands-äng och Prästens Starrar i Eitil-hem; äfv. på Kärrängar i Eikstad,

Rävtörel *Euphorbia peplus* [Wg]
 Revormstörel *E. helioscopia* [L]
 Kärrtörel *E. palustris* ⁽⁴⁾ [L]

Ting-

⁽¹⁾ Inklusive klibbarv *C. glutinosum*, men denna art är mindre allmän på Gotland. Wahlenberg (1805 s. 132) uppper frekvensen "Allmän".

⁽²⁾ K. Joh.: † (dvs. odlad). Publicerad från denna lokal, med illustration, av Billberg (1815). Enligt Hylanders *Prima loca* (1970 s. 114) föreställer illustrationen "ty-pisk ssp. *oleracea*".

⁽³⁾ K. Joh. † (dvs. odlad). ? – Troligen har Landeberg förväxlat vitreseda *R. alba* med den snarlika och likaledes vitblommiga *R. undata*. Den senare har veterligen inte odlats i Sverige. Artbeskrivningen t.ex. från Linnés *Systema Vegetabilium*.

⁽⁴⁾ Texten avbruten i 'Ting-'. K. Joh. tillägger med frågetecken [städe].

Dodecagynia.

Taklök *Sempervivum tectorum* [L] *Sempervivum tectorum*. V. i murarna på
på Wisby gamla kyrkor.

Cl. XII. Icosandria.

Monogynia.

Hägg *Prunus padus* (ny) [Lg, R] *Prunus Padus*. V. vid stora En-
bienne i Hogren.
Fågelbär *P. avium* (ny) [Lg, R] — *Avium*. V. vid gårdarne Hal-
lute och Hemmor i När.
Krikon *P. domestica* ssp. *insititia* ⁽¹⁾ — *domestica*. | *Kriker* |. V. i Grodda
Noderäng nära Fleringe Cappelans
gård.
Slån *Prunus spinosa* [L] — *spinosa*. | *Slier* |.

Digynia.

Oxel *Sorbus intermedia* ⁽²⁾ [L] *Cratægus Aria*. | *Högsel* |.
⁽³⁾ a) *C. fol. ovatis serratis*.
Rundhagtorn *Crataegus laevig.* ⁽⁴⁾ — *Oxyacantha*. | *Hagtynne* |.
Trubbhagtorn *C. monogyna* ⁽⁵⁾ [Wg] a) *C. monogyna*. V. i Bunge.

Trigynia.

Rönn *Sorbus aucuparia* [L] *Sorbus Aucuparia*. | *Rönne* |.

⁽¹⁾ Av det lokala namnet att döma krikon, ssp. *insititia*. Plommon, ssp. *domestica*
kallades *plåumå*, *plomotre* osv.

⁽²⁾ K. Joh.: = *Sorb. suec.*

⁽³⁾ K. Joh.: *kanske* = *S. Aria* [Kolm. 1825]

⁽⁴⁾ *Crataegus laevigata*. K. Joh.: [Wg].

⁽⁵⁾ Inräknat även korall- och spetshagtorn, *C. rhipidophylla* var. *lindmanii* och var.
rhipidophylla.

Sorbus hybrida. | *Ampelbärs-träd* |.

Finnoxel *Sorbus hybrida* [Falk, Wg]

Pentagynia.

Mespilus Cotoneaster *.

Pyrus Pyraester. | *Steinpigg* |.

—— sylvestre. | *Apald* |.

Spiræa Ulmaria. | *Brake* |.

—— Filipendula. | *Brudd* |.

Oxbär *Cotoneaster* sp. ⁽¹⁾ [L]

Päron *Pyrus communis* ⁽²⁾ [Afz]

Vildapel *Malus sylvestris* ⁽³⁾ [Wg]

Älgört *Filipendula ulmaria* [L]

Brudbröd *Filipendula vulgaris* [L]

Polygynia.

Rosa arvensis. V. vid Slite kyrka
och Lummelunds Bruk.

—— villosa. V. i Smittens lund
vid Wisby.

—— rubiginosa. | *Citron-Tynne* |.

—— canina. | *Tynne* |.

Rubus idæus. V. i Trägårdar.

—— coesius. | *Psalmbär* |.

—— fruticosus.

—— saxatilis. | *Fogelbär* |.

Fragaria vesca. | *Röbär* |.

—— Collina *; | *Nejkon* |.

Potentilla Anserina.

—— argentea. | *Takseller* |.

Rosa sp. ⁽⁴⁾

Hartsros *Rosa villosa* ssp. *mollis* [R]

Äppelros *Rosa rubiginosa* [R]

Stenros *Rosa canina* ⁽⁵⁾ [Wg]

Hallon *Rubus idaeus* ⁽⁶⁾

Blåhallon *Rubus caesius* [L]

Björnbär *Rubus* subgen. *Rubus* ⁽⁷⁾

Stenbär *Rubus saxatilis* [Wg]

Smultron *Fragaria vesca* [Wg]

Backsmultron *Fragaria viridis* [Wg]

Gåsört *Argentina anserina* [Wg]

Femfingerört *Potentilla argentea* [L]

(¹) Rött oxbär, alvaroxbär och svartoxbär, *C. integerrimus*, *C. canescens* och *C. niger* är de inhemska gotländska arterna. I de områden som Landeberg främst besökte är rött oxbär den vanligaste arten.

(²) Eller vildpäron *Pyrus pyraester*?

(³) Här kan även apel *Malus domestica* ha ingått.

(⁴) K. Joh.: ? – Efter beskrivningen i Liljeblads flora (1798 s. 199): ”Frukt och blomskaft släta; stam och bladskäft taggige... röda bl:r” ligger kanelros *Rosa majalis* nära till hands.

(⁵) Häri innefattades även nyponros *Rosa dumalis*.

(⁶) K.Joh.: † (⁷) K. Joh.: *felbestämd*? – Björnbär är troligen sent inkommen på Gotland. K. Johansson (1897) har bara noterat hasselbjörnbär *Rubus wahlbergii*.

Revfingerört <i>Potentilla reptans</i>	[L]	<i>Potentilla reptans</i> . <i>Killingrefvor</i> .
Småfingerört <i>P. tabernaemontani</i> ⁽¹⁾		— verna.
Blodrot <i>Potentilla erecta</i>	[L]	<i>Tormentilla erecta</i> .
<i>Potentilla erecta</i> × <i>reptans</i> ⁽²⁾	ny!	— <i>reptans</i> . Syst. Veg. V. till myckenhet på Wikarfve ängar i Wiklau.
Nejlikrot <i>Geum urbanum</i>	[Wg]	<i>Geum urbanum</i> .
Humleblomster <i>Geum rivale</i>	[L]	— <i>rivale</i> . <i>Kattepungar</i> .
Kråkklöver <i>Comarum palustre</i> ⁽³⁾	[R]	<i>Comarum palustre</i> .
⁽⁴⁾	ny!	a) <i>C. foliis crassis & villosis</i> . † V. på holmarna i Heide Träsk.

Cl: XIII. Polyandria.

Monogynia.

Skelört <i>Chelidonium majus</i>	[L]	<i>Chelidonium majus</i> . <i>Affärlegras</i> .
Spikvallmo <i>Papaver argemone</i> ⁽⁵⁾	[L?]	<i>Papaver Argemone</i> . <i>Fallrosor</i> .
Rågvallmo <i>Papaver dubium</i>	[Wg]	— <i>dubium</i> .
Kornvallmo <i>Papaver rhoeas</i> ⁽⁶⁾	[N]	— <i>Rhoeas</i> .
Gul näckros <i>Nuphar lutea</i>	[L]	<i>Nymphaea lutea</i> .
Vit näckros <i>Nymphaea alba</i>	[L]	— <i>alba</i> .
Lind <i>Tilia cordata</i>	[L]	<i>Tilia europaea</i> . Wildt växande finnes den endast på Thorsburgen.
Solvända <i>Helianthemum numm.</i> ⁽⁷⁾	[L]	<i>Cistus Helianthemum</i> .
Gotlandssolvända <i>Fumana procumbens</i>	[L]	— <i>Fumana</i> . Skall växa bland små-

⁽¹⁾ Och/eller vårfingerört *Potentilla crantzii*.

⁽²⁾ K. Joh.: [Hn. Fl. ed. 2]. – Men redan med i ed. 1 (1820, s. 201-02) med referens till Landeberg.

⁽³⁾ K. Joh.: [Hejde Tr. & Martebo myr].

⁽⁴⁾ K. Joh. kommentar: ?

⁽⁵⁾ Jag finner inget stöd för att Linné noterat spikvallmo på Gotland. K. Joh. 1897 anger Rosén (1821) som primäruppgift.

⁽⁶⁾ Kornvallmo är i dag en vanlig art på Gotland.

⁽⁷⁾ *Heliantemum nummularium*.

småskogen emellan Stenkyrka och Hangvar; men af mig är den aldrig funnen.

Trigynia.

Delphinium Consolida

—— Ajacis. V. i Plantager full komligt vild.

Aconitum Napellus. V. i en grästomt vid Kams gästgifvaregård.

Riddarsporre *Consolida regalis* [L]

Romersk riddarsporre *C. ajacis*

Stormhatt *Aconitum napellus*

Pentagynia.

Aquilegia vulgaris *.

Akleja *Aquilegia vulgaris* [Wg]

Hexagynia.

Stratiotes Aloides. V. i en brya ej långt ifrån Öja kyrka.

Vattenaloe *Stratiotes aloides* ⁽¹⁾

Polygynia.

Anemone Hepatica. | *Killingblom*: |

—— nemorosa. | *Fagningeblomma* |.

—— ranunculoides.

—— Pulsatilla.

—— *pratensis*. | *Båckskägg* |.

a) *A. villosa*. Med hvitgula ovanligt ludna blommor †. V. i

Blåsippa *Hepatica nobilis* ⁽²⁾

Vitsippa *Anemone nemorosa* ⁽³⁾

Gulsippa *A. ranunculoides* ny! [R]

Backsippa *Pulsatilla vulgaris* ⁽⁴⁾

Fältsippa *P. pratensis* ⁽⁵⁾ [Wg]

gru-

⁽¹⁾ Vattenaloe är i övrigt ej känd från Gotland. Ej medtagen i Johanssons flora 1897.

⁽²⁾ [L. Fl. Suec.]

⁽³⁾ [L. Fl. Suec.]

⁽⁴⁾ K. Joh.: [Wg]. — Ett lån från Wahlenberg 1805: "omkring Visby allmän" eller obe- roende uppgift? Wahlenberg, som vistades på Gotland fyra månader under somma- ren 1799, kan ha förväxlat fältsippa *Pulsatilla pratensis* i frukt med backsippa, men Landeberg som bodde på Gotland under fem år kan knappast ha gjort detta också.

⁽⁵⁾ K. Joh.: *Ex. räddade enl. Lg:s bref*.

Stor kustruta <i>Thalictrum minus</i>		gruset på Skälsö.
ssp. <i>minus</i> ⁽¹⁾	[L?]	<i>Thalictrum minus</i> . V. i Gothem, Ar-
Backruta <i>T. simplex</i>	[Wg]	dre, på Lilla Carlsön &c.
Ängsruta <i>T. flavum</i> ⁽²⁾	[L?][Wg]	— simplex.
Våradonis <i>Adonis vernalis</i>	[L]	— flavum.
		<i>Adonis vernalis</i> . <i>Torsklommor</i> . V.
		på Stora Carlsön i myckenhet.
Ältranunkel <i>Ranunculus flammula</i> ⁽³⁾		<i>Ranunculus Flammula</i> .
Strandranunkel <i>R. reptans</i> ⁽⁴⁾	[ES]	— reptans.
Sjöranunkel <i>R. lingua</i>	[R]	— <i>Lingva</i> .
Svalört <i>R. ficaria</i>	[L]	— <i>Ficaria</i> . <i>Smörblomster</i> .
Majsmörblomma <i>R. auricomus</i>	[Wg]	— auricomus.
Tiggarranunkel <i>R. sceleratus</i>	[Wg]	— sceleratus.
Knölsmörblomma <i>R. bulbosus</i>	[Wg]	— bulbosus.
Revsmörblomma <i>R. repens</i>	[R]	— repens.
Backsmörblomma <i>R. polyanth.</i> ⁽⁵⁾	[SS]	— <i>polyanthemos</i> .
Smörblomma <i>R. acris</i>	[L]	— acris.
Åkerranunkel <i>R. arvensis</i>	[L]	— arvensis *.
Murgrönsmöja <i>R. hederaceus</i> ⁽⁶⁾		— <i>hederaceus</i> .
⁽⁷⁾		— <i>fluviatilis</i> .
Vattenmöja <i>R. aquatilis</i>	[Wg]	— <i>aquatilis</i>
⁽⁸⁾		a) <i>R. millifolius</i> .
⁽⁹⁾		b) <i>R. anomalus</i> .
Kabbleka <i>Caltha palustris</i>	[Wg]	<i>Caltha palustris</i> .

⁽¹⁾ Stor kustruta beskrevs från Gotland redan 1741 (Linné 1741, s. 196).

⁽²⁾ Linné noterar såväl stor kustruta som ängsruta från Gothem (Linné 1745, s. 225), så frågetecknet är inte motiverat. I Johansson 1897 anges Linné som primäruppgift för Gotland utan frågetecken. ⁽³⁾ K. Joh.: [Wg].

⁽⁴⁾ Strandranunkel är inte känd från Gotland.

⁽⁵⁾ *R. polyanthemos*. – På Gotland finns ssp. *×polyanthemoides*, ängssmörblomma.

⁽⁶⁾ K. Joh.: [Sw, Wg].

⁽⁷⁾ K. Joh.: *Långa bladflikar* ? = form av *R. aquatilis*.

⁽⁸⁾ K. Joh.: *Korta bladflikar*. Liljeblad 1798: "med alla bladen hårlika". – Grodmöja, var. *diffusus*.

⁽⁹⁾ K. Joh.: (*trol.*) *heterophyll!* Liljeblad 1798: "alla bladen rundaktiga". – Vanlig vattenmöja, var. *aquatilis*.

Cl:XIV. *Didynamia*.

Gymnospermia.

Ajuga pyramidalis.

Teucrium Scordium *.

Hyssopus officinalis. V. fullkomligen vild på gräslindorna uti Tyrvalds trädgård och på Tomter vid Norrgårda i Sanda.

Nepeta Cataria. V. vid Hau i Fleringe och vid Lindbos i Wäte.

Mentha hirsuta. V. omkring en brya emellan Fide kyrka och Österbys.

—— *aquatica*.

—— *sativa*. Syst. Veg. Flor. Dan.

V. som ogräs i Plantager i Wisby.

Lamium purpureum.

—— *album*. V. på gatan vid Barthens trädgård i Wisby.

—— *amplexicaule*.

Galeopsis Ladanum.

—— *Tetrahit*.

Betonica officinalis. Funnen af Kolmodin i Eikstad.

Stachys sylvatica.

(¹)

Blåsuga *Ajuga pyramidalis* [Wg]

Lökgamander *Teucrium scordium* [L]

Isop *Hyssopus officinalis*

Kattmynta *Nepeta cataria* (²) [Wg]

(³) [R?]

Vattenmynta *Mentha aquatica* [Wg]

Ädelmynta *M. xgracilis* [A?]

Rödplister *Lamium purpureum* [Wg]

Vitplister *L. album* [Wg]

Mjukplister *L. amplexicaule* [R]

Mjukdån *Galeopsis ladanum* [Wg]

Pipdån *G. tetrahit* [Wg]

Läkebetonika *Betonica officinalis* (⁴)

Stinksyska *Stachys sylvatica* [L]

(¹) K. Joh.: s.32

(²) Wahlenberg (1806) uppger kattmynta från Hau i Fleringe.

(³) Liljeblad (1798) beskriver *M. hirsuta* under vattenmynta: "med mycket håriga blad, mäst hvassågade och ofta utan skaft. Ståndarne längre än blomkronan." Uppges som *M. aquatica* L. β *riparia* från Vamlingbo av Nyman (1841).

(⁴) Läkebetonika är i övrigt ej känd från Gotland. Refererar Komodins uppgift till trädgårdsförekomster eller kan det röra sig om en felbestämning?

Knölsyska <i>Stachys palustris</i> ⁽¹⁾	[SS]	<i>Stachys palustris</i> .
Bosyska <i>Ballota nigra</i> ⁽²⁾	[L]	<i>Ballota nigra</i> *. <i>Raukört</i> .
Kransborre <i>Marrubium vulgare</i>	[L]	<i>Marrubium vulgare</i> . <i>Ballrian</i> .
Hjärtstilla <i>Leonurus cardiaca</i>	[Wg]	<i>Leonurus Cardiaca</i> .
Bergmynta <i>Satureja vulgaris</i>	[Wg]	<i>Clinopodium vulgare</i> .
Kungsmynta <i>Origanum vulgare</i>	[L]	<i>Origanum vulgare</i> . V. på Thorsburgen och Lilla Carlsön.
Backtimjan <i>Thymus serpyllum</i>	[L]	<i>Thymus Serpyllum</i> .
⁽³⁾		a) <i>T. lanuginosum</i> . V. på Fårön, St. Olofsholm och i Östergarn.
Harmynta <i>Satureja acinos</i>	[L]	— <i>Acinos</i> .
Frossört <i>Scutellaria galericulata</i>	⁽⁴⁾	<i>Scutellaria galericulata</i> .
Toppfrossört <i>S. hastifolia</i>	[L]	— <i>hastifolia</i> . V. i diken och gropar i Roma, Bunge, Öja, Tuf-ta, Hablingbo, Gothem, Öster- och Westergarn, Sanda, Ön Klasen &c.
Brunört <i>Prunella vulgaris</i>	[L]	<i>Prunella vulgaris</i> .
Praktbrunört <i>P. grandiflora</i>	[L]	— <i>grandiflora</i> *.
Flikbrunört <i>P. laciniata</i> ⁽⁵⁾		— <i>laciniata</i> . V. vid Kattham-marsvik och Cappelshamn.

Angiospermia.

Svarthö <i>Bartsia alpina</i>		<i>Bartsia alpina</i> . V. i mängd på
	[Billberg, Wg]	myrvall i Fröjel och Klinte.
Höskallra <i>Rhinanthus serotinus</i> ⁽⁶⁾	[L]	<i>Rhinanthus Crista galli</i> . <i>Penninggras</i> .

⁽¹⁾ K. Joh.: s. 33

⁽²⁾ K. Joh.: *Rätt enl. Lg:s bref*

⁽³⁾ Linné (1745 s. 219) skriver om backtimjan vid St. Olofsholm: "hwilket här på samma ställe fick ludna hufwud såsom Meiram".

⁽⁴⁾ K. Joh.: [Wg]

⁽⁵⁾ K. Joh.: *Rätt enl. Lg:s bref. Liljebl.* – Liljeblad 1798: "*laciniata* med flikiga (uptil grofttandade) blad: De nederste aflonga. V. på *sidl. ställen* r. *Har mäst vita bl:r*." Liljeblads beskrivning är förenlig med att Landeberg faktiskt funnit flikbrunört på Gotland, cirka 180 år före det första sentida fyndet.

⁽⁶⁾ Namnet används i Linnés *Flora Svecica* (1745) om ängsskallra/höskallra, *R. minor/serotinus*, men ängsskallra är ej vanlig på Gotland (primäruppgift Johansson 1897).

a) <i>Rin: calyces pilosus.</i>	(¹)	
<i>Euphrasia officinalis.</i>	Ögontröst <i>Euphrasia sp.</i>	[Wg]
— <i>Odontitis.</i>	Rödtoppa <i>Odontites sp.</i>	[L]
<i>Melampyrum arvense.</i> <i>Pukhvete</i> .	Pukvete <i>Melampyrum pratense</i>	[L]
— <i>cristatum.</i> V. på en åkerlind	Korskovall <i>M. cristatum</i>	[Wg]
vid Wägume gård i Läderbro.		
— <i>pratense.</i>	Ängskovall <i>M. pratense</i>	[Wg]
— <i>sylvaticum.</i>	Skogskovall <i>M. sylvaticum</i>	[Wg]
<i>Lathrea squamaria</i> *.	Vätters <i>Lathraea squamaria</i>	[R]
<i>Pedicularis palustris.</i> V. i Öjle Myr,	Kärrespira <i>Pedicularis palustris</i> (²)	[Wg]
på holmar i Heide Träsk, vid Wis-		
borgs kongsgård och Hultungs i Bunge.		
<i>Antirrhinum Elatine.</i> Syst. Veg. V.	Spjutsporre <i>Kickxia elatine</i> (³)	ny!
i mängd på åkrar vid Gøjstads i		[Lg, R]
Fröijel, samt på brander i ängen vid		
Östra Stenhuse i Sanda.		
— <i>minus.</i> V. på åkrar i Wall,	Småsporre <i>Chaenorhinum minus</i>	[Wg]
Wänga och Linde.		
— <i>Orontium.</i> V. i Plantager vid	Kalvnos <i>Misopates orontium</i>	ny!
Norrgårda i Sanda och vid Heide		[Lg, R]
Prästegård.		
— <i>Linaria.</i> <i>Nio mans kraft</i> .	Gulsporre <i>Linaria vulgaris</i>	[L]
<i>Scrophularia nodosa.</i> <i>Eitel-ört</i> .	Flenört <i>Scrophularia nodosa</i>	[Wg]
<i>Linnea borealis.</i> <i>Brudkrantsar</i> .	Linnea <i>Linnaea borealis</i>	[L]

(¹) Korrigerat (av Landeberg?) till calyce piloso. Syftar på "R. Crista galli mas" (Fl. Svec. 1745), av Liljeblad (1798) karakteriserad "med hårigt blomfoder och ljusgula blommor", ängsskallra. — K. Joh.: s. 34

(²) Med stor säkerhet ssp. *opsiantha*, höstspira. Vanlig kärrespira ssp. *palustris* är konstaterad från blott ett område på Gotland, vid Storungs i Lärbro.

(³) K. Joh.: *Ex. räddade enl. Lg:s bref.*

Ävjebrodd *Limosella aquatica* ny!
(¹) [annan lok.] [R]

Limosella aquatica. V. på fugtiga
ställen omkring Ekeby kyrka.

Cl. XV. Tetrodynamia.
Siliculosæ.

(²)
Nagelört *Erophila verna* [Wg]

Draba alpina. V. på ön Klasen.
—— *verna*. | *Fåreblomster* |.

a) *D. foliis lato-oblongis, dentatis scabris* †. V. på våta åkrar.

Grådraba *Draba incana* [L]

—— *incana*. V. vid Cappelshamn och
på åtskilliga ställen i Gerum och Westergarn.

—— *contorta*. Fl. Sc. v. på grusbac-
kar i Fröijel och Westergarn.

—— *ruderalis*. *Scapis nudis; foliis ovato-oblongis, dentatis incanis; siliculis ovatis obliquis pedicellatis* †.

V. bland kalkflisorna emellan St^a
Gertruds raserade kyrka och Galgbac-
ken vid Wisby.

Lunddraba *Draba muralis* [L]

—— *muralis* *.

Sylört *Subularia aquatica* (⁴)

Subularia aquatica.

Judaspenningar *Lunaria annua* (⁵)

Lunaria annua. | *Urnyckelblomma* |.

V. i grafvarna utanför Östra Porten i

(¹) K. Joh. i marginalen: s. 35

(²) K. Joh.: *Jffr L. Gotl. resa!* – Guldraba *Draba alpina* finns inte på Gotland. Här har Landeberg troligen använt Linnés uppgift från Klasen i Hellvi: "*Draba alpina hirsuta Celsii*" vilken han i *Flora Svecica* (1755) identifierar med grådraba *D. incana*.

(³) K. Joh.: *St Göran!*

(⁴) K. Joh: (ny) [Lg, R]. Ej accepterad av K. Johansson 1897.

(⁵) K. Joh. i marginalen: † [odlad]

Wisby.

Myagrurn sativum. | Hörkälling |

— paniculatum *.

Thlaspi arvense.

— campestre.

— Bursa pastoris.

a) T. foliis integris.

b) T. siliqv. ovalis foliis glabris.

Lepidium petræum *.

— rudemale.

Cochlearia officinalis.

— danica. V. på ön Asund u-
tanföre Slitö, på lilla Carlsön och
vid Cappelshamn.

— Coronopus.

— Armoracia

Siliqvosæ.

Cardamine pratensis.

— amara. V. här och där; men
i synnerhet på Wifvingsholm i
Fardume Träsk.

— hirsuta. V. i beteshagar och sand
gropar i Fröijel, Eikstad och Sanda.

(¹)

Lindådra *Camelina alyssum* (²) [L]

Korndådra *Neslia paniculata* [Wg]

Penningört, *Thlaspi arvense* [Wg]

Fältkrassing *Lepidium campestre* [R]

Lomme *Capsella bursa-pastoris*. (³)

(⁴) [A?]

Stenkrassing *Hornungia petraea*. [L]

Gatkrassing *Lepidium rudemale* [Wg]

Skörbjuggsört *Cochlearia offic.* (⁵)

Dansk skörbjuggsört *C. danica* [L]
[Slite: R][R]

Kråkrassing *Coronopus squam.* (⁶)

Pepparrot *Armoracia rusticana*

Ängsbräsmå *Cardamine prat.* (⁷)

Bäckbräsmå *C. amara* ny!
[SS]

Bergbräsmå *C. hirsuta* [Wg]

(¹) K. Joh. i marginalen: s.36

(²) Liljebåd 1798 beskriver lindådra under detta namn. Det gotländska namnet anspelar också på lin, hör, (men detta äldre svenska namn har jag inte sett belagt från Gotland annat än i sammansättningar som lingarn). Linné (1745, s. 241) skildrar hur "Wild-linet (Myagrurn)" växte bland linet i åkern i Burs. Men Johansson. 1897 för Linnés uppgifter till *C. silvestris*, vilket väl syftar på sanddådra *C. microcarpa*.

(³) K. Joh.: [Wg]

(⁴) Denna form med hela blad är inte upptagen i Johansson 1897.

(⁵) *Cochlearia officinalis*. – K. Joh.: [R] (⁶) *Coronopus squamatus*. K. Joh.: [R].

(⁷) *Cardamine pratensis*. K. Joh.: [Wg].

Lundbräsma <i>Cardamine impatiens</i> (¹)	Cardamine impatiens. V. emellan gårdarne Gannarfve och Pusared i Fröijel.
Kalkkrassing <i>Erucastrum supinum</i> [Falk, Wg]	Sisymbrium supinum. V. i qvarndam men vid Aars Träsk.
Stillfrö <i>Descurainia sophia</i> [Bergius]	—— Sophia.
Vallsenap <i>Sisymbrium irio</i> (²)	—— Irio. V. v. Mangsarfve i Ekeby.
(³)	—— amphibium.
(⁴)	a) S. terrestre.
Sumpfräne <i>Rorippa palustris</i> (⁵)	b) S. palustre.
Vägsenap <i>Sisymbrium officinale</i> (⁶)	Erysimum officinale.
Sommargyllen <i>Barbarea vulgaris</i> (⁷)	—— Barbarea.
Löktrav <i>Alliaria petiolata</i> [L]	—— Alliaria.
Åkerkårel <i>Erysimum cheiranth.</i> (⁸)	—— cheiranthoides.
Hesperis <i>Hesperis matronalis</i> [ES]	Hesperis matronalis. V. vild i åt- skilliga Trägårdar.
Backtrav <i>Arabidopsis thaliana</i> [R]	Arabis Thaliana.
	a) A. foliis dentatis hirsutis.
Rockentrav <i>Arabis glabra</i> [Wg]	Turritis glabra.
Kalktrav <i>A. hirsuta</i> var. <i>glaberrima</i> (⁹) [L]	—— alpina. V. vid Cappelshamn och på Thorsburgen.
Lundtrav <i>A. hirsuta</i> var. <i>hirsuta</i> [Wg]	—— hirsuta.
	a) T. caulis ramosus, siliqv. contort. †.
Kålrot <i>Brassica napus</i> ssp. <i>napifera</i> [L]	Brassica Napus *. Aker-Rofva .

(¹) K. Joh.: s. 37. – Felbestämning? Ej känd från Gotland.

(²) K. Joh.: [R: Visby]. – Vallsenap är belagd från Gotland bara vid ett tillfälle:
Hangvar 1938 (Fries; GB).

(³) K. Joh.: ? obs. Wö/Ced. 67 [Syftar på Cedervald 1867: "N. amphibium Br. finnes
troligen ej på Gotl. O.A.W."]. Namnet används av Landeberg i en vidare mening
än i dag, omfattande såväl sumpfräne *R. palustris* som strandfräne *R. sylvestris*.

(⁴) K. Joh.: ? ? = *N. anceps*. – Namnet, "terrestre" från Liljeblad 1798, går inte att
säkert hänföra till någon av de svenska arterna.

(⁵) K. Joh.: ? = *Nasturt. pal.*

(⁶) K. Joh.: [R], men Wahlenberg 1806: "på Wisby gator".

(⁷) K. Joh.: [SS].

(⁸) *Erysimum cheiranthoides*. K. Joh.: [Wg]

(⁹) K. Joh.: = *Arab. hirs. glabrata* – Lokaler enl. Linné 1745.

Sinapis nigra. V. på åkrar i När.

—— arvensis.

Raphanus Raphanistrum. V. på
åkrar i Wamblingbo och Lye.

Bunias Kakile. V. v. Bunge strand.

Isatis tinctoria. V. på lilla Carls-
ön, på Klasen, Svältholmen m.m.
i stor myckenhet.

Svartsenap *Brassica nigra* ⁽¹⁾ [Wg]

Åkersenap *Sinapis arvensis* [Wg]

Åkerrättika *Raphanus raph.* [L]

Marviol *Cakile maritima* [L]

Vejde *Isatis tinctoria* [L]

Cl:XVI: Monadelphica.

Decandria.

Geranium Cicutarium.

a) *G. acaule*.

—— *sylvaticum*

a) *G. petalis integris.*

—— *robertianum.*

—— *lucidum.*

—— *dissectum.* V. på Thorsburgen,
samt vid Lergraf i Rute, Herrevik
i Östergarn, Österby i Läderbro och
vid Lauters på Fårön.

—— *rotundifolia.*

—— *pusillum.*

Skatnäva *Erodium cicutarium* [Wg]

Midsommarblomster *Geranium*

sylvaticum [Wg]

Stinknäva *G. robertianum* [Wg]

Glansnäva *G. lucidum* [L]

Fliknäva *G. dissectum* ⁽²⁾ [Wg]

Sparvnäva *G. pusillum*? ⁽³⁾ [Wg]

⁽⁴⁾ [Wg]

⁽¹⁾ K. Joh.: s.38 – I Johansson 1897 anför Linnés gotländska resa som primäruppgift (Linné 1745, s. 238): "Senap, densamma som wi brukar på maten, växte i Åkrarna".

⁽²⁾ Här är något allvarligt fel! Landebergs lokaler är precis de lokaler som Wahlenberg (1806) har anfört för glansnäva. Wahlenberg anför fliknäva från Wall. Av allt att döma har Landeberg skrivit av Wahlenbergs uppgifter felaktigt och inte angett Wahlenberg som källa.

⁽³⁾ K. Joh.: *pusill. & viscidulum* – Linné har inte med *G. pusillum* i Flora Svecica 1745, men den anför av Liljeblad 1798 under *G. rotundifolium*.

⁽⁵⁾ K. Joh.: *Trol. menas columbin.* Denna kommentar sedan överstruken av honom. – Wahlenberg noterade (1806) duvnäva *G. columbinum* från Stenkumla

Blodnäva *Geranium sanguineum* ⁽¹⁾ *Geranium sanguineum*.

Polyandria.

Vit/skär kattost <i>Malva</i> ⁽²⁾	[R]	<i>Malva rotundifolia</i> .
Rödmalva <i>M. sylvestris</i>	[L]	— <i>sylvestris</i> *.
		a) <i>M. caule subdecumb. pil.; fol. lobatis.</i>
Krusmalva <i>M. verticillata</i> var. ⁽³⁾		— <i>crispa</i> . Ogräs i en del Trägårdar.
Myckmalva <i>M. moschata</i> ⁽⁴⁾ ny! [R]		— <i>Moschata</i> . <i>Desmaros</i> . V. på tomter i Wisby, Lillvede i Fällingebo och Stora Enbienne i Hogren. Äfv. vid Bottarfve i Fröijel.
Rosenmalva <i>M. alcea</i> ⁽⁵⁾	ny! [R]	— <i>Alcea</i> . V. ymnigt på åkerrenarna vid Qvie i Heide.

Cl. XVII. Diadelphia.

Hexandria.

Smånunneört <i>Corydalis intermedia</i> ⁽⁶⁾	ny! [R]	<i>Fumaria bulbosa</i> . V. mellan Qvings och Garderungs i Stenkumla, vid Stjennarfve i Eikstad, Norrgårda Mickelsäng i Sanda, Medebys Tjauteräng i Heide &c.
Jordrök <i>Fumaria officinalis</i>	[Wg]	— <i>officinalis</i> .

Octandria.

- ⁽¹⁾ K. Joh.: s. 39. [L].
- ⁽²⁾ K. Joh.: [*M. vulg. som var. sub. M. β grandiflora*] – Hos Linné (Fl. Svec. 1745) omfattar *M. rotundifolia* både skär, *Malva neglecta*, och vit kattost, *M. pusilla*. Liljeblad (1798) skriver att arten har vita blommor, men upptar även en form med större blommor, som "varier. med violetta blommor."
- ⁽³⁾ Krusmalva, var. *crispa*. K. Joh. i blyerts: †
- ⁽⁴⁾ K. Joh.: 1 annan lok.
- ⁽⁵⁾ K. Joh.: Samma + 1 ny
- ⁽⁶⁾ K. Joh.: [Samma lok. + 1 ny] – Av lokalerna att döma handlar det ("otvifvelaktigt" enl. Johansson 1897 s. 173) hos Landeberg om smånunneört, även om sloknunneört *C. pumila* (och stor nunneört *C. solida*) också inräknades under *F. bulbosa*.

Polygala vulgaris.

Ononis spinosa. | *Puk-tyinne* |.

—— *hircina*.

Anthyllis vulneraria.

a) *A. coccinea*.

Pisum arvense. V. bland vintersäd
i Läderbro, Fole och Wäte.

Orobis vernus. V. på Walla äng
nära Klinte prästegård: äfv. på nå
gra ställen i Wänga och Fröijel.

—— *tuberosus*.

—— *niger*. V. i Pusareds äng emel-
lan Klinte och Fröijel.

Lathyrus pratensis.

—— *heterophyllus*. Har jag funnit
ett par stånd i Martebo prästäng.

—— *palustris*.

Vicia Cracca. | *Tranärter* |.

—— *sativa*. | *Swart-Lintz* |

—— *sepium*.

Ervum tetraspermum. | *Fugelärter* |.

—— *hirsutum*. | *Mausärter* |.

Coronilla Emerus. V. på Thorsburg:
och Kopangsberget i Ardre.

Jungfrulin *Polygala vulgaris* [L]

Puktörne *Ononis spinosa* ssp. ⁽¹⁾

⁽²⁾ [ES: Sandö]

Getväppling *Anthyllis vulneraria* [L]

Röd getväppling – var. *coccinea* ⁽³⁾

Ärt *Pisum sativum*

Vårärt *Lathyrus vernus* [Wg]

Gökärt *L. linifolius* [Wg]

Vippärt *L. niger* ny! [Lg, R]

Gulvial *L. pratensis* [Wg]

Vingvial *L. latifolius* ssp. *hetero-*

phyllus ⁽⁴⁾ [Lg, R]

Kärrvial *L. palustris* [L]

Kråkvicker *Vicia cracca* [Wg]

Fodervicker *V. sativa* ssp. *sativa* ⁽⁵⁾

Häckvicker *V. sepium* [Wg]

Sparvvicker *V. tetrasperma* [Lg, R]

Duvvicker *V. hirsuta* [Wg]

Gulkronill *Hippocrepis emerus* [L]

⁽¹⁾ *O. spinosa* ssp. *maritima*. K. Joh.: [Wg]

⁽²⁾ 'hircunam' rättat av Landeberg till 'hircina'. K. Joh: (i blyerts): *Liljebl. ed. 3.*
– Johansson (1897, s. 212): "Med 'O. hircina' hos några äldre botanister förstås storbladiga, mindre torniga former af samma art [puktörne]."

⁽³⁾ *Anthyllis vulneraria* var. *coccinea*. K. Joh.: [L].

⁽⁴⁾ Enl. Johansson (1897, s. 205) "förgäfves sökt af N, Wö och senare botanister."

⁽⁵⁾ K. Joh.: [Wg]. – Även liten och stor sommarvicker, ssp. *nigra* och ssp. *segetalis*, innefattades under *V. sativa*.

Luddvedel <i>Oxytropis pilosa</i> ⁽¹⁾ [Lin. Fl. Suec. nov., Falck]	Astragalus pilosus. V. ymnigt under Enbuskarna på betesmarken vid Skansudden utanför Westergarns hamn; finnes äfv. på Sandön.
Sötvedel <i>Astragalus glycyphyllos</i> [L]	— glycyphyllus. V. bland Slåbärsbuskarna i Rute Prästegårds hemäng midt för kyrkan.
Gul sörväppling <i>Melilotus offic.</i> ⁽²⁾ [L]	Trifolium Melilotus officinalis.
Fågelfotsklöver <i>Trifolium ornithopodoides</i> ⁽³⁾ (ny) [Hn Fl. ed. 1 ent. ES]	— M. ornithopodioides. Syst. Veg.: Flor. Dan. fant jag i en kornåker vid Nymans i Eitelhem.
Vitklöver <i>Trifolium repens</i> [Wg]	— repens.
Rödklöver <i>T. pratense</i> [L. Fl. Suec.]	— pratense. <i>Honungsblomster</i> .
Skogsklöver <i>T. medium</i> ⁽⁴⁾ ny! [R]	a) T. medium. V. vild vid Stafva i Barlingbo.
Harklöver <i>T. arvense</i> [L]	— arvense.
Backklöver <i>T. montanum</i> [Wg]	a) T. pumilum.
Gullklöver <i>T. aureum</i> ⁽⁵⁾ ny! [SS]	— montanum.
Jordklöver <i>T. campestre</i> [L]	— agrarium. V. vid Boge-vik, Wägume i Rute &c.
Trådklöver <i>T. dubium</i> ⁽⁶⁾ ny! [R]	— procumbens *.
	— filiforme. V. på åkrar och brända fläckar i Fröijel, Mästerby och Sanda.

⁽¹⁾ K. Joh. i marginalen: *Ex. räddadt enl. Lg:s bref*. "Sandön" understruket, i marginalen: *obs!*

⁽²⁾ *Melilotus officinalis*

⁽³⁾ Tillägg av K. Joh.: *Ej i Liljeb.*

⁽⁴⁾ K. Joh. har till [R] citerat "multis locis"

⁽⁵⁾ Johansson (1897) har rättat socknen till Lärbro.

⁽⁶⁾ K. Joh.: *Rätt enl. Lg:s bref*.

Lothus maritima *.

—— *corniculata*. | *Källingtänder* |.

Medicago falcata *.

—— *lupulina*.

Cl:XVIII. Polyadelphia.

Polyandria.

Hypericum quadrangulare.

—— *perforatum*.

—— *montanum*. V. på Thorsburg:

Cl:XIX. Syngenesia.

Polygamia Æqualis.

Tragopogon pratense.

Scorzonera humilis. | *Lammetungor* |.

- a) *S. caulis multiflorus*, foliis rad:
oblongo-lanceolat. V. på ängar
i Westerheide och flerstädes.

Blommar i Jul. August:

Sonchus oleraceus.

—— *arvensis*.

Prenanthes muralis.

Klöverärt *Tetragonolobus marit.* ⁽¹⁾

Käringtand *Lotus corniculatus* [L]

Gullusern *Medicago sativa* ssp. ⁽²⁾[L]

Humlelusern *M. lupulina* [Wg]

Fyrkantig johannesört *Hypericum* ⁽³⁾

Äkta johannesört *H. perforatum* [L]

Bergjohannesört *H. montanum* [Wg]

Ängshaverrot *Tragopogon prat.* ⁽⁴⁾

Svinrot *Scorzonera humilis* ⁽⁵⁾

⁽⁶⁾

Kålmolke *Sonchus oleraceus* [Wg]

Åkermolke *S. arvensis* [Wg]

Skogssallat *Mycelis muralis* [L]

Leon-

⁽¹⁾ *Tetragonolobus maritimus*. — K. Joh.: [L]

⁽²⁾ *M. sativa* ssp. *falcata*

⁽³⁾ *Hypericum maculatum* ssp. *maculatum*. K. Joh.: [Wg].

⁽⁴⁾ *Tragopogon pratensis*. K. Joh.: [R].

⁽⁵⁾ K. Joh.: [L. Fl Suec.]

⁽⁶⁾ K. Joh. (i blyerts): *Smalbladigf.*

Maskros <i>Taraxacum</i>	[Wg]	Leontodum <i>Taraxacum</i> . <i>Skorfblommor</i> .
Strandmaskrosor <i>T. sect. Palustria</i> ⁽¹⁾		—— palustre. Foliis lanceolatis
	[Wg]	integris. V. i tjärr allm.: Kan
		med skäl anses för särskildt Species.
Gråfibbla <i>Pilosella officinarum</i>	[L]	Hieracium <i>Pilosella</i> .
<i>Pilosella sp.</i> ⁽²⁾ [Lg, R] [andra lok.]		—— dubium. V. i Sandarfve kyrk-
		åker i Fardhem.
Revfibbla <i>P. lactucella</i>	[Wg]	—— <i>Auricula</i> .
Kvastfibbla <i>P. cymosa</i> ssp. <i>cymosa</i>		—— cymosum. V. i skogsängar i
	[Lg, R sub n. H. dubium]	Wiklau, Slitö och Heide.
Klasefibbla <i>Crepis praemorsa</i> ⁽³⁾		—— præmosum.
Skogs-/Hagfibblor <i>Hieracium</i> ⁽⁴⁾		—— murorum.
		a) <i>H. laciniatum</i> .
		b) — <i>sylvaticum</i> .
		c) — <i>myophorum</i> .
Kärrfibbla <i>Crepis paludosa</i> ⁽⁵⁾		—— paludosum. V. på Österby strand
		hage i Fide.
Flockfibbla <i>Hieracium umbell.</i> ⁽⁶⁾		Intybus <i>umbellatus</i> .
Klofibbla <i>Crepis tectorum</i>	[Wg]	Crepis <i>tectorum</i>
Hällklofibbla <i>C. tectorum</i> var. <i>gl.</i> ⁽⁷⁾		a) <i>C. pumila</i> .
Klubbfibbla <i>Arnoseris minima</i>	[L]	Hyoseris <i>minima</i> . Linn. It. Gothl.
Slätterfibbla <i>Hypochoeris mac.</i> ⁽⁸⁾		Hypochoeris <i>maculata</i> .
Åkerfibbla <i>H. glabra</i> ⁽⁹⁾		—— <i>glabra</i> .
Höstfibbla <i>Leontodon autumnalis</i> ⁽¹⁰⁾		—— <i>autumnalis</i> .
Harkål <i>Lapsana communis</i>	[Wg]	Lapsana <i>communis</i> .

Ci-

(1) K. Joh. (i blyerts): *Ej i Liljeblad: men i ed. 3*

(2) Liljeblad beskriver *H. dubium* under *H. cymosum*, kännetecknad genom "Blomstängeln mångblommig med krypande telning. Bladen aflonga och hela." Kvastfibbla *P. cymosa* ssp. *cymosa* eller ängsfibbla *P. aurantiaca* ssp. *dimorpha* är tänkbara kandidater.

(3) K. Joh.: [Lg, R].

(4) K. Joh.: [Myrin, SS]. Liljeblad (1798, s. 343) beskriver arten: "Stjelken grenig, med ägglika och tandade rotblad". *A. laciniatum* ska ha "groftandade, något hjertlika blad", *B. sylvaticum* "aflonga, mäst helbräddade blad" och *C. myophorum* "fläckiga blad: ofta enblommig stjelk." Såväl skogsfibblor, sect. *Hieracium*, som hagfibblor, sect. *Vulgata*, torde vara inkluderade här.

Hällklofibbla *Crepis tectorum* var. *glabrescens*. Foto: Jörgen Petersson, Russvätar naturreservat, Ardre, 17 maj 2009.

-
- (⁵) Kärrfibbla är inte i övrigt känd från Gotland. Felbestämning?
 - (⁶) *Hieracium umbellatum*. K. Joh.: [Wg].
 - (⁷) *Crepis tectorum* var. *glabrescens*. – K. Joh.: *obs! ny!*
 - (⁸) *Hypochoeris maculata*. K. Joh.: [Wg].
 - (⁹) Åkerfibbla är i övrigt ej känd från Gotland. Felaktig uppgift? Ej nämnd i Johansson 1897.
 - (¹⁰) K. Joh.: [Wg].

- Pichoreum Tinkibus* *.
- Arctium Lappa* . / Tuhborrar: /
- ✓ *Serratula tinctoria* .
- *Cardus lanceolatus* . / Tiflar /
- — *nubans* .
- — *acanthoides* .
- — *crispus* .
- ✓ — *palustris* .
- — *arvensis* .
- — *maritimus* . Syft. Veget. 8: i
plantager i Wessby, Levede, Eskil-
hem. Finnes flundom i akror
bland wårjäd .
- — *aculeus* * .
- α) C. med lång, luden oib blad-
full stjälk, bladen ganska långa
• vid Lillvede i Fållingbo .
- Onopordum Acanthium* .
- Carlina vulgaris* .
- ✓ *Wideris tripartita* . 8: i landsvägs-
groparna vid Smid i Åsede .
- ✓ — *cernua* . 8: i dammar. Fard-
hem, Roma, Håfthems Närs .
- ✓ *Crysocoma Linosyris* . 8: på lilla
Carlson .

Cichoreum Intybus *.

Arctium Lappa. | Pukborrar |.

Serratula tinctoria.

Cardus lanceolatus. | Tissler |.

—— nutans.

—— acanthoides.

—— crispus.

—— palustris.

—— arvensis.

—— marianus. Syst. Veget. V. i plantager i Wisby, Levede, Eskilhem. Finnes stundom i åkrar bland vårsäd.

—— acaulis *.

a) C. med lång, luden och bladfull stielk, bladen ganska långa. v. vid Lillvede i Fällingbo.

Onopordon Acanthium.

Carlina vulgaris.

Bidens tripartita. V. i landsvägs-groparna vid Smiss i Heide.

—— cernua. V. i dammar. Fardhem, Roma, Hafdhem och Näs.

Chrysocoma Linosyris. V. på Lilla Carlsön.

Cikoria Cichorium intybus [L]

Kardborrar Arctium ⁽¹⁾ [Wg]

Ängsskära Serratula tinctoria [L]

Vägtistel Cirsium vulgare [Wg]

Nicktistel Carduus nutans [L]

Piggtistel C. acanthoides [Wg]

Krustistel C. crispus [Wg]

Kärtistel Cirsium palustre [R]

Åkertistel Cirsium arvense [Wg]

Mariatistel Silybum marianum ⁽²⁾

Jordtistel Cirsium acaule [L]

⁽³⁾ ny! [SS]

Ulltistel Onopordon acanthium [L]

Spåtistel Carlina vulgaris [L]

Brunskära Bidens tripartita ny!

[Lg, R]

Nickskära B. cernua ⁽⁴⁾ ny! [R]

Gullborste Critinaria linosyris ⁽⁵⁾ ny!

[R]

⁽¹⁾ De olika svenska arterna av kardborrar, *Arctium*, var vid denna tid (ex. Liljeblad 1798, Wahlenberg 1806) sammanförda till en art, *Arctium lappa*.

⁽²⁾ Här har K. Johansson läst fel, 'marianus' som *maritimus*, och satt frågetecken i marginalen. Mariatistel kommenterades från Martebo av Linné (1745, s. 175) som medel mot håll och styng.

⁽³⁾ Johansson (1897, s. 121) anför denna under C. acaule som β caulescens.

⁽⁴⁾ K. Joh. har tillagt vid sidan av [R]: [samma lok. + 1 ny]

⁽⁵⁾ K. Joh. har tillagt vid sidan av [R]: "Kolm."

Polygamia Superflua.

Renfana <i>Tanacetum vulgare</i>	[R]	<i>Tanacetum vulgare</i> .
Balsamblad <i>T. balsamita</i>		—— Balsamita. V. vild i åtskillige Kryddgårdar och Tomter.
Fältmalört <i>Artemisia campestris</i>	[L]	<i>Artemisia campestris</i> .
Strandmalört <i>Seriphidium maritimum</i>	[L]	—— maritima. <i>Gubbeskägg</i> V: v. Klinte. Östergarns, Näs och Rone stränd:
Stenmalört <i>Artemisia rupestris</i>	[L]	—— rupestris. <i>Ammer</i> . V. på Carlsöarna, Klinte skog i Boge och åtskilliga ställen bland kalkstenarna i Öster- och Westergarn, Sundre, Fröjel och Eikstad.
Malört <i>A. absinthium</i>	[R]	—— Absinthium.
Gråbo <i>A. vulgaris</i>	[Wg]	—— vulgaris. <i>Aplona, Köttbrustigras</i> .
Hedblomster <i>Helichrysum arenarium</i>		<i>Gnaphalium arenarium</i> . V. på sandåkrar vid Ganarfve och Frigges i Hemse.
	[R]	ny! [R] samma lok.
Kattfot <i>Antennaria dioica</i>	[Wg]	—— dioicum.
Skogsnoppa <i>Gnaphalium sylv.</i> ⁽¹⁾		—— sylvaticum.
Sumpnoppa <i>G. uliginosum</i>	[Wg]	—— uliginosum.
Gråbinka <i>Erigeron acer</i>	[L]	<i>Erigeron acre</i> .
Hästhov <i>Tussilago farfara</i>	[R]	<i>Tussilago Farfara</i> . <i>Bladlösa</i> .
Korsört <i>Senecio vulgaris</i>	[Wg]	<i>Senecio vulgaris</i> .

(¹) *Gnaphalium sylvaticum*. K. Joh.: [Wg]

Senecio viscosus.	Klibbkorsört <i>Senecio viscosus</i> [R]
—— <i>sylvaticus</i> .	Bergkorsört <i>S. sylvaticus</i> [SS]
—— <i>erucifolius</i> . V. vid stranden emellan Lenna och Solklinten i Slitö.	Flikkorsört <i>S. erucifolius</i> ⁽¹⁾
—— <i>Jacobaea</i> . V. vid Kaupe i Fröjel, Kauparfve hemåker i Hejde, Gästgifvareängen vid Wisby.	Stånds <i>S. jacobaea</i> ⁽²⁾ ny! [R] samma + 2 nya
Aster Tripolium.	Strandaster <i>Tripolium vulgare</i> ⁽³⁾ [R]
Solidago Virgaurea. Har jag endast träffadt ett par stånd i Endre.	Gullris <i>Solidago virgaurea</i> [L]
Inula <i>Helenium</i> .	Ålandsrot <i>Inula helenium</i> [Ced.]
—— <i>Britannica</i> *.	Luddkrissla <i>I. britannica</i> ⁽⁴⁾ [L]
—— <i>dysenterica</i> . I ett dike vid Wamblingebo kyrka.	⁽⁵⁾
—— <i>salicina</i> .	Krissla <i>I. salicina</i> [L]
Bellis perennnis *. <i>Wintergäckor</i> .	Tusensköna <i>Bellis perennis</i> [L]
Chrysanthemum Leucanthemum.	Prästkrage <i>Leucanthemum vulg.</i> ⁽⁶⁾
—— <i>segetum</i> . V. vid bryggan i Klinte hamn.	Gullkrage <i>Glebionis segetum</i> ny! [R] 1 ny
Matricaria Parthenium.	Mattram <i>Tanacetum parthenium</i> [ES]
—— <i>inodora</i> .	Baldersbrå <i>Tripleurospermum p.</i> ⁽⁷⁾
—— <i>Chamomilla</i> . <i>Kamelblomster</i> .	Kamomill <i>Matricaria recutita</i> [SS]
Anthemis arvensis.	Åkerkulla <i>Anthemis arvensis</i> [Wg]
—— <i>Cotula</i> .	Kamomillkulla <i>A. cotula</i> [L]

⁽¹⁾ K. Joh.: *Fel enl. Lg:s bref* – Troligen har Landeberg funnit knappstånds, *S. jacobaea* ssp. *dunensis*, och felbestämt den som flikstånds. Den tidigaste publicerade uppgiften av knappstånds från Gotland är just från Slite (Säve 1837).

⁽²⁾ Såväl stånds, ssp. *jacobaea*, som alvarstånds, ssp. *gotlandicus*, kan vara observerade här. Alvarstånds har flera nutida lokaler i Hejde, bl.a. nära Kauparve.

⁽³⁾ K. Joh. i marginalen: 600. ⁽⁴⁾ K. Joh.: *Ex. räddade enl. Lg:s bref*.

⁽⁵⁾ *Pulicaria dysenterica*, uppgiven av Linné (1741, 1745 s. 273) från Botvede i Öja. Johansson (1897 s. 118) troligen ”den mer ludna formen” av luddkrissla. I marginalen av K. Joh.: *Gotl. enl. Liljebl.* [L].

⁽⁶⁾ *Leucanthemum vulgare*. K. Joh.: [Wg].

⁽⁷⁾ *Tripleurospermum perforatum*. K. Joh.: [Wg].

Kustbaldersbrå <i>Tripleurospermum</i> ⁽¹⁾	[L]	<i>Anthemis maritima</i> .
Färgkulla <i>Anthemis tinctoria</i>	[L]	— <i>tinctoria</i> . <i>St. Johannisblommor</i> .
Nysört <i>Achillea ptarmica</i>	ny!	<i>Achillea Ptarmica</i> . Här och där
	[Wö, Ced.]	något enda stånd.
Röllika <i>A. millefolium</i>	[L]	— <i>Millefolium</i> . <i>Pestilentsblomster</i> .
		a) <i>A. flor. purpur. foliis villosis</i> .
		V. på Carlsöarna.

Polygamia Frustranea.

Blåklint <i>Centaurea cyanus</i>	[L]	<i>Centaurea Cyanus</i> . <i>Båtsmanshattar</i> .
Väddklint <i>C. scabiosa</i>	[L]	— <i>Scabiosa</i> . <i>Jernrotter</i> .
Rödklint <i>C. jacea</i>	[L]	— <i>Jacea</i> .
		a) <i>C. foliis tomentosus</i> . V. på ler-
		agtiga ängar.

Polygamia Necessaria.

Ringblomma <i>Calendula officinalis</i>		<i>Calendula officinalis</i> . <i>Solsickor</i> .
		V. vilda vid byar.
Ullört <i>Logfia arvensis</i> ⁽²⁾	[Wg]	<i>Filago montana</i> .
Spenslig ullört <i>L. minima</i> ⁽³⁾	[SS]	— <i>arvensis</i> .

Monogamia

Blåmunkar <i>Jasione montana</i>	[L]	<i>Jasione montana</i> . <i>Munkhufvud</i> .
Buskviol <i>Viola hirta</i>	[Wg]	<i>Viola hirta</i> .
Skogsviol <i>V. riviniana</i> ⁽⁴⁾	[Wg]	— <i>canina</i> .
Dvärgviol <i>V. pumila</i> ⁽⁵⁾	[Wg]	— <i>montana</i> *.

- (1) *T. maritimum* ssp. *maritimum*. K. Joh.: ? [*I Liljebl. ed. 3*] – Dock redan nämnd i ed. 2 (1798 s. 471).
- (2) Om Landeberg följt Wahlenbergs artuppfattning, så är det säkert att det är *Logfia arvensis* som åsyftas. Se Svensk Botanik band 10 (1826-29, 659).
- (3) K. Joh.: ? = *var. arvensis* enl. *Liljebl. Fl. ed. 3* – Även här styrker Wahlenbergs Svensk Botanik band 10 (660) att det i detta fall handlar om *Logfia minima*.
- (4) 'Viola canina' innefattade även ängsviol, dagens *Viola canina*. Liljeblad (1798, s. 103) skriver "Bladen hjertlika", så skogsviol ligger närmast till hands.
- (5) K. Joh. har skrivit ett frågetecken efter [Wg]. Längst ner på sidan har han skrivit: *obs. palustris ej uppt.*

Viola mirabilis *.

—— tricolor. | *Natt och Dag* |. V.
i plantager och på Sandhedarna
vid Östra Stenhuse i Sanda.

—— bicolor | *arvensis* |.

Underviol *Viola mirabilis* [Wg]

Styvmorsviol *V. tricolor* ⁽¹⁾ ny! [SS]

Åkerviol *V. arvensis* [SS]

Cl. XX. Gynandria. *Diandria.*

Orchis bifolia.

—— Morio *.

—— mascula *.

—— pyramidalis. V. på Vifvesholm
och Laves holmäng i Westergarn &c.

—— palustris. W. A. H. 1806. V. i
Wiks Myr i Bunge; Wällebro äng i
Boge; Gøjsta ängar i Fröijel m.m.
Blommar i Augustii.

—— ustulata *. | *Brunnacke* |.

—— militaris *.

—— Sambucina. V. i Bjers backäng
i Wall; Tass hobergs Slöderäng och Me-
debys snöräng i Heide: äfv. på flere stäl-
len i Hogren, Klinte, Eikstad och Fälling-
bo.

Nattviol *Platanthera bifolia* ⁽²⁾

Göknycklar *Anacamptis mor.* ⁽³⁾

Sankt Pers nycklar *Orchis m.* ⁽⁴⁾

Salepsrot *Anacamptis pyramidalis*
[Bergius]

Kärrnycklar *A. palustris* ⁽⁵⁾ [Wg]

Krutbrännare *Neotinea ustul.* ⁽⁶⁾

Johannesnycklar *Orchis mil.* ⁽⁷⁾

Adam och Eva *Dactylorhiza*
sambucina [Wg]

⁽¹⁾ Uppgiften från planteringar motsvarar närmast vanlig styvmorsviol ssp. *tricolor* eller odlingsformer av denna. Uppgiften från Stenhuse i Sanda åsyftar klittviol, ssp. *curtisii*, som fanns kvar här ännu omkring 1980. K. Joh. har, med klammer som omfattar styvmorsviol och åkerviol (nedan) markerat Wahlenberg som första uppgift (hans *Viola tricolor* omfattar båda dessa arter).

⁽²⁾ K. Joh.: [Wg]. – Grönvit nattviol *Platanthera chlorantha* urskiljdes ej.

⁽³⁾ *Anacamptis morio*. K. Joh.: [Wg]. ⁽⁴⁾ *Orchis mascula*. K. Joh.: [L].

⁽⁵⁾ 'W. A. H. 1806' står för Wahlenbergs publicering av fyndet i Kongl.

Vetenskapsakademiens nya Handlingar, Tom. XXVII. för år 1806. (s. 63).

⁽⁶⁾ *Neotinea ustulata*. K. Joh.: [L]. ⁽⁷⁾ *Orchis militaris*. K. Joh.: [L].

Ängsnycklar *Dactylorhiza incarnata*

(¹) [Wg]

Ängsnycklar *D. incarnata* (²)

Jungfru Marie nyckl./Skogsnyckl. (³)

Brudsporre *Gymnadenia conops.* (⁴)

Praktsporre *G. conopsea* var. *densiflora* (⁵) [Wg]

Luktsporre *G. odoratissima* (⁶) [Wg]

Nästrot *Neottia nidus-avis* [Wg]

Korallrot *Corallorhiza trifida* ny! [Lg, R]

Tvåblad *Listera ovata* [Wg]

Spindelblomster *L. cordata* [L]
(⁷)

Honungsblomster *Herminium* (⁸)

Flugblomster *Ophrys insectifera* [L]

Kärrknipprot *Epipactis palustris* (⁹)
(¹⁰) [Wg]

Vit skogslilja *Cephalanthera longifolia* (¹¹)

Orchis latifolia. V. här och där på våta ängar i Klinte och Öja &c.

— *incarnata*. V. här och där i myrar.

— *maculata*.

— *conopsea*.

a) O. med ganska långa tätblommiga ax. lancettlika blad.

— *odoratissima*. V. på torra platser i Sundre, Gröt- och Wamblingbo.

Ophrys Nidus avis.

— *corallorhiza*. V. i Askängen vid Heide Prästegård.

— *ovata*. | *Ormbloomster* |.

— *cordata*.

a) *foliis ovatis*. V. under buskar i Lekarfve ängar.

— *Monorchis*. | *Desmansknopp* |.

— *myodes* *. | *Flugblomster* |.

Serapias longifolia *.

a) *S. fol. super. lato-lanceolat. infer: rotundo-ovatis*.

— *lancifolia*. V. under buskar i Hablingbo, Silte, Martebo och Lummelunds ängar.

(¹) K. Joh. i blyerts: [ES] ? – Wahlenberg (1806) har *Orchis latifolia*, "Allestädes", som Johansson (1897 s. 225) anför som primäruppgift för ängsnycklar. Liljeblads beskrivning (1798 s. 236), "Stjelken pipig, bladfull: Bladen mörkgröna, något fläckiga, och bredare än på *Orch. maculata*..." pekar närmast mot blodnycklar, var. *cruenta* (eller möjligen har Liljeblad haft majnycklar *D. majalis* för ögonen?).

(²) K. Joh. i blyerts: [Wg] *Jfr Liljebl (=Sambucina)*. 'incarnata' användes för den rödblommande formen av Adam och Eva, men den arten växer knappast i myrar. Troligen har Landeberg följt Linné i *Flora Svecica* (nr. 802) där *Orchis incarnata* beskrivs som mycket lik *O. latifolia* men med (bland annat) blekgröna ofläckade blad, så han menar här troligen till ängsnycklar, var. *incarnata*.

Korallrot *Corallorhiza trifida*
på Norsta Auren, Fårö. Foto:
B. G. Johansson, 18 juni 1977.

- (³) Jungfru Marie nycklar och skogsnyckkar, *Dactylorhiza maculata*. K. Joh. har som primäruppgift i marginalen: [Wg]. Landeberg har först skrivit 'conopsea' men sedan strukit över detta och skrivit 'maculata'.
- (⁴) *Gymnadenia conopsea*. K. Joh.: [Wg]
- (⁵) Var. *densiflora* beskrevs av Wahlenberg (1806 s. 68) i *Utkast till Gottlands flora*.
- (⁶) Biotopen stämmer illa med luktsporre. Lokalerna i Sunde (Falck) och i Grötlingbo (Swartz) nämns av Wahlenberg (1806 s. 68) men den i Vamlingbo är Landeborgs egen. De sydligaste nutida lokalerna finns i Fröjel och Levide.
- (⁷) K. Joh.: *Ej i Liljebl*
- (⁸) *Herminium monorchis*. K. Joh.: [L].
- (⁹) K. Joh.: *Epipact. pal.*
- (¹⁰) K. Joh.: *Ej i Liljebl. ed. 2*
- (¹¹) K. Joh.: *Enl. Liljebl. flora* = *C. Lonchophyllum* (L) Rchb. [*C. damasonium*] men snarare menas *C. grandiflora* (L) Krok [*C. longifolia*].

/50./

Gerapias latifolia *
 — ~~rubra~~. 8. vid ~~Wifla~~: Hall, Hall
 grens brand på ~~Gerapias~~ ägor i Skeby,
 vid Wifla ~~Wifla~~ Heide, Thorsburgen &c.

Cypripedium Calceolus. Skall vara i
 Hellved och Thara; men af mig icke
 den icke funnen. — — — — — n. n.

Polyandria

Loffera marina. /Tang/. 8. i hafvet
 vid Fårö, Rone och Narsholms.

Cl. XXI. *Monoclea*

Monandria

Zannichellia palustris.

Chara vulgaris.

~~*frispida*. 8. i Tackert vid Göt-
 hura~~

— *flexilis*. 8. i hafvet vid Färilens
 stränder.

Diandria

Lemna trifolca.

— *minor*.

— *Polytheca*.

Serapias latifolia *.

—— rubra. V. vid Westör i Hall, Hall
grens brand på Hexarfve ägor i Ekeby,(2)
vid Wifle i Westerheide, Thorsburgen &c.

Cypripedium Calceolus. Skall vara i
Hellved och Bara; men af mig är
den icke funnen.

Skogsknipprot *Epipactis helleb.* (1)

Röd skogslilja *Cephalanthera rubra*
ny! [R]

Guckusko *Cypripedium calceolus*
ny! [ES]

Polyandria.

Zostera marina. | *Tång* |. V. i hafvet
vid Fårön, Rone och Närsholm.

Bandtång *Zostera marina* [L]

Cl. XXI. Monoecia.

Monandria.

Zannichellia palustris.

Chara vulgaris.

—— hispida. V. i Bäckén vid Got-
hum.

—— flexilis. V. i hafvet vid Furilens
stränder.

Hårsärv *Zannichellia palustris* [L]

Busksträfsse *Chara vulgaris* (s. lat.)

Taggsträfsse *C. hispida*

Glansslinke *Nitella flexilis*

Diandria

Lemna trisulca.

—— minor

—— *Polyrhiza.*

Korsandmat *Lemna trisulca* [Wg]

Andmat *L. minor* [Wg]

Stor andmat *Spirodela polyrhiza* (3)

(1) *Epipactis helleborine.* K. Joh.: [L]

(2) K. Joh. med blyerts: ?. Längre ner: "Wifle". – Landebergs lokal 'Westör' felskrivning för 'Westös'?

(3) K. Joh.: [Wg] – Wahlenberg (1806, s. 70) uppger stor andmat från Atlingbo och tillägger "sällsynt". Förmodligen har Landeberg hämtat sin uppgift därifrån. Inga ytterligare uppgifter är kända.

Triandria.

Smalkaveldun <i>Typha angustifolia</i> ⁽¹⁾		<i>Typha angustifolia</i> . <i>Dunståckar</i> .
Bredkaveldun <i>T. latifolia</i> ny! [Lg, R]		—— <i>latifolia</i> . V. i Karpdammarna vid Kaupe i Fröjel, samt i Mästermyren och Heide Träsk.
Storigelknopp <i>Sparganium erect.</i> ⁽²⁾		<i>Sparganium erectum</i> .
Igelknopp <i>S. emersum</i>	[Wg]	—— <i>simplex</i> .
		a) <i>S. foliis repandis</i> †. V. vid Kaupe Karpdammar i Fröjel.
Dvärgigelknopp <i>S. natans</i> ⁽³⁾		—— <i>natans</i> .
Nålstarr <i>Carex dioica</i>	[Wg]	<i>Carex dioica</i> .
Loppstarr <i>C. pulicaris</i>	[L]	—— <i>pulicaris</i> . V. i Helleveds träsk.
Sandstarr <i>C. arenaria</i>	[Wg]	—— <i>arenaria</i> . V. i sanden vid Fåröns, Sproge och Fröjels stränder.
Harstarr <i>C. leporina</i>	[Wg]	—— <i>leporina</i> .
Rävstarr <i>C. vulpina</i>	[Wg]	—— <i>vulpina</i> .
Plattstarr <i>C. disticha</i>	[Wg]	—— <i>intermedia</i> . Fl. Sc.
Piggstarr <i>C. spicata</i> ⁽⁴⁾	[Wg]	—— <i>muricata</i> .
⁽⁵⁾		—— <i>tenella</i> .
Gråstarr <i>C. canescens</i> ⁽⁶⁾		—— <i>canescens</i> .
Knaggelstarr <i>C. flava</i> ⁽⁷⁾	[Wg]	—— <i>flava</i> .
Vispstarr <i>C. digitata</i>	[L]	—— <i>digitata</i> .
Lundstarr <i>C. montana</i>	[R]	—— <i>montana</i> .
Pillerstarr <i>C. pilulifera</i>	[Wg]	—— <i>pilulifera</i> . V. vid Sandarfve-kulle i Fardhem.

Allmänt om *Carex*: Landeberg följer Liljeblads (1798) namnsättning och har i stort sett samma ordningsföljd mellan arterna. En (oidentifierad) art är tillagd (nästa sida): *C. inflata* Hoffin.

⁽¹⁾ K. Joh.: [L. Fl. Suec.]

⁽²⁾ *Sparganium erectum*. K. Joh.: [L].

⁽³⁾ K. Joh.: ? – Första uppgiften för Gotland finns hos Wahlenberg (1806, s. 70), men är ej förtecknad som sådan av Johansson (1897, s. 240).

⁽⁴⁾ Piggstarr är det alternativ som är troligast. Långstarr *C. divulsa* ssp. *leersii* kan också ha inräknats här. Däremot är snårstarr *C. pairaei* och mörk snårstarr *C. muricata* mycket sällsynta på Gotland.

Bredkaveldun *Typha latifolia* i södra delen av Hojgardsmyr, Tofta.
Foto: Jörgen Petersson, 28 juli 2007.

-
- (⁵) *Carex tenella* är ett äldre namn för spädstarr *C. disperma*, som har en nordligare utbredning än Gotland. Om det är en felbestämning eller Landeberg åsyftar en annan *Carex*-art går knappast att säga. Det är dock inte troligt att han verkligen funnit spädstarr.
- (⁶) K. Joh.: ? = *teretiuscula* [trindstarr *C. diandra*]
- (⁷) I *Carex flava* inräknade Liljeblad (1798 s. 25) även *B*) – *Oederi*, vilket är ärtstarr *C. viridula*.

Barra globularis. U. vid Västergarn
 [m] — ~~extensa~~ Hefstränder.
 [m] — ~~purpurea~~.
 [m] — ~~pyramidalis~~ r.
 [l] — *limosa*

a) *C. elegans*. U. i en bya vid gården
 Peters i Camplingbo

[l] — *capillaris*. U. på Mollänsåttens
 ångar i Burs.

[m] — *Sylvatica fabryneja* Mh. / På
 Skogsbäckar här och där i Eskilhem.

[m] — *clitans*.

[l] — *pallescens*.

[m] — *panicula*.

[m] — *caespitosa*.

[m] — *acuta nigra*.

[l] — *vesicaria*. Här och där vid Byar.

++ *reflexa*. Hefstränder.

[m] — *hirta*. U. på holmar i Lunds
 myr, belägen i Gökaste
 skogen mellan Hilde,
 Löjstad och Guldnepe.

Tetrandria.

[l] *Betula alba*. / Björke: /

[l] — *Alnus glutinosa*. U. vid Åva
 på Låron.

[m] *Urtica urens*.

En sida av Karl Johansson avskrift av Landebergs manuskript. De tillskrivna anmärkningarna i manuskriptet har han skrivit ut i rött. Till vänster finns hans noteringar om respektive arts primäruppgift. Med tunn blyerts, knappt skönjbart, har han dessutom skrivit några kompletterande kommentarer. Naturhistoriska Riksmuseet.

Carex globularis. V. vid Westergarn.	Luddstarr <i>C. tomentosa</i> ⁽¹⁾	
— præcox.	Vårstarr <i>C. caryophyllea</i>	[Wg]
— limosa.	Slankstarr <i>C. flacca</i> ? ⁽²⁾	
a) <i>C. elegans</i> . V. i en brya vid gården Österö i Wamblingebo.		
— capillaris. V. på sidländta ängar i Burs.	Hårstarr <i>C. capillaris</i>	[L]
— sylvatica Drymeja Ehrh. På skogsbackar här och där i Eskilhem.	Skogsstarr <i>C. sylvatica</i>	[Wg]
— distans.	Glesstarr <i>C. distans</i>	[Wg]
— pallescens.	Blekstarr <i>C. pallescens</i>	[L]
— panicea.	Hirsstarr <i>C. panicea</i>	[Wg]
— cæspitosa.	Hundstarr <i>C. nigra</i> ⁽³⁾	[Wg]
— acuta nigra.	Bunkestarr <i>C. elata</i> ⁽⁴⁾	
— vesicaria. Här och där vid bryor.	Blåstarr <i>C. vesicaria</i>	[L]
— inflata. Hoffm.	⁽⁵⁾	
— hirta. V. på holmar i Lunds myr, belägen i tjockaste skogen emellan Heide, Lojstad och Guldrupe	Grusstarr <i>C. hirta</i>	[Wg]

Tetrandria.

Betula alba. Bjärke .	Vårtbjörk/glasbjörk <i>Betula</i> ⁽⁶⁾	[L]
— Alnus glutinosa. V. vid Ava på Fårön.	Klibbal <i>Alnus glutinosa</i>	[L]
Urtica urens.	Eternässla <i>Urtica urens</i>	[Wg]

⁽¹⁾ K. Joh. i kanten: ?

⁽²⁾ Wahlenberg (1806 s. 73) tolkar Linnés uppgift, "*Carex spicis ovatis pendulis*", från Rute på Gotland (1745 s. 196) som *C. flacca*, inte som dystarr *C. limosa*. K. Joh. har skrivit [L] i kanten, men senare strukit över och skrivit till: ?. I Johansson (1897 s. 244) står Rosén och Wahlenberg (1821) som primäruppgift för dystarr.

⁽³⁾ *C. caespitosa* innefattade hos Linné m.fl. såväl hundstarr *C. nigra* som tuvstarr *C. cespitosa*, men tuvstarr är bara tillfälligt påträffad på Gotland.

⁽⁴⁾ K. Joh: = *stricta*. [Wg?]

⁽⁵⁾ K. Joh. skriver i kanten: ? – Möjligen en synonym till *C. vesicaria*.

⁽⁶⁾ *Betula pendula* och *B. pubescens*.

Brännässla *Urtica dioica* [Wg] *Urtica dioica*.

Polyandria.

Axslinga *Myriophyllum spicatum* ⁽¹⁾ *Myriophyllum spicatum*.
 Kransslinga *M. verticillatum* ny! [SS] ——— *verticillatum*. V. i en fiskedam i
 Stenhuse wätäng i Sanda.
 Ek *Quercus robur* [L] *Quercus Robur*. | *Eike* |.
 Hassel *Corylus avellana* [L] *Corylus Avellana*. | *Hessle* |.

Monadelphica.

Tall *Pinus sylvestris* [L] *Pinus sylvestris*. | *Fauru* |.
 Gran *Picea abies* [L] ——— *Abies*. | *Gräne* |.

Syngenesia.

Hundrova *Bryonia alba* [SS] *Bryonia alba*. V. i gärdesgården vid
 blekbacken i Wisby.

Cl. XXII. Dioecia.

Diandria.

Jolster *Salix pentandra* [Wg] *Salix pentandra*.
 Knäckepeil *S. fragilis* ⁽²⁾ [Wg] ——— *fragilis*.
 Svartvide *S. myrsinifolia* ? ⁽³⁾ ——— *phylicifolia*.
 Korgvide *S. viminalis* [ES] ——— *viminalis*. V. vid byar.
 Säl *S. caprea* [Wg] ——— *Capræa*. | *Säl* |.
 Gråvide *S. cinerea* [R] ——— *cinerea*.
 Sandvide *S. repens* var. *argentea* ⁽⁴⁾ ——— *arenaria*. V. på Fårön.

⁽¹⁾ K. Joh.: [Wg]

⁽²⁾ Trol. hybriden grönpil *Salix x rubens*. Ren knäckepeil är ej konstaterad på Gotland.

⁽³⁾ K. Joh.: *innefattar nigricans!* – *Salix phylicifolia* betecknar i dag grönvide, vilken inte är känd från Gotland, men hade hos Liljeblad (1798s. 299) en vid avgränsning. Svartvide *S. myrsinifolia* (= *S. nigricans*) är i dag tämligen allmän på Gotland. Johansson (1897 s. 223) angav dock frekvensen som sällsynt. – Landebergs uppgift är troligen baserad på det första fyndet av svartvide på Gotland.

⁽⁴⁾ *Salix repens* ssp. *repens* var. *argentea*. K. Joh.: [L] [*sub. n. S. argentea*]. Denna och de tre följande behandlades av Linné i *Flora Svecica* som fyra skilda arter.

Salix incubacea. | *Puk-Wide* |.
 — *fusca*. V. på Bäckstäde betesmark
 i Sanda.
 — *repens*.

Krypvide *S. repens* ssp. *repens* ⁽¹⁾
 Krypvide *S. repens* ssp. *repens* ⁽²⁾
 Krypvide *S. repens* ssp. *repens* ⁽³⁾

Tetrandria.

Myrica Gale. | *Beiske-Pors* |.

Pors *Myrica gale* [Wg]

Pentandria.

Humulus Lupulus.

Humle *Humulus lupulus* [ES][SF]

Octandria.

Populus tremula. | *Äspe* |.
 — *nigra*. V. vid Östergarns hamn
 och på Heide Kyrkogård.

Asp *Populus tremula* [Wg]
 Svartpoppel *Populus nigra* ⁽⁴⁾

Enneandria.

Mercurialis perennis.
Hydrocharis Morsus ranæ. V. i en brya
 nära Lye kyrka.

Skogsbingel *Mercurialis perennis* ⁽⁵⁾
 Dyblad *Hydrocharis morsus-ranæ*
⁽⁶⁾ (ny)

Monadelphina.

Juniperus communis. | *Eine* |.
Taxus baccata. V. i Wäte och Rute
 skogar.

En *Juniperus communis* [L]
 Idegran *Taxus baccata* [L]

⁽¹⁾ K. Joh.: *Snarast rosmarinifol.* – Liljeblad (1798 s. 305-06) ger kännetecknen ”Löf-
 bladen äro lanseförmiga, under hvitludna, glänsande: Dess stipler äggformiga, spet-
 siga.” Troligen en form av krypvide.

⁽²⁾ Liljeblad (1798 s. 306): ”Löfbladen äggrunda, under hvitludna, glänsande: Stam-
 men upstigande...” Troligen krypvide. ⁽³⁾ K. Joh.: [SS]

⁽⁴⁾ I brist på material kan man bara gissa vilken poppelart det kan ha handlat om.
 ”*Populus nigra*” nämndes redan av Münchenberg 1701-02.

⁽⁵⁾ Skogsbingel nämns redan i gotländska resan, från Gothem (1745 s. 224), men det är
 en andrahandsuppgift som återges. Arten finns ännu kvar i denna del av Gotland.

⁽⁶⁾ K. Joh.: [Lg, R] – I övrigt ej känd från Gotland, enl. K. Joh. (1897 s. 230) ett misstag.

Cl. XXIII. Polygamia. Monoecia.

Myskgräs <i>Hierochloë odorata</i> ⁽¹⁾		<i>Holcus odoratus</i> .
Luddtåtel <i>Holcus lanatus</i>	[L]	—— <i>lanatus</i> .
Portlakmålla <i>Atriplex portulac.</i> ⁽²⁾		<i>Atriplex portulacoides</i> *.
Trädgårdsmålla <i>A. hortensis</i>		—— <i>hortensis</i> .
Vägmålla <i>A. patula</i>	[R]	—— <i>patula</i> .
Strandmålla <i>A. littoralis</i>	ny? [Lg, R]	—— <i>littoralis</i> . V. vid Hablingebo; Näs, Fröijel och Westergarns strand:
⁽³⁾		—— <i>marina</i> . V. vid Östergarnsholm.
Lönn <i>Acer platanoides</i>	[Wg]	<i>Acer platanoides</i> . <i>Lunn</i> . V. i Eitil hems skogsängar i synnerhet vid går- den Sigleifs.

Dioecia.

Ask <i>Fraxinus excelsior</i>	[L]	<i>Fraxinus excelsior</i> . <i>Äske</i> .
-------------------------------	-----	--

Cl. XXIV. Cryptogamia. Filices.

Skogsfräken <i>Equisetum sylv.</i> ⁽⁴⁾	[R]	<i>Equisetum sylvaticum</i> .
Åkerfräken <i>E. arvense</i>	[Wg]	—— <i>arvense</i> .
Kärrfräken <i>E. palustre</i>	[Wg]	—— <i>palustre</i> .

- (1) K. Joh.: = *Hierochl. var.* – Ej medtagen i Johansson (1897). I övrigt ej känd från Gotland. Felbestämning eller minnesfel?
- (2) *Atriplex portulacoides*. Portlakmålla är ej i övrigt känd från Gotland. Om Landeberg inte sett blommor eller frukter så kan förväxling med saltmålla *A. pedunculata* inte uteslutas.
- (3) K. Joh.: ? (*m. sågade bl.*) – Hos Liljebblad (1798 s. 112) inordnad under strandmålla, med ”jämbreda, i brädden sågade blad”.
- (4) *Equisetum sylvaticum*.

Equisetum fluviatile.

— hiemale. Har jag sedt på en skarp leråker i Loijstad.

Ophioglossum vulgatum.

Osmunda Lunaria. V. i Wikarfve ängar i Wiklau och i Qvie myräng i Heide.

Acrosticum ilvense.

Pteris aquilina. | *Fräkner* |.

Asplenium Trichomanes.

— Ruta muraria.

Polypodium vulgare. V. på Thorsburgen.

— Filix mas.

— cristatum.

— *Filix foemina*.

— *Thelypteris*.

— *fragile*.

Isoëtes lacustris. V. i de små träsken på Mästermyren.

Sjöfräken *Equisetum fluviatile* ⁽¹⁾

Skavfräken *E. hyemale* ny! [R]

Ormtunga *Ophioglossum vulgatum*. ⁽²⁾

Låsbräken *Botrychium lunaria* ⁽³⁾ ny! [R]

Hällebräken *Woodsia ilvensis* ⁽⁴⁾ [R]

Örnbräken *Pteridium aquilinum* [L]

Svartbräken *Asplenium trich.* ⁽⁵⁾ [L]

Murruta *A. ruta-muraria* [L]

Stensöta *Polypodium vulgare* [Wg]

Träjon *Dryopteris filix-mas* [Wg]

Granbräken *D. cristata* ⁽⁶⁾ [ES]

Majbräken *Athyrium filix-femina* ⁽⁷⁾

Kärrbräken *Thelypteris palustris* [Wg]

Stenbräken *Cystopteris fragilis* [Wg]

Styvt braxengräs *Isoëtes lacustris* ⁽⁸⁾ ny! [Lg,R]

Musci.

Lycopodium annotinum.

— clavatum. V. i de stora skogarna i Heinum, Wallstena och Fole.

Sphagnum palustre.

Splachnum vasculosum.

Revlumner *Lycopodium ann.* ⁽⁹⁾ [SS]

Mattlumner *L. clavatum* ⁽¹⁰⁾ [Wg]

Vitmossa *Sphagnum sp.*

Blodröd komossa *Splachnum vasculosum*

⁽¹⁾ K. Joh.: [SS] [ES]. Ovan [ES] har K. Joh. skrivit α, ovanför [SS] står β.

⁽²⁾ *Ophioglossum vulgatum*. K. Joh.: [L]

⁽³⁾ K. Joh. har till vänster om [R] skrivit: *samma* + 2 nya

⁽⁴⁾ Johansson (1897 s. 261) avfärdade uppgiften i avsaknad av belägg. Inga gotländska senare fynd är kända. ⁽⁵⁾ *Asplenium trichomanes*.

⁽⁶⁾ Granbräken är sällsynt på Gotland. Landeberg kan ha förväxlat den med någon av de vanligare *Dryopteris*-arterna som t.ex. skogsbräken, *D. carthusiana*.

⁽⁷⁾ K. Joh.: [SS] ⁽⁸⁾ Eller vekt braxengräs, *I. echinospora* (ej urskild i Liljeblads flora)? Ej återfunnen i detta område, men 1883 hittades styvt braxengräs i Mästerby.

⁽⁹⁾ *Lycopodium annotinum*.

⁽¹⁰⁾ K. Joh.: 751 746 [antal arter]

Kakmossa <i>Hedwigia ciliata</i>	<i>Gymnostomum ciliatum</i> .
Strålkranmossa <i>Schistidium ap.</i> ⁽¹⁾	<i>Grimmia apocarpa</i> .
Grå raggmossa <i>Racomitrium lan.</i> ⁽²⁾	<i>Trichostomum lanuginosum</i> .
Forsmossa <i>Cinclidotus fontinal.</i> ⁽³⁾	—— <i>fontinaloides</i> .
Lerfickmossa <i>Fissidens taxifolius</i>	<i>Dicranum taxifolium</i> .
Allémossa <i>Leucodon sciuroides</i>	—— <i>sciuroides</i> .
Hårgrimmia <i>Grimmia pulvinata</i>	—— <i>pulvinatum</i> .
Kvastmossa <i>Dicranum scoparium</i>	—— <i>scoparium</i> .
Blåmossa <i>Leucobryum glaucum</i>	—— <i>glaucum</i> .
Brännmossa <i>Ceratodon purpureus</i>	—— <i>purpureum</i> .
Jordtuss <i>Tortula subulata</i>	<i>Tortula subulata</i> .
Takmossa <i>Syntrichia ruralis</i>	—— <i>ruralis</i> .
Murtuss <i>Tortula muralis</i>	—— <i>muralis</i> .
Kalklansmossa <i>Didymodon fallax</i> ⁽⁴⁾	—— <i>imberbis</i> .
Spåmossa <i>Funaria hygrometrica</i>	<i>Funaria hygrometrica</i> .
Svanmossa <i>Meesia uliginosa</i> ⁽⁵⁾	<i>Meesia uliginosa</i> .
Räffelmossa <i>Aulacomnium palustre</i>	<i>Bryum palustre</i> .
Piprensarmossa <i>Paludella squarr.</i> ⁽⁶⁾	—— <i>squarrosum</i> .
Skuggstjärnmossa <i>Mnium hornum</i>	—— <i>hornum</i> . V. i Rone och Hem-
	se myr.
Skrubbryum <i>Bryum capillare</i>	—— <i>capillare</i> .
Murbryum <i>B. caespitium</i>	—— <i>caespitium</i> .
Lundpraktmossa <i>Plagiomnium c.</i> ⁽⁷⁾	—— <i>cuspidatum</i> .
Skirmossa <i>Hookeria lucens</i> ⁽⁸⁾	<i>Hypnum lucens</i> . V. i en våt äng ej

⁽¹⁾ *Schistidium apocarpum*.

⁽²⁾ *Racomitrium lanuginosum*.

⁽³⁾ *Cinclidotus fontinaloides*. Mycket få uppgifter från Gotland.

⁽⁴⁾ K. Joh.: *Osäkert enl. Lg:s bref.* – Ej med i Swarz' arbete. Möjligen sammanblandning med kalkkrusmossa *Tortella tortuosa*, som är mycket allmänt förekommande på kalkhällar?

⁽⁵⁾ Nordlig art, få lokaler i Syd- och Mellansverige. Ej känd från Gotland. Troligen felbestämning.

⁽⁶⁾ *Paludella squarrosa*. Sällsynt på Gotland.

⁽⁷⁾ *Plagiomnium cuspidatum*.

⁽⁸⁾ K. Joh.: *Osäkert enl. Lg:s bref.* – Ej med i Swarz' arbete. I övrigt ej känd från Gotland.

långt ifrån gården Thors i Bro.

Hypnum parietinum.

—— *proliferum*.

—— *abietinum*.

—— *Crista castrensis*.

—— *cupressiforme*.

—— *fluitans*.

—— *sqvarrosum*.

—— *triquetrum*.

—— *riparium*.

—— *Rutabulum*.

—— *serpens*.

Leskea complanata.

—— *sericea*. V. på ett gammalt

Castell vid Sundre kyrka.

Fontinalis antipyretica.

Bartramia fontana.

Polytrichum commune.

—— *piliferum*.

—— *urnigerum*. V. i Helleveds och

Tingstäde skogar.

—— *undulatum*.

Jungermannia lanceolata.

—— *nemorea*.

Väggmossa *Pleurozium schreberi*

Husmossa *Hylocomium splendens*

Gruskammossa *Abietinella abietina*

Kammossa *Ptilium crista-castrensis*

Cypressfläta *Hypnum cupressiforme*

Vattenkrokmossa *Warnstorfia fl.* ⁽¹⁾

Gräshakmossa *Rhytidiadelphus s.* ⁽²⁾

Kranshakmossa *R. triquetrum*

Vattenkrypmossa *Leptodictyum r.* ⁽³⁾

Stor gräsmossa *Brachythecium r.* ⁽⁴⁾

Späd krypmossa *Amblystegium s.* ⁽⁵⁾

Platt fjädermossa *Neckera comp.* ⁽⁶⁾

Guldlockmossa *Homalothecium*

sericeum

Stor näckmossa *Fontinalis antip.* ⁽⁷⁾

Källmossa *Philonotis fontana*

Stor björnmossa *Polytrichum com.* ⁽⁸⁾

Hårbjörnmossa *P. piliferum*

Stor grävlingmossa *Pogonatum*

urnigerum

Vågig sågmossa *Atrichum undulatum*

Slevmossa *Jungermannia sp.* ⁽⁹⁾

⁽¹⁰⁾

⁽¹⁾ *Warnstorfia fluitans*

⁽³⁾ *Leptodictyum riparium*

⁽⁵⁾ *Amblystegium serpens*

⁽⁷⁾ *Fontinalis antipyretica*

⁽⁹⁾ Osäkert vilken art Landeberg kan ha mött

⁽¹⁰⁾ Oklart vilken art som åsyftas, kanske *Scapania sp.*

⁽²⁾ *Rhytidiadelphus squarrosus*

⁽⁴⁾ *Brachythecium rutabulum*

⁽⁶⁾ *Neckera complanata*

⁽⁸⁾ *Polytrichum commune*

Nervveckmossa <i>Diplophyllum a.</i> ⁽¹⁾	Jungermannia albicans.
Franstrådmossa <i>Cephalozia con.</i> ⁽²⁾	—— <i>multiflora.</i>
Stor fransmossa <i>Ptilidium ciliare</i>	—— <i>ciliaris.</i>
Fickpellia <i>Pellia epiphylla</i>	—— <i>epiphylla.</i>
Fetbålmossa <i>Aneura pinguis</i>	—— <i>pinguis.</i>
Bandmossa <i>Metzgeria furcata</i>	—— <i>furcata</i>
Flikbålmossa <i>Riccardia multifida?</i> ⁽³⁾	a) <i>J. multifida</i>
Säckmossa <i>Calypogeia sp.</i> ⁽⁴⁾	—— <i>Trichomanis.</i>
Glanslungmossa <i>Reboulia hem.</i> ⁽⁵⁾	Marchantia hæmispherica.
Svampgaffel <i>Riccia cavernosa</i> ⁽⁶⁾	Riccia crystallina.
Vattengaffel <i>Riccia fluitans</i> ⁽⁷⁾	—— <i>fluitans.</i> V. i brunnar vid Kräklingebo kyrka.

Algæ.

⁽⁸⁾	Spiloma melanopa. Gässe .
⁽⁹⁾	Lepraria antiqvitatiss.
Gråstenslav <i>Aspilicia cinerea</i>	Urceolaria cinerea.
Kalkstenslav <i>A. calcarea</i>	—— <i>calcarea.</i>
Bitterlav <i>Pertusaria amara</i>	Variolaria faginea.
Svartfruktig knotterlav? ⁽¹⁰⁾	Lecidea viridescens.
Ekflamlav <i>Pyrrhospora quereana</i>	—— <i>quereana.</i>
<i>Verrucaria marmorea?</i>	Parmelia marmorea.
? ⁽¹¹⁾	—— <i>frigida.</i>

⁽¹⁾ *Diplophyllum albicans*

⁽²⁾ *Cephalozia connivens.* K. Joh.: *Osäkert enl. Lg:s bref*

⁽³⁾ Oklart vilken eller vilka arter som avses

⁽⁴⁾ K. Joh.: *Osäkert enl. Lg:s bref* ⁽⁵⁾ *Reboulia hemisphaerica*

⁽⁶⁾ Landeberg har först skrivit 'fluitans' och sedan strukit över och ändrat till 'crystallina'.

⁽⁷⁾ K. Joh.: *Osäkert enl. Lg:s bref*

⁽⁸⁾ Ej identifierad. Det gotländska namnet är ej bekant.

⁽⁹⁾ Från Linnés gotländska resa (1745 s. 294), ett svart överdrag på stenar, "helt bekwarte stenar", i muren i Visby. Det är osäkert om det var fråga om en lav eller en alg som Linné iakttog.

⁽¹⁰⁾ *Trapeliopsis viridescens?*

⁽¹¹⁾ *Ochrolechia frigida* knappast trolig.

Parmelia aurantiaca.

—— *candellaria*.

—— *elegans*.

—— *crassa*. | *Stein-mos* |.

—— *lurida*.

—— *caperata*.

—— *physodes*.

—— *stellaris*.

—— *parietina*. | *Gule-mos* |.

—— *ciliaris*. | *Greis-mos* |.

—— *furfuracea*.

—— *fraxinea*.

—— *prunastri*.

—— *jubata*. | *Fauru-laf*: |.

—— *chalybeiformis*.

—— *pulmonaria*. V. på trä i

Guldrupe skogar.

Cetraria juniperina.

—— *sepincola*.

—— *islandica*.

Peltidea canina.

—— *resupinata*. V. på tufvor i en
myr emellan Eskilhem och Sanda.

Gysophora polyrrhizos.

Asprangelav *Caloplaca flavorub*. ⁽¹⁾

Citronlav *Candelaria concolor*

Praktlav *Xanthoria elegans* ⁽²⁾

Tjock kantlav *Squamarina cartil*. ⁽³⁾

Brunfjällig skivlav *Psora lurida*

Getlav *Flavoparmelia caperata*?

Blåslav *Hypogymnia physodes*

Stjärnlav *Physcia stellaris*

Vägglav *Xanthoria parietina*

Allélav *Anaptychia ciliaris*

Gällav *Pseudoevernea furfuracea*

Brosklav *Ramalina fraxinea*

Slånlav *Evernia prunastri*

Manlav *Bryoria fuscescens*

Klipptagel *B. chalybeiformis*?

Lunglav *Lobaria pulmonaria*

Enlav *Vulpicida juniperinus*

Gärdsgårdslav *Cetraria sepincola*

Islandslav *C. islandica*

Filtlav *Peltigera canina*

Luddlav *Nephroma resupinata*

Bronsnavellav *Umbilicaria polyrrhiza*

⁽¹⁾ *Caloplaca flavorubescens*

⁽²⁾ Säkert känd bara från två lokaler: Irevik och Sandön.

⁽³⁾ Tjock kantlav *Squamarina cartilaginea*. Linné uppger från Fårö ”*Sten-mossa*” som lokalt namn för färglav *Parmelia saxatilis* (1745 s. 209). Har Landeberg förväxlat arterna? Eller användes det gotländska namnet om stenväxande lavar mer generellt?

Stentagel *Pseudephebe pubescens*?
 Gropig skägglav *Usnea barbata*
 Luddig skägglav *U. hirta* ⁽¹⁾
 Naggbägarlav *Cladonia fimbriata*
 Stubblelav *C. botrytes*
 Hornbägarlav *C. subulata*
 Grå renlav *C. rangiferina*
 ?
 Knippvattenblom *Aphanizomenon* ⁽²⁾
 Hagtornsrost *Gymnosporangium* ⁽³⁾
 Broskboll *Tremella encephala*
 Stenvårta *Nostoc verrucosa*
 Grov tarmalg *Ulva compressa*
 Havssallat *U. lactuca* ⁽⁴⁾
 Grönkrull *Rhizoclonium* sp. ?
 Slangalger *Vaucheria* sp. ?
 ? ⁽⁵⁾
 Trådslick *Pylaiella littoralis* ⁽⁶⁾
 Grönslickar *Cladophora* sp.?

Slangalger *Vaucheria* sp.?

?

?

Cornicularia lanata.
Usnea barbata. | *Gaitskägg* |.
 — florida hirta.
Boemys fimbriatus.
 — *botrytes*.
 — subulatus.
 — rangiferinus.
Byssus cancellata.
 — Flos aqvæ. | *Wattuglunger* |.
Tremella juniperina.
 — orbicularis.
 — verrucosa. V. i ån vid När.
Ulva compressa.
 — latissima. | *Källingskinn* |.
Conferva rivularis.
 — fontinalis.
 — bullosa. V. i Tingstäde träsk.
 — littoralis. | *Ylle* |.
 — vagabunda. V. i hafvet utanföre
 Wamblingebo.
 — amphibia. Funnen af Kolmodin
 vid Sproge stränder.
 — polymorpha. V. i hafvet vid Hoburg.
 — cancellata. Dito.

⁽¹⁾ *Usnea hirta* inordnades av Acharius som en form av *U. florida*, så Landeberg tar här med båda namnen.

⁽²⁾ *Aphanizomenon flos-aquae*. Det gotländska namnet står för "vattenblomning".

⁽³⁾ *Gymnosporangium clavariiforme*

⁽⁴⁾ Havssallat är inte känd längre in i Östersjön än Blekinge (Tolstoy & Österlund 2003). Möjliga förväxlingsarter är bl.a östersjösallat *Monostroma balticum*.

⁽⁵⁾ Namnet betecknar Fingertuta *Asperococcus bullosus* men denna art ska inte växa i sötvatten. Men Linné skriver i *Flora Svecica* att *Conferva bullosa* växer i stillastående vattendrag?

⁽⁶⁾ 'Ylle' antecknades av Linné från Fårö (1745 s. 201)

Conferva glomerata.
 Fucus vesiculosus. | *Hauter* |.
 — *divariecatus*.
 — *ceranoides*.
 — *siliquosus*.
 — foeniculaceus. En gång sedd
 vid strand: utanför Lummelunds bruk.
 — fastigiatus. | *Kräkel* |
 — Filum. | *Torskmantel* |.

Fungi.

Agaricus umbelliferus. Funnen vid
 Thors i Bro.

— campestris
 — cinnamomeus.
 — dentatus.
 — clavus.
 — aurantiacus.
 — muscarius.
 — violaceus.
 — fimetarius.
 — separatus.
 — campanulatus.
 — mammosus.

?
 Blåstång *Fucus vesiculosus* ⁽¹⁾
 Blåstång *Fucus vesiculosus* ?
 ?
 Ektång *Halidrys siliquosa*
 Smalskäg *Dictyosiphon foenicula-*
ceus ?
 Kräkel *Furcellaria lumbricalis* ⁽²⁾
 Sudare *Chorda filum*

Vecknavling *Omphalina umbell.* ⁽³⁾

Ängschampinjon *Agaricus camp.* ⁽⁴⁾
 Kanelspindling *Cortinarius cinn.* ⁽⁵⁾
 Vaxskivling *Hygrocybe sp.* ?
 Nagelskivlingar *Collybia sp.* ?
 Brandmusseron *Tricholoma aur.* ? ⁽⁶⁾
 Röd flugsvamp *Amanita muscaria*
 Violspindling *Cortinarius violaceus*
 Bläcksvamp *Coprinus sp.*
 Ringbroking *Panaeolus fimiputris*
 Brokingar *Panaeolus sp.*
 Mörkpucklig spindling *Cortinar.* ⁽⁷⁾

⁽¹⁾ Namnet '*Hauter*' antecknades av Linné från Fårö (1745 s. 201); han nämner även '*Slake*'.

⁽²⁾ Även '*Kräkel*' omnämns av Linné från Fårö (1745 s. 201).

⁽³⁾ *Omphalina umbelliferus*

⁽⁴⁾ *Agaricus campestris*

⁽⁵⁾ *Cortinarius cinnamomeus*

⁽⁶⁾ *Tricholoma aurantium*

⁽⁷⁾ *Cortinarius decipiens*

Björkmussling <i>Lenzites betulina</i>	Agaricus betulinus.
Björkticka <i>Piptoporus betulinus</i>	Boletus suberosus.
Fnöskticka <i>Fomes fomentarius</i>	—— fromentarius.
Eldticka <i>Phellinus igniarius</i>	—— igniarius.
Sidenticka <i>Trametes versicolor</i>	—— versicolor.
Brödticka <i>Albatrellus confluent</i>	—— <i>Medulla panis</i> .
Örsopp <i>Suillus bovinus</i>	—— bovinus.
Smörsopp <i>S. luteus</i>	—— luteus.
Grynsopp <i>S. granulatus</i>	—— granulatus.
Sandsopp <i>S. variegatus</i> ?	—— <i>subsquamosus</i> .
Trattaggsvamp <i>Phellodon toment.</i> ⁽¹⁾	Hydnum tomentosum.
Blek taggsvamp <i>Hydnum repandum</i>	—— repandum.
Vårtöra <i>Thelephora terrestris</i>	Helvella pineti.
?	—— revoluta. V. i Kongsängen vid Westergarn.
Toppmurkla <i>Morchella sp.</i>	Phallus esculentus.
Fatsvamp <i>Peronia punctata</i>	Peziza punctata.
Judasöra <i>Hirneola auricula-jud.</i> ? ⁽²⁾	—— auricula.
?	—— scabra.
Spadmurkling <i>Spathularia flavida</i> ?	Clavaria spathulata.
Kamfingersvamp <i>Clavulina cristata</i>	—— coralloides.
Ängsfingersvamp <i>Clavulinopsis</i> ⁽³⁾	—— muscoides.
Skålröksvamp <i>Calvatia utriformis</i>	Lycoperdon Bovista.
?	—— aggregatum.
?	—— variolosum.

⁽¹⁾ *Phellodon tomentosus*

⁽²⁾ *Hirneola auricula-judae*. I övrigt ej känd från Gotland. Kan Landeberg ha avsett svartöra *Auricularia mesenterica*?

⁽³⁾ *Clavulinopsis corniculata*

Lycoperdon *epidendrum*.

Mucor mucedo.

—— leprosus.

—— crustaceus.

—— septicus.

Vargmjölk *Lycogala epidendrum*

Kulmögel *Mucor mucedo*

?

Jordspott *Mucilago crustacea*

Trollsmör *Fuligo septica*

